

**ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΔΥΤΙΚΗΣ ΑΤΤΙΚΗΣ
ΣΧΟΛΗ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΩΝ, ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ
ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ
ΤΜΗΜΑ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ**

ΠΜΣ "Δημόσια Διοίκηση - Δημόσιο Μάνατζμεντ"

ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

**Ο Γενικός Κανονισμός Προστασίας Δεδομένων και Ζητήματα
Εφαρμογής του στο Μετοχικό Ταμείο Στρατού**

**The General Data Protection Regulation and Implementation
Issues in Greek Army Equity Fund**

Αγγελική Καλαντζή (Α.Μ.: ΔΜ2007)

Επιβλέπων Καθηγητής: Βασίλειος Τζέμος

Αθήνα

Μάιος 2022

ΥΠΕΥΘΥΝΗ ΔΗΛΩΣΗ

Αυτή η διπλωματική εργασία υποβάλλεται από την Αγγελική Καλαντζή (ΑΜ: ΔΜ2007), συγγραφέα της, ως μερική εκπλήρωση των απαιτήσεων του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών «Δημόσια Διοίκηση – Δημόσιο Μάνατζμεντ» του Τμήματος Διοίκησης Επιχειρήσεων του Πανεπιστημίου Δυτικής Αττικής. Υπεύθυνα δηλώνεται ότι, η συγκεκριμένη διπλωματική εργασία είναι πρωτότυπη και ότι εκπονήθηκε αποκλειστικά και μόνο από την Υπογράφουσα, και μόνο για την απόκτηση του συγκεκριμένου μεταπτυχιακού τίτλου. Δεν έχει υποβληθεί ούτε έχει αξιολογηθεί στο πλαίσιο άλλου μεταπτυχιακού τίτλου σπουδών, στην Ελλάδα ή στο εξωτερικό.

Σε περίπτωση που διαπιστωθεί ότι μέρος της διπλωματικής εργασίας δεν αποτελεί πρωτότυπη εργασία, αλλά αντιγραφή ήδη δημοσιευμένης εργασίας, η φοιτήτρια θα απορρίπτεται οριστικά από το συγκεκριμένο πρόγραμμα σπουδών.

Αγγελική Καλαντζή

ΣΥΝΤΟΜΟΓΡΑΦΙΕΣ

ΑΠΔΠΧ	Αρχή Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα
αρ.	Άρθρο
ΒΟΕΑ	Βοήθημα Οικογενειακής και Επαγγελματικής Αυτοτέλειας
ΒΘ	Βοήθημα Θανάτου
ΓΕΣ	Γενικό Επιτελείο Στρατού
ΓΚΠΔ	Γενικός Κανονισμός για την Προστασία Δεδομένων
ΔΣ/ΜΤΣ	Διοικητικό Συμβούλιο Μετοχικού Ταμείου Στρατού
ΕΛ.ΑΣ.	Ελληνική Αστυνομία
ΕΕ	Ευρωπαϊκή Ένωση
εκδ.	Εκδόσεις
ΜΤΣ	Μετοχικό Ταμείο Στρατού
ν.	Νόμος
ΝΙΜΤΣ	Νοσηλευτικό Ίδρυμα Μετοχικού Ταμείου Στρατού
ΝΠΔΔ	Νομικό Πρόσωπο Δημοσίου Δικαίου
παρ.	Παράγραφος
σελ.	Σελίδα
Σ.Ξ.	Στρατός Ξηράς
Υποσημ.	Υποσημείωση

ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ

Με την εκπόνηση της παρούσας εργασίας ολοκληρώνεται ένας ακόμη στόχος μου στα πλαίσια της προσπάθειας μου να εξελίξομαι συνεχώς, συνοδοιπόροι μου στο ταξίδι αυτό οι καθηγητές μου τους οποίους ευχαριστώ θερμά για τις γνώσεις που μου μετέδωσαν, και οι συμφοιτητές μου, η άμεση επαφή με τους οποίους έκανε την όλη προσπάθεια να φαντάζει πιο εύκολη και τους ευχαριστώ τον καθένα ξεχωριστά.

Ιδιαίτερος θέλω να ευχαριστήσω τον επιβλέποντα καθηγητή μου κ. Βασίλειο Τζέμο ο οποίος από την πρώτη στιγμή με έκανε να αισθανθώ σίγουρη και ικανή να φέρω εις πέρας την παρούσα εργασία, βασική κινητήρια δύναμη μου ήταν η εμπιστοσύνη που υπέδειξε στο πρόσωπο μου, και οι καίριες συμβουλές και παρατηρήσεις του από την πρώτη μας επικοινωνία και η καθοδήγηση στην συνέχεια έως την ολοκλήρωση της παρούσας διπλωματικής.

Ένα μεγάλο ευχαριστώ στον κ. Λεωνίδα Κανέλλο, για την ευγενική χορηγία του βιβλίου του «The GDPR Handbook για DPOs, Επιχειρήσεις & Οργανισμούς», το οποίο αποτελεί μια εκ των βασικών πηγών της εργασίας μου και για τις παρατηρήσεις του πάνω σε θέματα που με προβλημάτισαν κατά την διάρκεια της μελέτης μου.

Επιπλέον ευχαριστώ για την συνέντευξη που μου παραχώρησε για τα θέματα που αφορούν στο Μετοχικό Ταμείο Στρατού τον κ. Γεώργιο Σκούρα, επί σειρά ετών προϊστάμενο της Διεύθυνσης Παροχών του Ταμείου. Ευχαριστώ και τους συναδέλφους μου σε διάφορα Τμήματα του ΜΤΣ που με μεγάλη προθυμία απάντησαν σε όποια ερώτηση τους έκανα επί των διαδικασιών και των πρακτικών που ακολουθούνται στο Ταμείο.

Τέλος ευχαριστώ την οικογένεια μου και τους φίλους μου που είναι πάντα δίπλα μου, πιστεύουν σε εμένα, με εμπνυχώνουν και με στηρίζουν σε όλες μου τις προσπάθειες.

Μέλη Τριμελούς Επιτροπής

1.

2.

3.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Περίληψη.....	8
Summary.....	9
Εισαγωγή.....	10
Κεφάλαιο 1: Ο Γενικός Κανονισμός Προστασίας Δεδομένων (ΓΚΠΔ).....	12
1.1. Συνοπτική Ιστορική Αναδρομή.....	12
1.2. Πεδίο Εφαρμογής του ΓΚΠΔ.....	14
1.3. Συνοπτική αναφορά στα άρθρα του ΓΚΠΔ.....	15
1.4. Αρχές που διέπουν την Προστασία των Δεδομένων.....	19
1.4.1. Αρχή νομιμότητας, αντικειμενικότητας και διαφάνειας.....	19
1.4.2. Αρχή περιορισμού του σκοπού.....	20
1.4.3. Αρχή Ελαχιστοποίησης των Δεδομένων.....	21
1.4.4. Αρχή Ακρίβειας των Δεδομένων.....	21
1.4.5. Αρχή περιορισμού της αποθήκευσης.....	22
1.4.6. Αρχή Ακεραιότητας και Εμπιστευτικότητας.....	22
1.4.7. Αρχή της Λογοδοσίας.....	22
Κεφάλαιο 2: Οι Πυλώνες της Προστασίας Προσωπικών Δεδομένων.....	23
2.1. Υπεύθυνος Επεξεργασίας.....	24
2.2. Εκτελών την Επεξεργασία.....	26
2.3. Υπεύθυνος Προστασίας Δεδομένων.....	29
2.3.1. Ορισμός του υπεύθυνου προστασίας δεδομένων.....	30
2.3.2. Θέση του υπεύθυνου προστασίας δεδομένων.....	31
2.3.3. Καθήκοντα του υπεύθυνου προστασίας δεδομένων.....	33
Κεφάλαιο 3: Η εφαρμογή του ΓΚΠΔ στην Δημόσια Διοίκηση.....	34
3.1. Νόμος 4624/2019.....	34
3.1.1. Κεφάλαιο Α΄, Γενικές Διατάξεις.....	35
3.1.2. Κεφάλαιο Β΄, Εποπτική Αρχή.....	36
3.1.3. Κεφάλαιο Γ΄, Συμπληρωματικά μέτρα εφαρμογής του ΓΚΠΔ για την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα.....	36
3.1.4. Κεφάλαιο Δ΄, Ενσωμάτωση στην εθνική νομοθεσία της Οδηγίας 2016/680.....	37
3.1.5. Κεφάλαιο Ε΄, Τελικές και μεταβατικές διατάξεις.....	37
3.2. Αρχή Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα (ΑΠΔΠΧ, Αρχή)....	37

3.2.1. Λειτουργική ανεξαρτησία της Αρχής.....	38
3.2.2. Αρμοδιότητες της Αρχής.....	39
3.2.3. Καθήκοντα της Αρχής.....	39
3.2.4. Εξουσίες της Αρχής.....	41
3.3. Διαδικασία Ενσωμάτωσης του ΓΚΠΔ στους Δημόσιους Φορείς.....	43
Κεφάλαιο 4: Τα Υποκείμενα Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα στο Μετοχικό Ταμείο Στρατού (ΜΤΣ).....	45
4.1. Παρουσίαση του Μετοχικού Ταμείου Στρατού.....	45
4.2. Παροχές του Μετοχικού Ταμείου Στρατού.....	46
4.3. Τα Υποκείμενα Δεδομένων του ΜΤΣ και τα δικαιώματά τους.....	49
4.4. Τα δικαιώματα καταγγελίας και προσφυγής και οι προβλεπόμενες κυρώσεις.....	54
4.4.1. Δικαίωμα υποβολής καταγγελίας.....	56
4.4.2. Δικαίωμα πραγματικής δικαστικής προσφυγής.....	57
4.4.3. Προβλεπόμενες Κυρώσεις.....	59
Κεφάλαιο 5: Ζητήματα Εφαρμογής του ΓΚΠΔ στο Μετοχικό Ταμείο Στρατού....	61
5.1. Τα Προσωπικού Δεδομένα των Μετόχων και Μερισματούχων του ΜΤΣ.....	62
5.2. Η Νομική Βάση επεξεργασίας των δεδομένων στο ΜΤΣ.....	64
5.3. Υπεύθυνος επεξεργασίας, εκτελούντες την επεξεργασία και υπεύθυνος προστασίας δεδομένων στο ΜΤΣ.....	66
5.4. Οι πιθανοί κίνδυνοι των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα στο ΜΤΣ.....	68
5.5. Τα βήματα για την ενσωμάτωση του ΓΚΠΔ στο ΜΤΣ.....	71
Συμπεράσματα.....	73
Βιβλιογραφία.....	75

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Η παρούσα εργασία εκπονείται στα πλαίσια της ολοκλήρωσης του Μεταπτυχιακού Προγράμματος Σπουδών «Δημόσια Διοίκηση – Δημόσιο Μάνατζμεντ» του Τμήματος Διοίκησης Επιχειρήσεων του Πανεπιστημίου Δυτικής Αττικής.

Θέμα της εργασίας είναι «Ο Γενικός Κανονισμός Προστασίας Δεδομένων και Ζητήματα Εφαρμογής του στο Μετοχικό Ταμείο Στρατού».

Ο Κανονισμός (ΕΕ) 2016/679 «για την προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και για την ελεύθερη κυκλοφορία αυτών» (Γενικός Κανονισμός για την Προστασία Δεδομένων), ψηφίστηκε την 27η Απριλίου 2016 και κατήργησε την Οδηγία 95/46/ΕΚ που ίσχυε έως τότε.

Ημερομηνία θέσης σε εφαρμογή του Κανονισμού ορίστηκε η 25η Μαΐου 2018 για όλα τα κράτη-μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Στα κεφάλαια που θα ακολουθήσουν θα παρουσιαστεί αρχικά μια σφαιρική εικόνα του Κανονισμού (ΕΕ) 2016/679 και εν συνεχεία θα δοθεί ιδιαίτερη βαρύτητα σε κομβικά σημεία του που αφορούν στην προστασία των δεδομένων, όπως «οι αρχές που διέπουν την επεξεργασία, τα δικαιώματα των υποκειμένων των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, οι ρόλοι του υπεύθυνου επεξεργασίας, του εκτελούντα την επεξεργασία, και του υπεύθυνου προστασίας δεδομένων».

Θα γίνει αναφορά στην εφαρμογή του Κανονισμού στην Δημόσια Διοίκηση με παρουσίαση του ν. 4624/2019 και της Αρχής Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα και στην διαδικασία ενσωμάτωσης του στους Δημόσιους Φορείς.

Τέλος θα γίνει αναφορά στο Μετοχικό Ταμείο Στρατού και στην εφαρμογή του Κανονισμού σε αυτό.

SUMMARY

The present essay is prepared in the context of the completion of the Postgraduate Program "Public Administration - Public Management" of the Department of Business Administration of the University of West Attica.

Theme of the essay is "The General Data Protection Regulation and Implementation Issues in Greek Army Equity Fund"

The Regulation (EU) 2016/679 on the protection of natural persons with regard to the processing of personal data and on the free movement of such data (General Data Protection Regulation), was voted on 27 April 2016 and repealed with effect Directive 95/46/EC from 25 May 2018.

In the following chapters will be initially represented an overview of the Regulation 2016/679 and then particular emphasis will be given to key points regarding the protection of data, such as the principles governing processing, the rights of personal data subjects, the roles of the controller, the processor, and the data protection officer. Reference will be made to the implementation of the Regulation in Public Administration with the presentation of Law 4624/2019 and the Personal Data Protection Authority and the process of its integration in Public Bodies.

Finally, it will focus on the Greek Army Equity Fund and the implementation of the Regulation to it.

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Σύμφωνα με το δίκαιο της ΕΕ ο Κανονισμός είναι δεσμευτικός για όλα τα κράτη-μέλη και έχει άμεση ισχύ, σε αντίθεση με την Οδηγία η οποία είναι δεσμευτική ως προς το επιδιωκόμενο αποτέλεσμα και αφήνει την επιλογή του τύπου και των μέσων στην αρμοδιότητα των εθνικών αρχών.

Με την ψήφιση του Γενικού Κανονισμού Προστασίας Δεδομένων «κάθε φυσικό ή νομικό πρόσωπο, η δημόσια αρχή, ή υπηρεσία ή άλλος φορέας που, μόνα ή από κοινού με άλλα, καθορίζουν τους σκοπούς και τον τρόπο της επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα όταν οι σκοποί και ο τρόπος της επεξεργασίας καθορίζονται από το δίκαιο της Ένωσης ή το δίκαιο του κράτους μέλους...»¹ έχει υποχρέωση να συμμορφώνεται με τους κανόνες που θεσπίζει ο Κανονισμός «για την προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και τους κανόνες που αφορούν την ελεύθερη κυκλοφορία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα».

Με την ψήφιση του Κανονισμού ο νομοθέτης θέσπισε κοινούς συνεκτικούς κανόνες προστασίας, καθολικής και άμεσης εφαρμογής από όλα τα κράτη-μέλη, έτσι ώστε να εκλείψουν οι εθνικές αποκλείσεις που παρουσιάζονταν λόγω της ευχέρειας στον τρόπο εφαρμογής των κανόνων, που παρείχε η Οδηγία 95/46/ΕΚ στα κράτη-μέλη.²

Παρότι όπως αναφέρθηκε ανωτέρω, ο Κανονισμός είναι άμεσης και καθολικής ισχύς περιέχει κάποια άρθρα που αφορούν σε ρυθμίσεις που αφήνουν την ευχέρεια στα κράτη-μέλη να λάβουν κατάλληλα νομοθετικά μέτρα κατά την ενσωμάτωση των εν λόγω άρθρων στο εθνικό τους δίκαιο.³

Ο ν. 4624/2019 περιλαμβάνει μέτρα εφαρμογής του Κανονισμού (ΕΕ) 2016/679 στην Ελλάδα και ρυθμίζει διάφορα θέματα για τα οποία προκύπτει σχετική πρόβλεψη από τον Κανονισμό και επιπλέον αντικαθιστά το νομοθετικό πλαίσιο που ρυθμίζει την συγκρότηση και την λειτουργία της Αρχής Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα.

Η παρούσα εργασία θα παρουσιάσει τα βασικά σημεία του Γενικού Κανονισμού για την Προστασία Δεδομένων και εν συνεχεία θα εστιάσει σε θέματα που αφορούν

¹ Βλ. άρθρο 4 παρ. 7 Κανονισμού (ΕΕ) 2016/679

² Βλ. Κανέλλος Λ., *The GDPR Handbook για DPOs, Επιχειρήσεις & Οργανισμούς*, εκδ. Νομική Βιβλιοθήκη, Αθήνα, 2020, σελ. 3

³ Βλ. Κανέλλος Λ., ο.π. (Υποσημ. 2), σελ. 3

στην εφαρμογή του στους δημόσιους φορείς και ιδιαιτέρως σε ζητήματα εφαρμογής στο Μετοχικό Ταμείο Στρατού.

Πέραν της βιβλιογραφίας και των πηγών που θα χρησιμοποιηθούν, και ιδιαίτερα για τα κεφάλαια που εστιάζουν στο Μετοχικό Ταμείο Στρατού, θα συμπεριληφθούν και πληροφορίες που παρασχέθηκαν από τον επί σειρά ετών προϊστάμενο της Διεύθυνσης Παροχών του Ταμείου κ. Σκούρα Γεώργιο, στα πλαίσια συνέντευξης που πραγματοποιήθηκε.

Το κύριο μέρος της εργασίας αποτελείται από πέντε κεφάλαια με τα ακόλουθα θεματικά περιεχόμενα:

- Στο Κεφάλαιο 1 παρουσιάζεται ο Γενικός Κανονισμός Προστασίας Δεδομένων, γίνεται μια συνοπτική ιστορική αναδρομή, παρουσιάζονται τα πεδία εφαρμογής του Κανονισμού, γίνεται συνοπτικά αναφορά στα 99 άρθρα του Κανονισμού και τέλος γίνεται εκτενής παρουσίαση των Αρχών που διέπουν την προστασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα.
- Στο Κεφάλαιο 2 παρουσιάζονται οι πυλώνες της προστασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που κατά την άποψη της γράφουσας είναι, ο υπεύθυνος επεξεργασίας δεδομένων, ο εκτελών την επεξεργασία δεδομένων και ο υπεύθυνος προστασίας δεδομένων.
- Το Κεφάλαιο 3 αναφέρεται στην εφαρμογή του Κανονισμού στην Δημόσια Διοίκηση, παρουσιάζεται ο ν. 4624/2019 με συνοπτική αναφορά στο περιεχόμενο του, επιπλέον γίνεται παρουσίαση της ΑΠΔΠΧ με αναφορά στα καθήκοντα, τις αρμοδιότητες, τις εξουσίες της κ.λπ., τέλος γίνεται αναφορά στη διαδικασία ενσωμάτωσης του ΓΚΠΔ στους δημόσιους φορείς.
- Το Κεφάλαιο 4 αναφέρεται στα υποκείμενα των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα στο ΜΤΣ, γίνεται παρουσίαση του ΜΤΣ, αναφέρονται οι παροχές με παρουσίαση μίας εξ αυτών προκειμένου για την κατανόηση του τρόπου συλλογής και επεξεργασίας των προσωπικών δεδομένων για την επίτευξη των σκοπών του ΜΤΣ, παρουσιάζονται οι κατηγορίες των υποκειμένων των δεδομένων του ΜΤΣ, , γίνεται εκτενής παρουσίαση των δικαιωμάτων των υποκειμένων και επιπλέον σε ξεχωριστή ενότητα γίνεται αναφορά στα δικαιώματα καταγγελίας και προσφυγής και στις προβλεπόμενες κυρώσεις.
- Στο Κεφάλαιο 5 παρουσιάζονται ζητήματα εφαρμογής του Κανονισμού στο ΜΤΣ, το κεφάλαιο αυτό εστιάζει στους μετόχους και μερισματούχους του Ταμείου και παρουσιάζονται τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα αυτών, τη νομική βάση

επεξεργασίας των δεδομένων τους, εν συνεχεία γίνεται αναφορά στον υπεύθυνο επεξεργασίας, τους εκτελούντες την επεξεργασία και την υπεύθυνη προστασίας δεδομένων του ΜΤΣ, ακολουθεί αναφορά των πιθανών κινδύνων για τα δεδομένα.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1

Ο Γενικός Κανονισμός Προστασίας Δεδομένων (ΓΚΠΔ)

1.1. Συνοπτική Ιστορική Αναδρομή

Ορόσημο στην ιστορία και στην εξέλιξη της προστασίας προσωπικών δεδομένων αποτελεί η Οδηγία⁴ 95/46/ΕΚ «για την προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και την ελεύθερη κυκλοφορία των δεδομένων αυτών».

Η αναγκαιότητα για ένα κοινό πλαίσιο κανόνων για την προστασία προσωπικών δεδομένων κατά «την ολοκλήρωση της εσωτερικής αγοράς, στην οποία αγαθά, υπηρεσίες, κεφάλαια και άνθρωποι θα έπρεπε να κυκλοφορούν ελεύθερα», οδήγησαν στην έκδοση της Οδηγίας 95/46/ΕΚ, η οποία προτάθηκε αρχικά ως ένα αναγκαίο εργαλείο⁵ με σκοπό την εναρμόνιση των εθνικών νομοθεσιών σε ένα «όσο το δυνατό υψηλότερο επίπεδο προστασίας» καθώς επέτρεπε στα κράτη-μέλη να επιδιώκουν τη διαρκή αναβάθμιση της προστασίας ακόμη και αν αυτή συνδεόταν με την ανοχή διαφορών που μπορούσαν να δημιουργήσουν εμπόδια στην διασυνοριακή ροή δεδομένων⁶.

Η βαρύτητα που απέδιδε η ΕΕ στην προστασία προσωπικών δεδομένων αποτυπώνεται και θεμελιώνεται περαιτέρω στο άρθρο 286 της Συνθήκης του Άμστερνταμ, το οποίο «εισήγαγε την εφαρμογή των κανόνων για την προστασία των προσωπικών δεδομένων στο εσωτερικό των κοινοτικών οργάνων και οργανισμών και επιπλέον προέβλεψε την ίδρυση ενός ανεξάρτητου εποπτικού οργάνου, του οποίου αντικείμενο είναι ο έλεγχος τήρησης των ουσιαστικών ρυθμίσεων. Το δικαίωμα προστασίας του πολίτη από την επεξεργασία των προσωπικών του δεδομένων

⁴ Σύμφωνα με το άρθρο 288 της ενοποιημένης απόδοσης της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση και της Συνθήκης για τη Λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, η Οδηγία δεσμεύει κάθε κράτος μέλος στο οποίο απευθύνεται, όσον αφορά το επιδιωκόμενο αποτέλεσμα, αλλά αφήνει την επιλογή του τύπου και των μέσων στην αρμοδιότητα των εθνικών αρχών.

⁵ Βλ. Μήτρου Λ., *Ο γενικός κανονισμός προστασίας προσωπικών δεδομένων νέο δίκαιο-νέες υποχρεώσεις-νέα δικαιώματα*, εκδ. Σάκκουλα, Αθήνα-Θεσσαλονίκη, 2017, σελ.11

⁶ Βλ. Μήτρου Λ., ο.π. (Υποσημ. 5), σελ.14

⁴ Βλ. Μήτρου Λ., ο.π. (Υποσημ. 5), σελ.15

αναγνωρίστηκε ως ένα ξεχωριστό θεμελιώδες δικαίωμα, δεδομένου ότι απέκτησε ένα ικανό αριθμό ιδιαίτερων χαρακτηριστικών που το δικαιολογούσε την αναγνώριση του ως τέτοιο⁷.

Ο Χάρτης Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της ΕΕ στο άρθρο 7 εγγυάται το σεβασμό της ιδιωτικής και οικογενειακής ζωής⁸ και στο άρθρο 8 το ατομικό δικαίωμα προστασίας των προσωπικών δεδομένων.⁹ Πλέον η προστασία των προσωπικών δεδομένων αποτελεί θεμελιώδες δικαίωμα του ατόμου.

Το γεγονός ότι οι Οδηγίες δεν έχουν άμεση ισχύ αλλά πρέπει να ενσωματωθούν στην εθνική έννομη τάξη των κρατών-μελών είχε ως αποτέλεσμα οι ορισμοί και οι κανόνες να ερμηνευτούν διαφορετικά από τις εθνικές νομοθεσίες και να θεσπιστούν διαφορετικοί κανόνες για την προστασία των δεδομένων ανά την ΕΕ, επίσης τα επίπεδα επιβολής της νομοθεσίας και η βαρύτητα των κυρώσεων διέφεραν μεταξύ των κρατών-μελών. Επιπλέον «οι ραγδαίες τεχνολογικές εξελίξεις και η παγκοσμιοποίηση δημιούργησαν νέες προκλήσεις για την προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα». Όλα αυτά κατέστησαν αναγκαία τη μεταρρύθμιση της νομοθεσίας της ΕΕ για την προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα.

«Οι συζητήσεις σχετικά με την αναγκαιότητα εκσυγχρονισμού των κανόνων της ΕΕ περί προστασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα ξεκίνησαν το 2009, όταν η Επιτροπή δρομολόγησε δημόσια διαβούλευση σχετικά με το μελλοντικό νομικό πλαίσιο για το θεμελιώδες δικαίωμα στην προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα». «Η Επιτροπή δημοσίευσε την πρόταση Κανονισμού τον Ιανουάριο του 2012, δρομολογώντας μια μακρά νομοθετική διαδικασία διαπραγματεύσεων μεταξύ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της ΕΕ που είχε ως αποτέλεσμα την έκδοση του Γενικού Κανονισμού για την Προστασία Δεδομένων, τον Απρίλιο του 2016, ύστερα από πολυετείς εντατικές συζητήσεις. Μετά την έκδοσή του, ο Γενικός Κανονισμός για την Προστασία Δεδομένων προέβλεπε διετή μεταβατική περίοδο». Ο Κανονισμός κατέστη πλήρως εφαρμοστέος απ' όλα τα

⁸ Χάρτης Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης (2000/C 364/01), σελ. 10 «Κάθε πρόσωπο έχει δικαίωμα στο σεβασμό της ιδιωτικής και οικογενειακής ζωής του, της κατοικίας του και των επικοινωνιών του.»

⁹ Χάρτης Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης (2000/C 364/01), σελ. 10 «1. Κάθε πρόσωπο έχει δικαίωμα στην προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που το αφορούν. 2. Η επεξεργασία αυτών των δεδομένων πρέπει να γίνεται νομίμως, για καθορισμένους σκοπούς και με βάση τη συγκατάθεση του ενδιαφερομένου ή για άλλους θεμιτούς λόγους που προβλέπονται από το νόμο. Κάθε πρόσωπο έχει δικαίωμα να έχει πρόσβαση στα συλλεγμένα δεδομένα που το αφορούν και να επιτυγχάνει τη διόρθωσή τους. 3. Ο σεβασμός των κανόνων αυτών υπόκειται στον έλεγχο ανεξάρτητης αρχής.»

κράτη-μέλη στις 25 Μαΐου 2018, οπότε και έπαυσε να ισχύει η Οδηγία 95/46/EK για την Προστασία Δεδομένων¹⁰.

1.2. Πεδίο Εφαρμογής του ΓΚΠΔ

Το πεδίο εφαρμογής του Κανονισμού διακρίνεται σε ουσιαστικό και εδαφικό, ανάλυση αυτών γίνεται στα άρθρα 2 και 3 του Κανονισμού 2016/679 αντίστοιχα.

Σύμφωνα με ουσιαστικό πεδίο εφαρμογής ο Κανονισμός εφαρμόζεται «στην εξ ολοκλήρου ή εν μέρει αυτοματοποιημένη επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα καθώς επίσης και στην επεξεργασία δεδομένων που δεν είναι αυτοματοποιημένα τα οποία περιλαμβάνονται ή πρόκειται να περιληφθούν σε σύστημα αρχειοθέτησης», τόσο στον δημόσιο όσο και στον ιδιωτικό τομέα των κρατών μελών της ΕΕ.

Επιπρόσθετα στο άρθρο 2 καθορίζονται τα προσωπικά δεδομένα τα οποία εξαιρούνται της εφαρμογής του Κανονισμού, συγκεκριμένα ο Κανονισμός δεν εφαρμόζεται σε προσωπικά δεδομένα:

α) στο πλαίσιο δραστηριοτήτων που δεν εμπλέκονται στο πεδίο εφαρμογής του δικαίου της Ένωσης, για παράδειγμα δραστηριότητες που αφορούν στην εθνική ασφάλεια,

β) που συλλέγουν τα κράτη-μέλη κατά την άσκηση δραστηριοτήτων οι οποίες εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του κεφαλαίου 2 του τίτλου V της ΣΕΕ «Γενικές Διατάξεις για την εξωτερική δράση της Ένωσης και Ειδικές Διατάξεις σχετικά με την κοινή εξωτερική πολιτική και πολιτική ασφαλείας»,

γ) που δεν συνδέονται με εμπορική ή επαγγελματική δραστηριότητα, και αφορούν σε προσωπική ή οικιακή δραστηριότητα,

δ) «που συλλέγουν αρμόδιες αρχές για τους σκοπούς της πρόληψης, της διερεύνησης, της ανίχνευσης ή της δίωξης ποινικών αδικημάτων ή της εκτέλεσης ποινικών κυρώσεων, συμπεριλαμβανόμενης της προστασίας και πρόληψης έναντι κινδύνων που απειλούν την δημόσια ασφάλεια».

Επιπλέον στο ίδιο άρθρο του Γενικού Κανονισμού αναφέρεται ότι στην επεξεργασία δεδομένων εφαρμόζεται και ο Κανονισμός (ΕΚ) 45/2001, ο οποίος προσαρμόζεται μαζί και με άλλες σχετικές νομικές πράξεις της Ένωσης στις αρχές και τους κανόνες του ΓΚΠΔ σύμφωνα με το άρθρο 98 αυτού.

¹⁰Βλ. Εγχειρίδιο σχετικά με την ευρωπαϊκή νομοθεσία για την προστασία των προσωπικών Δεδομένων, 2018, σελ. 36

Τέλος «ο Κανονισμός δεν θίγει την εφαρμογή της Οδηγίας 2000/31/EK (για το ηλεκτρονικό εμπόριο) και ιδιαιτέρως τους κανόνες για την ευθύνη των μεσαζόντων παροχής υπηρεσιών που προβλέπονται στα άρθρα 12 και 15 της Οδηγίας».¹¹

Σε ότι αφορά το εδαφικό πεδίο εφαρμογής στο άρθρο 3 του Κανονισμού αναφέρεται ότι, «ο ΓΚΠΔ εφαρμόζεται στην επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα ανεξάρτητα αν αυτή πραγματοποιείται εντός της Ένωσης, όταν συντελείται στο πλαίσιο των δραστηριοτήτων μιας εγκατάστασης ενός υπεύθυνου επεξεργασίας ή εκτελούντος την επεξεργασία στην Ένωση».

Επιπρόσθετα ο Κανονισμός εφαρμόζεται «από υπεύθυνο επεξεργασίας ή εκτελούντα την επεξεργασία μη εγκατεστημένο στην Ένωση όταν τα υποκείμενα της επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα είναι εγκατεστημένα στην Ένωση, εάν οι δραστηριότητες επεξεργασίας σχετίζονται με:

α) την προσφορά αγαθών ή υπηρεσιών στα υποκείμενα των δεδομένων εντός της Ένωσης ανεξάρτητα εάν συνδέονται με πληρωμή,

β) την παρακολούθηση της συμπεριφοράς τους αν αυτή λαμβάνει χώρα εντός της Ένωσης, σε αυτή την περίπτωση κρίσιμη αναδεικνύεται τελικά η φυσική/γεωγραφική θέση του χρήστη παρότι η ρύθμιση αυτή συσχετίζεται με την online συμπεριφορά»¹².

Τέλος ο Κανονισμός εφαρμόζεται «για την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα από υπεύθυνο επεξεργασίας μη εγκατεστημένο στην Ένωση αλλά σε τόπο που εφαρμόζεται το δίκαιο κράτους-μέλους δυνάμει του δημόσιου διεθνούς δικαίου»¹³.

1.3. Συνοπτική αναφορά στα άρθρα του ΓΚΠΔ

Ο Κανονισμός αποτελείται από 99 άρθρα, και προκειμένου να παρουσιασθεί μια σφαιρική εικόνα του ακολουθεί μια συνοπτική αναφορά στο περιεχόμενο όλων των άρθρων.

Το άρθρο 1 αναφέρεται στο αντικείμενο και τους στόχους του Κανονισμού, που είναι η θέσπιση κανόνων για την προστασία των φυσικών προσώπων από την επεξεργασία προσωπικών δεδομένων και κανόνων που αφορούν στην κυκλοφορία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα.

¹¹ Βλ. άρθρο 2 Κανονισμού (ΕΕ)2016/679

¹² Βλ. Μήτρου Λ., ο.π. (Υποσημ. 5), σελ. 53

¹³ Βλ. άρθρο 2 Κανονισμού (ΕΕ)2016/679

Το άρθρο 2 προσδιορίζει το ουσιαστικό πεδίο εφαρμογής του Κανονισμού στην αυτοματοποιημένη ή μη αυτοματοποιημένη επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα καθώς επίσης και τις περιπτώσεις που εξαιρούνται της υποχρέωσης εφαρμογής του.

Το άρθρο 3 οριοθετεί το εδαφικό πεδίο εφαρμογής του εντός και εκτός της Ένωσης, ανεξάρτητα από τον τόπο επεξεργασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα.

Το άρθρο 4 περιλαμβάνει όλους τους ορισμούς που συναντούνται στον Κανονισμό, ορισμοί όπως «περιορισμός της επεξεργασίας», «κατάρτιση προφίλ», «εκτελών την επεξεργασία», «παραβίαση δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα» κ.λπ.

Το άρθρο 5 αναφέρεται στις αρχές που διέπουν την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, τις αρχές «νομιμότητας», «αντικειμενικότητας και διαφάνειας», την αρχή «του περιορισμού του σκοπού», την αρχή «της ελαχιστοποίησης των δεδομένων», την αρχή «της ακρίβειας των δεδομένων», την αρχή «του περιορισμού της αποθήκευσης», τις αρχές «της ακεραιότητας και εμπιστευτικότητας» και την αρχή «της λογοδοσίας».

Το άρθρο 6 παρουσιάζει τις προϋποθέσεις που καθιστούν σύννομη την επεξεργασία, τις έξι νόμιμες βάσεις τις οποίες μπορεί να επικαλεστεί ο υπεύθυνος και ο εκτελών την επεξεργασία ώστε να είναι νόμιμη η επεξεργασία των δεδομένων.

Το άρθρο 7 ορίζει τις προϋποθέσεις για τη συγκατάθεση του υποκειμένου των δεδομένων επεξεργασίας, η συγκατάθεση πρέπει να δίνεται ελεύθερα, να είναι σαφής και ευδιάκριτη, το υποκείμενο των δεδομένων έχει την δυνατότητα να ανακαλέσει την συγκατάθεση του οποτεδήποτε.

Το άρθρο 8 καθορίζει τις προϋποθέσεις που ισχύουν για τη συγκατάθεση παιδιού σε σχέση με τις υπηρεσίες της κοινωνίας των πληροφοριών, ειδικότερα η επεξεργασία προσωπικών δεδομένων παιδιών είναι σύννομη από την ηλικία των 16 ετών, σε αντίθετη περίπτωση είναι απαραίτητο η συγκατάθεση να παρέχεται ή να εγκρίνεται από τον έχοντα τη γονική μέριμνα του παιδιού κάτω των 16 ετών.

Το άρθρο 9 αναφέρεται στην επεξεργασία ειδικών κατηγοριών δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, ορίζει ότι απαγορεύεται η επεξεργασία δεδομένων που αποκαλύπτουν «τη φυλετική ή εθνοτική καταγωγή, τις θρησκευτικές ή φιλοσοφικές πεποιθήσεις ή τη συμμετοχή σε συνδικαλιστική οργάνωση, τα πολιτικά φρονήματα, δεδομένα που αφορούν στην υγεία, στον γενετήσιο προσανατολισμό, στην σεξουαλική ζωή και βιομετρικά δεδομένα». Το συγκεκριμένο άρθρο παραθέτει και

τις περιπτώσεις στις οποίες δεν ισχύει η απαγόρευση επεξεργασίας των δεδομένων ειδικών κατηγοριών.

Το άρθρο 10 καθορίζει ότι η επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που αφορούν σε ποινικές καταδίκες και αδικήματα διενεργείται μόνο σε συγκεκριμένες περιπτώσεις και εφόσον πραγματοποιείται από επίσημη αρχή ή εάν επιτρέπεται η επεξεργασία από το δίκαιο της Ένωσης ή από το δίκαιο κράτους-μέλους.

Το άρθρο 11 αναφέρεται στα δεδομένα που δεν χρειάζεται να διατηρούνται όταν ο σκοπός επεξεργασίας δεν απαιτεί την εξακρίβωση ταυτότητας του υποκειμένου από τον υπεύθυνο επεξεργασίας.

Τα άρθρα 12 έως 23 αναλύουν τα δικαιώματα των υποκειμένων των δεδομένων, τα οποία είναι τα δικαιώματα «ενημέρωσης», «πρόσβασης», «διόρθωσης», «διαγραφής», «περιορισμού», «φορητότητας», «εναντίωσης στην επεξεργασία» και το δικαίωμα της «μη λήψης αυτοματοποιημένης απόφασης».

Τα άρθρα 24 έως 31 παρουσιάζουν τις υποχρεώσεις των υπεύθυνων επεξεργασίας και των εκτελούντων της επεξεργασία δεδομένων, κατά σειρά τα άρθρα έχουν τους εξής τίτλους, «Ευθύνη του υπεύθυνου επεξεργασίας», «Προστασία των δεδομένων ήδη από το σχεδιασμό και εξ ορισμού», «Από κοινού υπεύθυνοι επεξεργασίας», «Εκπρόσωποι υπεύθυνων επεξεργασίας ή εκτελούντων την επεξεργασία μη εγκατεστημένων στην Ένωση», «Εκτελών την επεξεργασία», «Επεξεργασία υπό την εποπτεία του υπεύθυνου επεξεργασίας ή του εκτελούντος την επεξεργασία», «Αρχεία των δραστηριοτήτων επεξεργασίας» και «Συνεργασία με την εποπτική αρχή».

Τα άρθρα 32 έως 36 εστιάζουν στην ασφάλεια δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, αναφέρονται στα τεχνικά και οργανωτικά μέτρα για την ασφάλεια της επεξεργασίας που πρέπει να λάβουν ο υπεύθυνος επεξεργασίας και ο εκτελών την επεξεργασία (αρ. 32), στην υποχρέωση του υπεύθυνου επεξεργασίας στην γνωστοποίηση σε περίπτωση παραβίασης προσωπικών δεδομένων τόσο στην εποπτική αρχή (αρ. 33) όσο και στο υποκείμενο των δεδομένων (αρ. 34), στην εκτίμηση αντικτύπου σχετικά με την προστασία των δεδομένων (αρ. 35) και στην προηγούμενη διαβούλευση του υπεύθυνου επεξεργασίας με την εποπτική αρχή ανάλογα με τα αποτελέσματα της εκτίμησης αντικτύπου που έχει προηγηθεί (αρ. 36).

Τα άρθρα 37 έως 39 αναφέρονται στην υποχρέωση ορισμού υπεύθυνου προστασίας δεδομένων από τον υπεύθυνο επεξεργασίας και τον εκτελούντα την επεξεργασία, την θέση του και τα καθήκοντα του αντίστοιχα.

Τα άρθρα 40 έως 43 αναφέρονται στους κώδικες δεοντολογίας, την εκπόνηση των οποίων ενθαρρύνουν τα κράτη μέλη, οι εποπτικές αρχές, το Συμβούλιο Προστασίας Δεδομένων και η Επιτροπή, προκειμένου να συμβάλουν στην ορθή εφαρμογή του ΓΚΠΔ.

Τα άρθρα 44 έως 50 αναφέρονται «στις προϋποθέσεις που πρέπει να τηρούνται από τον υπεύθυνο επεξεργασίας και τον εκτελούντα την επεξεργασία για την διαβίβαση δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα σε τρίτες χώρες ή διεθνείς οργανισμούς».

Τα άρθρα 51 έως 59 αφορούν στις ανεξάρτητες εποπτικές αρχές, στους κανόνες για την σύσταση τους, στις γενικές προϋποθέσεις για τα μέλη τους, στις αρμοδιότητες, στα καθήκοντα και στις εξουσίες τους.

Τα άρθρα 60 έως 67 αναφέρονται στη συνεργασία και στην συνεκτικότητα μεταξύ της επικεφαλής εποπτικής αρχής και των άλλων ενδιαφερόμενων εποπτικών αρχών, η οποία θα εξυπηρετήσει στην υλοποίηση και την εφαρμογή του ΓΚΠΔ με συνεκτικό τρόπο.

Τα άρθρα 68 έως 76 αναφέρονται στο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο Προστασίας Δεδομένων το οποίο συστήνεται ως όργανο της ένωσης και έχει νομική προσωπικότητα, στα άρθρα αυτά γίνεται αναφορά στην σύσταση του, τα καθήκοντα του και παρουσιάζεται ο τρόπος λειτουργίας του.

Τα άρθρα 77 έως 84 καθορίζουν το δικαίωμα προσφυγής των υποκειμένων δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα στις εποπτικές αρχές, το δικαίωμα αποζημίωσης και τους γενικούς όρους επιβολής διοικητικών προστίμων.

Τα άρθρα 85 έως 91 περιλαμβάνουν διατάξεις που αφορούν ειδικές περιπτώσεις επεξεργασίας, όπως την επεξεργασία του εθνικού αριθμού ταυτότητας, την επεξεργασία στο πλαίσιο της απασχόλησης κ.λπ.

Τα άρθρα 92 και 93 αναφέρονται στις προϋποθέσεις βάσει των οποίων παρέχεται εξουσιοδότηση στην Επιτροπή για έκδοση πράξεων.

Τα άρθρα 94 έως 98 περιέχουν τελικές και μεταβατικές διατάξεις, όπως την κατάργηση της οδηγίας 95/46/EK.

Τέλος στο άρθρο 99 καθορίζεται η έναρξη ισχύος του Κανονισμού, η θέση του σε εφαρμογή από τις 25 Μαΐου 2018 και επισημαίνεται ο δεσμευτικός χαρακτήρας του ως προς όλα τα μέρη του σε κάθε κράτος-μέλος.¹⁴

Το σύνολο των άρθρων του Κανονισμού δεν παρουσιάζουν το ίδιο πρακτικό ενδιαφέρον στον χρήστη, ποιο σημαντικές ρυθμίσεις άμεσης εφαρμογής είναι όσες αφορούν στο σκοπό και στο πνεύμα του Κανονισμού, αυτές που αφορούν στις αρχές σύννομης επεξεργασίας, στα δικαιώματα των υποκειμένων, στις υποχρεώσεις του υπεύθυνου επεξεργασίας και του εκτελούντα την επεξεργασία. Εξίσου σημαντικές είναι οι ρυθμίσεις που αφορούν στην μη αυτοματοποιημένη λήψη αποφάσεων, οι ρυθμίσεις που αφορούν στην ασφάλεια των δεδομένων και στην ανακοίνωση παραβιάσεων στην εποπτική αρχή, στον ορισμό του Υπεύθυνου Προστασίας Δεδομένων, στην επικοινωνία με την εποπτική αρχή, στις κυρώσεις, στα πρόστιμα και τη σχέση με άλλα νομοθετήματα. Τα υπόλοιπα άρθρα αφορούν σε αρμοδιότητες των Εποπτικών Αρχών και του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου Προστασίας Δεδομένων, ρυθμίσεις που είναι αναγκαίες για το θεσμικό μηχανισμό εφαρμογής του ΓΚΠΔ.¹⁵

1.4. Αρχές που διέπουν την Προστασία των Δεδομένων

Το άρθρο 5 του ΓΚΠΔ περιλαμβάνει τις αρχές που διέπουν την προστασία προσωπικών δεδομένων και πάνω σε αυτές βασίζονται οι λεπτομερέστερες διατάξεις που περιλαμβάνονται στα επόμενα άρθρα του Κανονισμού. Πρέπει να σημειωθεί ότι οι αρχές κατέχουν κεντρικό ρόλο σε όλο το ρυθμιστικό πλαίσιο που αφορά στην προστασία των προσωπικών δεδομένων, κάτι το οποίο τονίζεται και στο Εγχειρίδιο σχετικά με την ευρωπαϊκή νομοθεσία για την προστασία των προσωπικών δεδομένων, όπου σημειώνεται ότι *«Κάθε μεταγενέστερη νομοθεσία για την προστασία δεδομένων σε επίπεδο Συμβουλίου της Ευρώπης ή ΕΕ πρέπει να συμμορφώνεται προς τις αρχές αυτές, οι οποίες πρέπει να λαμβάνονται υπόψη κατά την ερμηνεία της εν λόγω νομοθεσίας»*¹⁶.

1.4.1. Αρχή νομιμότητας, αντικειμενικότητας και διαφάνειας

Η επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα πρέπει να είναι σύννομη και θεμιτή και να γίνεται με διαφανή τρόπο σε σχέση με το υποκείμενο των δεδομένων.

¹⁴ Βλ. άρθρα 1-99 Κανονισμού (ΕΕ) 2016/679

¹⁵ Βλ. Κανέλλος Λ., ο.π. (Υποσημ. 2), σελ. 142

¹⁶ Βλ. Εγχειρίδιο σχετικά με την ευρωπαϊκή νομοθεσία για την προστασία των προσωπικών Δεδομένων, 2018, σελ. 149

Για να είναι σύννομη η επεξεργασία θα πρέπει να ισχύει τουλάχιστον μια από τις ακόλουθες προϋποθέσεις:

α) Να υπάρχει συγκατάθεση του υποκείμενου των δεδομένων για έναν ή περισσότερους συγκεκριμένους σκοπούς, η οποία θα είναι ελεύθερη, έγγραφη και θα μπορεί να ανακληθεί ανά πάσα στιγμή.

β) Η επεξεργασία να είναι απαραίτητη για την εκτέλεση σύμβασης όταν το υποκείμενο είναι συμβαλλόμενο μέρος ή κατά το προσυμβατικό στάδιο ώστε να ληφθούν μέτρα κατ' αίτηση του υποκειμένου των δεδομένων.

γ) Η επεξεργασία να γίνεται για τη συμμόρφωση με έννομη υποχρέωση του υπεύθυνου επεξεργασίας.

δ) Η επεξεργασία να είναι απαραίτητη για την διαφύλαξη ζωτικού συμφέροντος του υποκείμενου των δεδομένων ή άλλου φυσικού προσώπου.

ε) Η επεξεργασία να εκτελείται κατά την άσκηση δημόσιας εξουσίας που έχει ανατεθεί στον υπεύθυνο επεξεργασίας και υπέρ του δημοσίου συμφέροντος.

στ) Η επεξεργασία να είναι απαραίτητη για την ικανοποίηση έννομων συμφερόντων των υπευθύνων επεξεργασίας ή τρίτων εκτός αν υπερισχύουν τα θεμελιώδη δικαιώματα, το συμφέρον και οι ελευθερίες του υποκειμένου των δεδομένων, ιδιαίτερος αν το υποκείμενο των δεδομένων είναι παιδί.¹⁷

Η αντικειμενικότητα και η διαφάνεια εξασφαλίζονται με την ενημέρωση των υποκειμένων των προσωπικών δεδομένων, η οποία πρέπει να είναι συνοπτική, σαφής, κατανοητή και απλά διατυπωμένη. Τα υποκείμενα των δεδομένων θα πρέπει να ενημερώνονται πριν από την επεξεργασία τουλάχιστον για τον σκοπό της επεξεργασίας, για τα δικαιώματα τους σε σχέση με αυτή και για το όνομα και την διεύθυνση του υπεύθυνου επεξεργασίας των προσωπικών τους δεδομένων.¹⁸

1.4.2. Αρχή περιορισμού του σκοπού

Δεδομένου ότι «η νομιμότητα της επεξεργασίας είναι συναρτώμενη του σκοπού αλλά και η τήρηση των άλλων αρχών αξιολογείται με γνώμονα τον σκοπό της επεξεργασίας», η αρχή του σκοπού καθίσταται κομβική της ρύθμισης για την επεξεργασία των προσωπικών δεδομένων. Σύμφωνα με αυτή την αρχή ο σκοπός της επεξεργασίας πρέπει να είναι συγκεκριμένος, σαφής, νόμιμος και γνωστός στο υποκείμενο των προσωπικών δεδομένων.

¹⁷ Βλ. άρθρο 6 Κανονισμού (ΕΕ) 2016/679

¹⁸ Βλ. ΕΣΔΔΑ, Υλικό Μαθήματος Α Ειδικής Φάσης Σπουδών: Προσωπικά Δεδομένα

Σύμφωνα με την αρχή του περιορισμού του σκοπού «απαιτείται να συλλέγονται τα δεδομένα για καθορισμένους, ρητούς και νόμιμους σκοπούς. Οι σκοποί της επεξεργασίας πρέπει να είναι σύμφωνοι με όλους τους κανόνες προστασίας δεδομένων και με το ισχύον δίκαιο. Επίσης τα δεδομένα δεν επιτρέπεται να υποβάλλονται σε περαιτέρω επεξεργασία κατά τρόπο ασύμβατο με τους σκοπούς για τους οποίους συλλέχτηκαν». Παρότι ο Κανονισμός δεν ορίζει το συμβατό και αντίστοιχα τον ασύμβατο σκοπό, ερμηνευτικές κατευθύνσεις μπορούν να συναχθούν από τη ρύθμιση που αναφέρεται στην αξιολόγηση της συμβατότητας, όταν η περαιτέρω χρήση δεν θεμελιώνεται στη συγκατάθεση του προσώπου ή σε διάταξη νόμου. Στο άρθρο 6 παρ. 4 του Κανονισμού παρατίθενται ενδεικτικά κριτήρια για την αξιολόγηση της συμβατότητας μεταξύ των αρχικών και των περαιτέρω σκοπών, το πλαίσιο της συλλογής ιδίως σε ό,τι αφορά «στη σχέση των υποκειμένων των δεδομένων και του υπευθύνου επεξεργασίας, την φύση των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, τις πιθανές συνέπειες της επιδιωκόμενης περαιτέρω επεξεργασίας για τα υποκείμενα των δεδομένων και την ύπαρξη κατάλληλων εγγυήσεων που μπορεί να περιλαμβάνουν κρυπτογράφηση ή ψευδωνυμοποίηση».¹⁹

1.4.3. Αρχή Ελαχιστοποίησης των Δεδομένων

«Τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα πρέπει να είναι κατάλληλα, σαφή και να περιορίζονται στα αναγκαία για τους σκοπούς για τους οποίους υποβάλλονται σε επεξεργασία». Σύμφωνα με αυτή την αρχή δεν πρέπει να συλλέγονται και να διατηρούνται δεδομένα τα οποία δεν εξυπηρετούν στο σκοπό της επεξεργασίας, οι κατηγορίες προσωπικών δεδομένων που συλλέγονται πρέπει να είναι αναγκαίες για την επίτευξη του δεδηλωμένου σκοπού και ο υπεύθυνος επεξεργασίας θα πρέπει να περιορίζει τη συλλογή δεδομένων αυστηρά σε αυτά που είναι άμεσα συναφή με τον συγκεκριμένο επιδιωκόμενο σκοπό.

1.4.4. Αρχή Ακρίβειας των Δεδομένων

Τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα «πρέπει να είναι ακριβή να ελέγχονται και να επικαιροποιούνται τακτικά, να λαμβάνονται όλα τα εύλογα μέτρα για τη διαγραφή ή τη διόρθωση τους όταν είναι ανακριβή σε σχέση με τους σκοπούς της επεξεργασίας».

Ο υπεύθυνος επεξεργασίας ο οποίος κατέχει προσωπικά δεδομένα πρέπει να τα χρησιμοποιεί έχοντας λάβει μέτρα διασφάλισης με εύλογη βεβαιότητα ότι τα

¹⁹ Βλ. Μήτρου Λ., ο.π. (Υποσημ. 5), σελ. 59-61

δεδομένα είναι ακριβή και επικαιροποιημένα. Ενδέχεται να υπάρχουν αποθηκευμένα προσωπικά δεδομένα των οποίων η επικαιροποίηση απαγορεύεται εκ του νόμου διότι ο σκοπός της αποθήκευσης τους είναι να καταγραφούν ως ιστορικά «στιγμιότυπα», για παράδειγμα ο ιατρικός φάκελος χειρουργικής επέμβασης δεν μπορεί να τροποποιηθεί, παρά μόνο να δεχθεί προσθήκες οι οποίες θα επισημαίνονται ως μεταγενέστερες.²⁰

1.4.5. Αρχή περιορισμού της αποθήκευσης

Τα προσωπικά δεδομένα διατηρούνται σε μορφή που επιτρέπει την ταυτοποίηση των υποκειμένων μόνο για το χρονικό διάστημα που απαιτείται για τους σκοπούς της επεξεργασίας τους. Τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα δύναται να αποθηκευθούν για μεγαλύτερο διάστημα σύμφωνα με το άρθρο 89 παρ. 1 του ΓΚΠΔ «μόνο εάν η επεξεργασία τους πραγματοποιείται για σκοπούς αρχειοθέτησης προς το δημόσιο συμφέρον, για σκοπούς ιστορικής και επιστημονικής έρευνας ή για στατιστικούς σκοπούς, και εφόσον εφαρμόζονται τα τεχνικά και οργανωτικά μέσα που απαιτεί ο Κανονισμός για τη διασφάλιση των δικαιωμάτων και ελευθεριών των υποκειμένων των προσωπικών δεδομένων».

Δεδομένου ότι ο χρονικός περιορισμός της αποθήκευσης αφορά σε προσωπικά δεδομένα τα οποία μπορούν να ταυτοποιήσουν τα υποκείμενα τους, δύναται τα δεδομένα αυτά να αποθηκευθούν νομίμως για μεγαλύτερο διάστημα κατόπιν της ανωνυμοποίησης τους.

1.4.6. Αρχή Ακεραιότητας και Εμπιστευτικότητας

«Τα προσωπικά δεδομένα απαιτείται να υποβάλλονται σε επεξεργασία με τέτοιο τρόπο ώστε να εξασφαλίζεται η ενδεδειγμένη ασφάλεια και η προστασία τους από παράνομη ή μη εξουσιοδοτημένη επεξεργασία, τυχαία απώλεια, φθορά ή καταστροφή. Για να υλοποιηθεί η αρχή θα πρέπει ο υπεύθυνος επεξεργασίας και ο εκτελών επεξεργασία να εφαρμόζουν κατάλληλες πολιτικές ασφαλείας σε επίπεδο υποδομών, πληροφοριακών συστημάτων, εφαρμογών και προσωπικού».

1.4.7. Αρχή της Λογοδοσίας

Ο υπεύθυνος επεξεργασίας φέρει την ευθύνη και είναι σε θέση να αποδείξει την συμμόρφωση με όλες τις αρχές προστασίας προσωπικών δεδομένων που προαναφέρθηκαν. Το βασικό σημείο της αρχής της λογοδοσίας είναι «ο εξ αρχής σχεδιασμός και εφαρμογή των μέτρων και πολιτικών που θα διασφαλίζουν την

²⁰ Βλ. Εγχειρίδιο σχετικά με την ευρωπαϊκή νομοθεσία για την προστασία των προσωπικών Δεδομένων, 2018, σελ. 162-163

συμμόρφωση με τον Κανονισμό στο σύνολο του, ενώ παράλληλα οι υπεύθυνοι επεξεργασίας προσωπικών δεδομένων θα πρέπει να έχουν τη δυνατότητα να αποδεικνύουν τη συμμόρφωση τόσο ενώπιον των εποπτικών αρχών όσο και των δικαστηρίων».

Το ανωτέρω ενισχύεται και από το άρθρο 24 παρ. 1 του Κανονισμού όπου αναφέρεται ότι, ο υπεύθυνος επεξεργασίας προσωπικών δεδομένων υποχρεούται να *«εφαρμόζει κατάλληλα τεχνικά και οργανωτικά μέτρα προκειμένου να διασφαλίζει και να μπορεί να αποδεικνύει ότι η επεξεργασία διενεργείται σύμφωνα με τον παρόντα κανονισμό»*.²¹

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2

Οι Ψυλόνες της Προστασίας Προσωπικών Δεδομένων

Μεγάλη αλλαγή σε σχέση με ότι ίσχυε μέχρι την έκδοση του Κανονισμού (ΕΕ) 2016/679 είναι η πρόβλεψη διακριτών ρόλων του υπεύθυνου επεξεργασίας και του εκτελούντα την επεξεργασία, ρόλοι οι οποίοι βρίσκονται σε σχέση αλληλεπίδρασης και έχουν μεγάλη σημασία για τη συμμόρφωση με τους κανόνες προστασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, όπως θα δούμε ακολούθως ο εκτελών την επεξεργασία συνδέεται άμεσα με τον υπεύθυνο επεξεργασίας, ιδιαίτερος όταν πρόκειται για την παραβίαση δεδομένων, την διενέργεια εκτίμησης αντικτύπου κ.λπ.²²

Ο υπεύθυνος επεξεργασίας καθορίζει το «γιατί» και το «πώς» της επεξεργασίας και απαντά σε ερωτήματα όπως «γιατί λαμβάνει χώρα η συγκεκριμένη επεξεργασία;» και «ποιος δρομολόγησε τη συγκεκριμένη επεξεργασία;», σε αντίθεση με τον εκτελούντα την επεξεργασία, ο οποίος δεν καθορίζει τον σκοπό της επεξεργασίας αλλά ενεργώντας για λογαριασμό και σύμφωνα με τις καταγεγραμμένες οδηγίες και εντολές του υπεύθυνου επεξεργασίας, παρέχει τα μέσα για την επεξεργασία.²³

Πέραν του υπεύθυνου επεξεργασίας και του εκτελούντα την επεξεργασία στο Γενικό Κανονισμό ενισχύεται και ο ρόλος του υπεύθυνου προστασίας δεδομένων, ο ορισμός του οποίου μέχρι την έκδοση του ΓΚΠΔ εναπόκειτο στην ευχέρεια του

²¹ Βλ. Μήτρου Λ., ο.π. (Υποσημ. 5), σελ. 93-94

²² Βλ. Μήτρου Λ., ο.π. (Υποσημ. 5), σελ. 119-120

²³ Βλ. άρθρο Σιαχάμη Δ. *Ζητήματα εφαρμογής του Γενικού Κανονισμού Προστασίας Δεδομένων και του Εφαρμοστικού Νόμου 4624/2019 στο ΕΚΔΔΑ*, Επιστημονικό Περιοδικό Δημόσιο Δίκαιο, Τεύχος 3-4, 2019

εθνικού νομοθέτη. Το άρθρο 37 εισάγει τον υποχρεωτικό ορισμό του εσωτερικού υπεύθυνου προστασίας προσωπικών δεδομένων.

2.1. Υπεύθυνος Επεξεργασίας

Υπεύθυνος επεξεργασίας σύμφωνα με το άρθρο 4 παρ. 7 του ΓΚΠΔ είναι «το φυσικό ή νομικό πρόσωπο, η δημόσια αρχή, η υπηρεσία ή άλλος φορέας που, μόνα ή από κοινού με άλλα, καθορίζουν τους σκοπούς και τον τρόπο της επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, όταν οι σκοποί και ο τρόπος της επεξεργασίας αυτής καθορίζονται από το δίκαιο της Ένωσης ή το δίκαιο κράτους μέλους, ο υπεύθυνος επεξεργασίας ή τα ειδικά κριτήρια για τον διορισμό του μπορούν να προβλέπονται από το δίκαιο της Ένωσης ή το δίκαιο κράτους μέλους»²⁴.

Ο υπεύθυνος επεξεργασίας εν κατακλείδι είναι «το φυσικό ή νομικό πρόσωπο που καθορίζει τους σκοπούς και τα μέσα της επεξεργασίας των δεδομένων, που φέρει την ευθύνη για την εφαρμογή του Κανονισμού σε κάθε οργανισμό, μεριμνά για την τήρηση των αρχών προστασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα» όπως αυτές αποτυπώθηκαν στο κεφάλαιο 1, είναι αυτός «που υποχρεούται να λάβει όλα τα απαραίτητα τεχνικά και οργανωτικά μέτρα για την ασφάλεια των προσωπικών δεδομένων».

Σύμφωνα με το άρθρο 24 του Κανονισμού «ο υπεύθυνος επεξεργασίας λαμβάνοντας υπόψη τους σκοπούς της επεξεργασίας, τη φύση και το πεδίο εφαρμογής της και τους πιθανούς κινδύνους για τα δικαιώματα και τις ελευθερίες των φυσικών προσώπων, εφαρμόζει τα κατάλληλα τεχνικά και οργανωτικά μέτρα ώστε να διασφαλίζει και να έχει την δυνατότητα να αποδείξει ότι η επεξεργασία διενεργείται σύμφωνα με τα οριζόμενα στον Κανονισμό». Βασική παράμετρο αποτελεί η αναγκαιότητα τροποποίησης, αν κριθεί απαραίτητο, των εν λόγω μέτρων.

Στα προαναφερόμενα μέτρα ενδεικτικά συγκαταλέγονται:

- Η χαρτογράφηση εργασιών και διαδικασιών επεξεργασίας καθώς και η τήρηση μητρώου επεξεργασιών.
- Η θέσπιση εσωτερικών γραπτών, δεσμευτικών και διαφανών πολιτικών συμμόρφωσης με τον Κανονισμό.
- Η πρόβλεψη διαδικασιών για την αντιμετώπιση ελλιπούς συμμόρφωσης με τον Κανονισμό και ο έλεγχος της αποτελεσματικότητάς τους.

²⁴ Βλ. άρθρο 4 Κανονισμού (ΕΕ) 2016/679

- Η θέσπιση διαδικασιών για την ανταπόκριση στα αιτήματα των υποκειμένων των δεδομένων για την ενημέρωση, πρόσβαση, διόρθωση, διαγραφή και περιορισμό της επεξεργασίας των προσωπικών τους δεδομένων.

Επιπροσθέτως σε πολλά άρθρα του Κανονισμού προβλέπονται υποχρεώσεις του υπεύθυνου επεξεργασίας όπως:

- Η προστασία των δεδομένων ήδη από το σχεδιασμό και εξ ορισμού (αρ. 25), ο υπεύθυνος επεξεργασίας λαμβάνει τα κατάλληλα μέτρα ώστε να διασφαλίζεται εξ ορισμού η προστασία και η ασφαλής επεξεργασία των δεδομένων.
- Η τήρηση αρχείου καταγραφής δραστηριοτήτων επεξεργασίας για τις οποίες είναι υπεύθυνος (αρ. 30 παρ. 1), το οποίο περιλαμβάνει πολλές πληροφορίες όπως ενδεικτικά το όνομα και τα στοιχεία του υπεύθυνου επεξεργασίας, τους σκοπούς της επεξεργασίας, τις κατηγορίες αποδεκτών των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα κ.λπ.
- Τη λήψη κατάλληλων τεχνικών και οργανωτικών μέτρων για τη διασφάλιση του κατάλληλου επιπέδου ασφάλειας έναντι των κινδύνων (αρ. 32), μέτρα όπως η ψευδωνυμοποίηση και κρυπτογράφηση, η τήρηση εγκεκριμένου κώδικα δεοντολογίας κ.λπ.
- Η γνωστοποίηση στην εποπτική αρχή περιπτώσεων παραβίασης δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα (αρ. 33), ο υπεύθυνος επεξεργασίας γνωστοποιεί αμελλητί και αν είναι δυνατόν εντός 72 ωρών από όταν έλαβε γνώση της παραβίασης.
- «Η ανακοίνωση παραβίασης δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα στο υποκείμενο των δεδομένων, όταν αυτή μπορεί να θέσει σε υψηλό κίνδυνο τα δικαιώματα και τις ελευθερίες των φυσικών προσώπων» (αρ. 34).
- Η διενέργεια εκτίμησης αντικτύπου, όταν «το είδος της επεξεργασίας, ιδίως με τη χρήση νέων τεχνολογιών, ενδέχεται να επιφέρει υψηλό κίνδυνο για τα δικαιώματα και τις ελευθερίες των φυσικών προσώπων» (αρ. 35).
- Αν από την εκτίμηση αντικτύπου προκύψει υψηλός κίνδυνος από την επεξεργασία των δεδομένων, ο υπεύθυνος επεξεργασίας πρέπει να ζητήσει τη γνώμη της εποπτικής αρχής καταθέτοντας αίτημα διαβούλευσης (αρ. 36).
- Η υποχρέωση ορισμού υπεύθυνου προστασίας δεδομένων (αρ. 37).
- Ελέγχεται και λαμβάνει εντολές από την εποπτική αρχή (αρ. 57 και 58).

- Υπόκειται σε διοικητικές, αστικές και ποινικές κυρώσεις (αρ. 82,83 και 84).

Τέλος εξέχουσας σημασίας είναι η εισαγωγή με το άρθρο 26 του Κανονισμού, της έννοιας των από κοινού υπεύθυνων επεξεργασίας. Ο νομοθέτης του ΓΚΠΔ με την έννοια των από κοινού υπεύθυνων επεξεργασίας επιχειρεί να ρυθμίσει τη νέα πραγματικότητα που διαμορφώθηκε σε σχέση με την επεξεργασία δεδομένων κατόπιν της ραγδαίας τεχνολογικής εξέλιξης (το διάστημα μετά την έκδοση της Οδηγίας 95/46/ΕΚ) και της επεξεργασίας προσωπικών δεδομένων στο «νέφος», τα ψηφιακά κοινωνικά δίκτυα κ.λπ.²⁵.

Σύμφωνα με το άρθρο 26 όταν «δύο ή περισσότεροι υπεύθυνοι επεξεργασίας καθορίζουν από κοινού τους σκοπούς και τα μέσα της επεξεργασίας, αποτελούν από κοινού υπεύθυνους επεξεργασίας». Οι ίδιοι καθορίζουν με διαφανή τρόπο τις ευθύνες τους για τη συμμόρφωση με τους κανόνες του ΓΚΠΔ. Από τα ανωτέρω απορρέει ότι, εφόσον καταστεί δυνατός ο προσδιορισμός όλων των υπεύθυνων επεξεργασίας, που συμμετέχουν σε επιμέρους εργασίες επεξεργασίας δεδομένων, θα είναι πιο ολοκληρωμένος ο έλεγχος σε περίπτωση παραβίασης του αντίστοιχου νομικού πλαισίου.

Επιπλέον όταν εμπλέκονται περισσότεροι από έναν υπεύθυνοι επεξεργασίας στην ίδια επεξεργασία που πιθανόν προκάλεσε ζημιά στα υποκείμενα, αυτά έχουν τη δυνατότητα να στραφούν εναντίον κάθε υπευθύνου επεξεργασίας, ώστε να αποζημιωθούν για την ζημιά που τους προκλήθηκε. Για τον λόγο αυτό οι από κοινού υπεύθυνοι επεξεργασίας έχουν την υποχρέωση να καθορίσουν μεταξύ τους με διαφανή τρόπο τις αντίστοιχες ευθύνες τους σε ότι αφορά τη συμμόρφωση προς τις υποχρεώσεις τους, βάσει του ΓΚΠΔ.²⁶

2.2. Εκτελών την Επεξεργασία

Εκτελών την επεξεργασία σύμφωνα με το άρθρο 4 παρ. 8 του ΓΚΠΔ είναι *«το φυσικό ή νομικό πρόσωπο, η δημόσια αρχή, η υπηρεσία ή άλλος φορέας που επεξεργάζεται δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα για λογαριασμό του υπεύθυνου επεξεργασίας»*²⁷

Σύμφωνα με το άρθρο 28 του Κανονισμού ισχύουν τα ακόλουθα:

1. Ο υπεύθυνος επεξεργασίας πρέπει να αναθέτει την επεξεργασία δεδομένων «σε εκτελούντες την επεξεργασία που παρέχουν επαρκείς διαβεβαιώσεις για την

²⁵ Βλ. Μήτρου Α., ο.π. (Υποσημ. 5), σελ 118

²⁶ Βλ. Κανέλλος Α., ο.π. (Υποσημ. 2), σελ. 22

²⁷ Βλ. άρθρο 4 Κανονισμού (ΕΕ) 2016/679

εφαρμογή κατάλληλων τεχνικών και οργανωτικών μέτρων για την διασφάλιση της τήρησης των απαιτήσεων του ΓΚΠΔ».

2. Ο εκτελών την επεξεργασία δεν μπορεί να προσλάβει άλλον εκτελούντα αν πριν δεν έχει λάβει γενική ή ειδική άδεια από τον υπεύθυνο επεξεργασίας. Όταν υφίσταται γενική γραπτή άδεια ο εκτελών την επεξεργασία παρέχει στον υπεύθυνο επεξεργασίας την δυνατότητα να αντιταχθεί σε πιθανές αλλαγές που αφορούν στην αντικατάσταση ή προσθήκη των άλλων εκτελούντων την επεξεργασία, ενημερώνοντας τον για τις τυχόν σκοπούμενες αλλαγές.

3. «Η επεξεργασία από τον εκτελούντα την επεξεργασία διέπεται από σύμβαση ή άλλη νομική πράξη υπαγόμενη στο δίκαιο της ένωσης ή του κράτους μέλους, που καθορίζει τα δικαιώματα του υπεύθυνου επεξεργασίας, το αντικείμενο και την διάρκεια της επεξεργασίας, την φύση και τον σκοπό της επεξεργασίας, τις κατηγορίες των υποκείμενων των δεδομένων και το είδος των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα». Η εν λόγω σύμβαση ή άλλη νομική πράξη προβλέπει ειδικά ότι ο εκτελών την επεξεργασία:

- «Επεξεργάζεται τα δεδομένα βάσει των γραπτών εντολών του υπεύθυνου επεξεργασίας».
- «Διασφαλίζει ότι τα πρόσωπα που επεξεργάζονται τα δεδομένα έχουν αναλάβει δέσμευση τήρησης εμπιστευτικότητας».
- Λαμβάνει τα κατάλληλα μέτρα για την ασφάλεια των δεδομένων σύμφωνα με το άρθρο 32 του Κανονισμού (ψευδωνυμοποίηση, κρυπτογράφηση, κώδικα δεοντολογίας κ.λπ.).
- Τηρεί τους όρους που αφορούν στην πρόσληψη άλλου εκτελούντα την επεξεργασία.
- «Έχοντας υπόψη τη φύση της επεξεργασίας, επικουρεί τον υπεύθυνο επεξεργασίας με όλα τα τεχνικά και οργανωτικά μέτρα, στον βαθμό που είναι εφικτό, για να τον βοηθά να ανταποκρίνεται στα αιτήματα για την άσκηση των δικαιωμάτων των υποκείμενων των δεδομένων».
- Συνδράμει τον υπεύθυνο επεξεργασίας ως προς τη συμμόρφωση με τις υποχρεώσεις που απορρέουν από τα άρθρα 32-36 του Κανονισμού (ασφάλεια επεξεργασίας, εκτίμηση αντικτύπου, προηγούμενη διαβούλευση κ.λπ.).

- Μετά το πέρας της παροχής υπηρεσίας επεξεργασίας, «διαγράφει ή επιστρέφει όλα τα δεδομένα στον υπεύθυνο επεξεργασίας, εκτός αν το δίκαιο της Ένωσης ή του κράτους μέλους απαιτεί την αποθήκευση των δεδομένων».
 - Θέτει όλες τις πληροφορίες που αποδεικνύουν την συμμόρφωση του με τις υποχρεώσεις του στον υπεύθυνο επεξεργασίας και επιτρέπει και διευκολύνει τους ελέγχους που διενεργούνται από τον υπεύθυνο ή από άλλο πρόσωπο που έχει ορίσει.
4. Όταν ο εκτελών της επεξεργασία προσλαμβάνει άλλον εκτελούντα τη επεξεργασία όλες οι υποχρεώσεις που έχει ως προς τον υπεύθυνο επεξεργασίας μετατίθενται και στον νέο εκτελούντα την επεξεργασία μέσω σύμβασης ή άλλης νομικής πράξης προκειμένου να διασφαλιστεί ότι η επεξεργασία θα πληροί τους κανόνες του ΓΚΠΔ.
5. Προκειμένου να αποδείξει ότι παρέχει επαρκείς διαβεβαιώσεις για την τήρηση όσον αναφέρθηκαν στα πεδία 1-4 του παρόντος κεφαλαίου, ο εκτελών την επεξεργασία δύναται να τηρήσει εγκεκριμένο κώδικα δεοντολογίας (βλ. αρ. 40) ή εγκεκριμένο μηχανισμό πιστοποίησης (βλ. αρ. 42).
6. «Με την επιφύλαξη ατομικής σύμβασης μεταξύ του υπεύθυνου επεξεργασίας και του εκτελούντα την επεξεργασία, η σύμβαση ή άλλη νομική πράξη της Ένωσης ή κράτους μέλους», *μπορεί να βασίζεται εξ ολοκλήρου ή μερικώς σε τυποποιημένες ρήτρες*, τις οποίες μπορεί να θεσπίσει η Επιτροπή σύμφωνα με την διαδικασία εξέτασης που αναφέρεται στην παρ. 2 του άρθρου 93 του Κανονισμού και η εποπτική αρχή σύμφωνα με τον μηχανισμό συνεκτικότητας που αναφέρεται στο άρθρο 63 του Κανονισμού.
7. Η σύμβαση που αναφέρεται στα πεδία 4 και 5 του παρόντος κεφαλαίου είναι γραπτή και σε ηλεκτρονική μορφή μεταξύ άλλων.
8. «Ο εκτελών την επεξεργασία υπόκειται σε κυρώσεις σύμφωνα με τα άρθρα 82, 83 και 84 του ΓΚΠΔ, όταν κατά παράβαση της σύμβασης καθορίζει τους σκοπούς και τα μέσα της επεξεργασίας και κατά συνέπεια θεωρείται υπεύθυνος επεξεργασίας για τη συγκεκριμένη επεξεργασία».²⁸

Παρότι ο ΓΚΠΔ υιοθετεί την αρχή της λογοδοσίας μόνο ως προς τον υπεύθυνο επεξεργασίας, οι εκτελούντες την επεξεργασία οφείλουν να λαμβάνουν όλα τα απαιτούμενα μέτρα για την ασφάλεια των δεδομένων (αρ. 32), σε περίπτωση

²⁸ Βλ. άρθρο 28 Κανονισμού (ΕΕ) 2016/679

παραβίασης δεδομένων να ενημερώνουν τον υπεύθυνο επεξεργασίας (αρ. 33), αλλά και «να συνδράμουν τον υπεύθυνο επεξεργασίας για την διασφάλιση της συμμόρφωσης προς τις υποχρεώσεις που αφορούν την κοινοποίηση παραβίασης δεδομένων και τη διενέργεια εκτίμησης αντικτύπου» (αρ. 36). Επίσης ο εκτελών την επεξεργασία έχει την υποχρέωση ορισμού υπεύθυνου προστασίας δεδομένων (αρ. 37).²⁹

2.3. Υπεύθυνος Προστασίας Δεδομένων (ΥΠΔ)

Η θεσμοθέτηση του ρόλου του υπεύθυνου προστασίας δεδομένων (ΥΠΔ) αποτελεί βασικό πυλώνα του ΓΚΠΔ, «λειτουργεί ως αποκεντρωμένος ελεγκτής και σύνδεσμος του υπεύθυνου επεξεργασίας ή του εκτελούντα την επεξεργασία με την εποπτική αρχή»³⁰.

Ο υπεύθυνος προστασίας δεδομένων δεν εμφανίζεται για πρώτη φορά στο ευρωπαϊκό δίκαιο προστασίας προσωπικών δεδομένων, η Οδηγία 95/46/ΕΚ έδινε την ευχέρεια στον εθνικό νομοθέτη για τον ορισμό ενός υπεύθυνου προστασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, ως μέσο για την συμμόρφωση και την διασφάλιση εσωτερικού ελέγχου. Στον πρώτο γερμανικό νόμο προστασίας προσωπικών δεδομένων συναντάται ήδη για πρώτη φορά η πρόβλεψη για έναν εσωτερικό υπεύθυνο προστασίας.³¹

«Ο ρόλος του υπεύθυνου προστασίας δεδομένων είναι συμβουλευτικός και όχι αποφασιστικός και έγκειται στην διαμεσολάβηση μεταξύ των υποκειμένων των δεδομένων, του υπεύθυνου επεξεργασίας ή του εκτελούντα την επεξεργασία και της εποπτικής αρχής, ο υπεύθυνος προστασίας δεδομένων δεν φέρει προσωπική ευθύνη για την μη συμμόρφωση του οργανισμού με τον Κανονισμό. Ο ρόλος του είναι πολύ σημαντικός στην διαμόρφωση κουλτούρας προστασίας των προσωπικών δεδομένων».³²

Όπως προαναφέρθηκε ο υπεύθυνος προστασίας δεν φέρει ευθύνη για την τήρηση της νομοθεσίας που αφορά στην προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και πολύ περισσότερο δεν φέρει ευθύνη στην περίπτωση την οποία ο οργανισμός που εκπροσωπεί δεν συμμορφώνεται με τον ΓΚΠΔ, δεδομένο που παρανοείται από το κοινό, εφόσον κατά την μετάφραση του Κανονισμού στην

²⁹ Βλ. Μήτρου Λ., ο.π. (Υποσημ. 5), σελ 119-120

³⁰ Βλ. Κανέλλος Λ., ο.π. (Υποσημ. 2), σελ. 428

³¹ Βλ. Μήτρου Λ., (Υποσημ. 5), σελ 113

³² Βλ. άρθρο Σιαχάμη Δ., ο.π. (Υποσημ. 23)

ελληνική γλώσσα αρχικά, όσο και αργότερα στην ενσωμάτωση του στην εθνική νομοθεσία με το ν. 4624/2019, ο όρος D.P.O. (Data Protection Officer) αποδόθηκε ως **υπεύθυνος** προστασίας δεδομένων παρότι ο όρος υπεύθυνος δεν αποτελεί ακριβή απόδοση του αγγλικού όρου officer.³³

2.3.1. Ορισμός του υπεύθυνου προστασίας δεδομένων

Σύμφωνα με το άρθρο 37 του ΓΚΠΔ υφίσταται υποχρέωση του υπεύθυνου επεξεργασίας ή του εκτελούντα την επεξεργασία για ορισμό υπεύθυνου προστασίας δεδομένων όταν:

1. «Η επεξεργασία διενεργείται από δημόσια αρχή ή φορέα, εκτός από τα δικαστήρια όταν αυτά ενεργούν στο πλαίσιο της δικαιοδοτικής τους αρμοδιότητας»³⁴, δηλαδή σε φορείς της γενικής κυβέρνησης, υπουργεία, οργανισμούς τοπικής αυτοδιοίκησης, ανεξάρτητες αρχές κ.λπ.. Σε ότι αφορά τα δικαστήρια από την υποχρέωση ορισμού υπεύθυνου προστασίας δεδομένων δεν εξαιρούνται οι γραμματείες οι οποίες είναι επιφορτισμένες με την διοικητική υποστήριξη του δικαιοδοτικού τους έργου.³⁵

2. «Οι βασικές δραστηριότητες του υπεύθυνου επεξεργασίας ή του εκτελούντα την επεξεργασία συνιστούν πράξεις επεξεργασίας οι οποίες λόγω του σκοπού, της φύσης και του πεδίου εφαρμογής τους, απαιτούν την σε μεγάλη κλίμακα συστηματική τακτική παρακολούθηση των υποκειμένων των δεδομένων».³⁶

Τέτοιες επεξεργασίες είναι η δημιουργία προφίλ αναζητήσεων και αγορών, εντοπισμού θέσης των υποκειμένων, αξιολόγησης πιστοληπτικής ικανότητας των υποκειμένων κ.λπ., σε αυτές τις περιπτώσεις στους υπόχρεους για ορισμό υπεύθυνου προστασίας προσωπικών δεδομένων συγκαταλέγονται τράπεζες, νοσηλευτικά ιδρύματα, εταιρείες τηλεπικοινωνιών και δικτύων, μηχανές αναζήτησης κ.λπ.³⁷

3. «Οι βασικές δραστηριότητες του υπεύθυνου επεξεργασίας ή του εκτελούντα την επεξεργασία συνιστούν σε μεγάλη κλίμακα επεξεργασία ειδικών κατηγοριών δεδομένων κατά το άρθρο 9 και δεδομένων που αφορούν σε αδικήματα του άρθρου 10 του Κανονισμού και σε ποινικές καταδίκες».³⁸ Σε αυτές ανήκουν εταιρίες

³³ Βλ. άρθρο Μακρυλάκη Λ., *Η πρακτική εφαρμογή του νέου Γενικού Κανονισμού Προστασίας Δεδομένων (Γ.Κ.Π.Δ) στις διαδικασίες του Ανώτατου Συμβουλίου Επιλογής Προσωπικού (Α.Σ.Ε.Π.) Σκέψεις Επισημάνσεις*, Επιστημονικό Περιοδικό Δημόσιο Δίκαιο, Τεύχος 3-4, 2019

³⁴ Βλ. άρθρο 37 Κανονισμού (ΕΕ) 2016/679

³⁵ Βλ. Κανέλλος Λ., ο.π. (Υποσημ. 2), σελ. 430

³⁶ Βλ. άρθρο 37 Κανονισμού (ΕΕ) 2016/679

³⁷ Βλ. Κανέλλος Λ., ο.π. (Υποσημ. 2), σελ. 431

³⁸ Βλ. άρθρο 37 Κανονισμού (ΕΕ) 2016/679

διαχείρισης βάσεων νομικών δεδομένων, καταγραφής δυσμενών στοιχείων οφειλετών, επιχειρηματικής πληροφόρησης κ.λπ.³⁹

2.3.2. Θέση του υπεύθυνου προστασίας δεδομένων

Σύμφωνα με το άρθρο 38 του ΓΚΠΔ για την θέση του υπεύθυνου προστασίας δεδομένων ισχύουν τα ακόλουθα:

1. «Ο υπεύθυνος επεξεργασίας και ο εκτελών την επεξεργασία διασφαλίζουν ότι ο υπεύθυνος προστασίας δεδομένων, συμμετέχει δεόντως και εγκαίρως, σε όλα τα ζητήματα τα οποία σχετίζονται με την προστασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα» (αρ. 38, παρ. 1).

«Η ενημέρωση του υπεύθυνου προστασίας δεδομένων και η διαβούλευση μαζί του από το αρχικό στάδιο θα πρέπει να αποτελούν συνήθη διαδικασία στο πλαίσιο της διακυβέρνησης ενός οργανισμού διότι έτσι θα διευκολυνθεί η συμμόρφωση με τον ΓΚΠΔ και θα προωθηθεί η προσέγγιση της προστασίας της ιδιωτικής ζωής ήδη από το σχεδιασμό». Κατά συνέπεια ο υπεύθυνος προστασίας δεδομένων θα πρέπει να συμμετέχει τακτικά στις συσκέψεις της διοίκησης, να είναι παρόν όταν λαμβάνονται αποφάσεις που αφορούν στην προστασία δεδομένων, να του διαβιβάζονται έγκαιρα πληροφορίες ώστε να παράσχει κατάλληλες συμβουλές, να ζητείται απαραιτήτως άμεσα η γνώμη του σε περίπτωση παραβίασης δεδομένων, να δίνεται βαρύτητα στην γνώμη του και σε περίπτωση διαφωνίας η ομάδα του άρθρου 29 συνιστά ως ορθή πρακτική, να καταγράφονται οι λόγοι που δεν ακολουθήθηκαν οι συμβουλές του.⁴⁰

2. «Ο υπεύθυνος επεξεργασίας και ο εκτελών την επεξεργασία στηρίζουν τον υπεύθυνο προστασίας δεδομένων στην άσκηση των καθηκόντων του που αναφέρονται στο άρθρο 39 παρέχοντας απαραίτητους πόρους για την άσκηση των εν λόγω καθηκόντων και πρόσβαση σε δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα και σε πράξεις επεξεργασίας, καθώς και πόρους απαραίτητους για τη διατήρηση της εμπειρογνώσιας του».

Στα πλαίσια του ανωτέρω θα πρέπει να παρέχετε, «ενεργή στήριξη του υπεύθυνου προστασίας δεδομένων από τα ανώτερα διοικητικά στελέχη, επάρκεια χρόνου ώστε να επιτελεί τα καθήκοντα του, στήριξη σε επίπεδο οικονομικών πόρων, υποδομών και προσωπικού κατά περίπτωση, επίσημη ανακοίνωση του ορισμού του ώστε να διασφαλιστεί ότι η ύπαρξη και τα καθήκοντα του είναι γνωστά σε όλο τον

³⁹ Βλ. Κανέλλος Λ., ο.π. (Υποσημ. 2), σελ. 431

⁴⁰ Βλ. Ομάδα Εργασίας του άρθρου 29 *Κατευθυντήριες γραμμές σχετικά με τους υπεύθυνους προστασίας δεδομένων*, 16/EL WP 243 rev.01 (αναθ. 5 Απριλίου 2017), σελ. 18

οργανισμό, πρόσβαση σε όλα τα τμήματα ώστε να λαμβάνει στήριξη, συνδρομή και πληροφόρηση από αυτά, δυνατότητα συνεχούς κατάρτισης ώστε να παρακολουθεί τις εξελίξεις στον τομέα της προστασίας δεδομένων και τέλος όπου απαιτείται να υπάρχει η δυνατότητα σύστασης ομάδας υπεύθυνου προστασίας δεδομένων».⁴¹

3. «Ο υπεύθυνος επεξεργασίας και ο εκτελών την επεξεργασία διασφαλίζουν ότι ο υπεύθυνος προστασίας δεδομένων δεν λαμβάνει εντολές για την άσκηση των καθηκόντων του. Δεν απολύεται ούτε υφίσταται κυρώσεις από τον υπεύθυνο επεξεργασίας ή τον εκτελούντα την επεξεργασία επειδή επιτέλεσε τα καθήκοντα του. Ο υπεύθυνος προστασίας δεδομένων λογοδοτεί απευθείας στο ανώτατο διοικητικό επίπεδο του υπευθύνου επεξεργασίας ή του εκτελούντος την επεξεργασία» (αρ. 38, παρ. 3).

Σύμφωνα με τα ανωτέρω «αν ο υπεύθυνος επεξεργασίας ή ο εκτελών την επεξεργασία λαμβάνει αποφάσεις που έρχονται σε σύγκρουση με τις συμβουλές του υπεύθυνου προστασίας δεδομένων και με τον ΓΚΠΔ τότε ο υπεύθυνος προστασίας δεδομένων θα πρέπει να έχει τη δυνατότητα να θέσει την αντίθετη γνώμη του υπόψη του ανώτατου διοικητικού επιπέδου (π.χ. διοικητικό συμβούλιο) του οργανισμού και στους υπεύθυνους λήψης των αποφάσεων».⁴²

4. «Τα υποκείμενα των δεδομένων μπορούν να επικοινωνούν με τον υπεύθυνο προστασίας δεδομένων για κάθε ζήτημα σχετικά με την επεξεργασία των δεδομένων τους προσωπικού χαρακτήρα και με την άσκηση των δικαιωμάτων του δυνάμει του ΓΚΠΔ» (αρ. 38, παρ. 4).

Τα υποκείμενα των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα πρέπει να ενημερώνονται με κάθε πρόσφορο μέσο για τα στοιχεία του υπεύθυνου προστασίας δεδομένων, καθώς επίσης και με τους τρόπους επικοινωνίας μαζί του, όπως τηλεφωνικό αριθμό, ηλεκτρονική διεύθυνση κ.λπ., προκειμένου να έχουν τη δυνατότητα επικοινωνίας όταν ανακύψει ζήτημα σχετικά με τα προσωπικά τους δεδομένα.

5. «Ο υπεύθυνος προστασίας δεδομένων δεσμεύεται από την τήρηση του απορρήτου ή της εμπιστευτικότητας σχετικά με την εκτέλεση των καθηκόντων του, σύμφωνα με το δίκαιο της Ένωσης ή του κράτους-μέλους» (αρ. 38, παρ. 5).

Οι κανόνες προστασίας δεδομένων δεσμεύουν και τον υπεύθυνο προστασίας δεδομένων, ο οποίος φέρει ευθύνη ως προς την τήρηση του απορρήτου ή της

⁴¹ Βλ. Ομάδα Εργασίας του άρθρου 29 ο.π. (Υποσημ. 40), σελ. 19

⁴² Βλ. Ομάδα Εργασίας του άρθρου 29, ο.π. (Υποσημ. 40), σελ. 20

εμπιστευτικότητας, και αυτή είναι και η μοναδική ευθύνη που εισάγει ο ΓΚΠΔ για τον υπεύθυνο προστασίας δεδομένων. Η λειτουργική και προσωπική ανεξαρτησία του υπεύθυνου προστασίας δεδομένων δεν δύναται να φτάνει έως την εξαίρεση του από την τήρηση των διατάξεων των οποίων τη συμμόρφωση οφείλει να παρακολουθεί.⁴³

6. «Ο υπεύθυνος προστασίας δεδομένων μπορεί να επιτελεί και άλλα καθήκοντα και υποχρεώσεις. Ο υπεύθυνος επεξεργασίας ή ο εκτελών την επεξεργασία διασφαλίζουν ότι τα εν λόγω καθήκοντα και υποχρεώσεις δε συνεπάγονται σύγκρουση συμφερόντων» (αρ. 38, παρ. 6).

Ο υπεύθυνος προστασίας «δεν μπορεί να κατέχει θέση εντός του οργανισμού από την οποία μπορεί να καθορίζει τους σκοπούς και τα μέσα της επεξεργασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, θέσεις της ανώτερης διοίκησης όπως, γενικός διευθυντής, διευθύνων σύμβουλος, οικονομικός διευθυντής, προϊστάμενος τμήματος μάρκετινγκ, προϊστάμενος τμήματος πληροφορικής αλλά και της κατώτερης διοίκησης εφόσον από τις θέσεις αυτές είναι δυνατός ο καθορισμός των σκοπών και των μέσων επεξεργασίας».⁴⁴

2.3.3. Καθήκοντα του υπεύθυνου προστασίας δεδομένων

Στο άρθρο 39 του ΓΚΠΔ αναφέρονται ενδεικτικά καθήκοντα του υπευθύνου προστασίας δεδομένων, μεταξύ των οποίων και υποχρεώσεις με επιτελικό χαρακτήρα εντασσόμενες στο γενικότερο πλαίσιο της συνεργασίας του με την εποπτική αρχή.⁴⁵

Ο υπεύθυνος προστασίας δεδομένων σύμφωνα με το άρθρο 39, έχει τουλάχιστον τα ακόλουθα καθήκοντα:

α) «Ενημερώνει και συμβουλεύει, τον υπεύθυνο επεξεργασίας ή τον εκτελούντα την επεξεργασία καθώς και τους υπαλλήλους που επεξεργάζονται τα δεδομένα, για τις υποχρεώσεις τους που απορρέουν από τον ΓΚΠΔ και από άλλες διατάξεις της Ένωσης ή κράτους μέλους για την προστασία των δεδομένων» (αρ. 39, παρ. 1.α).

β) «Παρακολουθεί την συμμόρφωση με τον Κανονισμό, με άλλες διατάξεις της Ένωσης ή του κράτους μέλους σχετικά με την προστασία δεδομένων και με τις πολιτικές του υπευθύνου επεξεργασίας ή του εκτελούντος την επεξεργασία σε σχέση με την προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, συμπεριλαμβανομένων

⁴³ Βλ. Σωτηρόπουλος Β., *Υπεύθυνος Προστασίας Δεδομένων*, Σάκκουλας, 2017, σελ. 138

⁴⁴ Βλ. Ομάδα Εργασίας του άρθρου 29, ο.π.(Υποσημ. 40), σελ. 22

⁴⁵ Βλ. Ιγγλεζάκης Ι., Ο γενικός κανονισμός προστασίας προσωπικών δεδομένων (Κανονισμός 2016/679), Εισαγωγή στο νέο νομικό πλαίσιο της προστασίας των προσωπικών δεδομένων, Interactive Books, Θεσσαλονίκη, 2018, σελ. 204

της ανάθεσης αρμοδιοτήτων, της ευαισθητοποίησης και της κατάρτισης των υπαλλήλων που συμμετέχουν στις πράξεις επεξεργασίας, και των σχετικών ελέγχων» (αρ. 39, παρ. 1.β).

γ) «Παρέχει συμβουλές, όταν ζητείται, όσον αφορά την εκτίμηση αντικτύπου σχετικά με την προστασία των δεδομένων και παρακολουθεί την υλοποίηση της σύμφωνα με το άρθρο 35 του Κανονισμού» (αρ. 39, παρ. 1.γ).

δ) Συνεργάζεται με την εποπτική αρχή, ο Κανονισμός ωστόσο δεν διευκρινίζει το περιεχόμενο της συνεργασίας αυτής. Η Ομάδα Εργασίας του άρθρου 29 στις κατευθυντήριες γραμμές για τους υπεύθυνους προστασίας δεδομένων, επισημαίνει ότι το συγκεκριμένο καθήκον σε συνδυασμό με το καθήκον να ενεργεί ως σημείο επικοινωνίας με την εποπτική αρχή (βλέπε ακολούθως), επιβεβαιώνουν το ρόλο του υπεύθυνου προστασίας δεδομένων ως διευκολύνοντος την προστασία δεδομένων.⁴⁶

ε) «Ενεργεί ως σημείο επικοινωνίας για την εποπτική αρχή για ζητήματα που σχετίζονται με την επεξεργασία, περιλαμβανομένης της προηγούμενης διαβούλευσης» (αρ. 36) που πραγματοποιείται όταν από την εκτίμηση αντικτύπου (αρ. 35) διαφαίνεται υψηλός κίνδυνος, και πραγματοποιεί διαβουλεύσεις, ανάλογα με την περίπτωση για οποιοδήποτε άλλο θέμα (αρ. 39, παρ. 1.ε).

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3

Η εφαρμογή του ΓΚΠΔ στην Δημόσια Διοίκηση

3.1. Νόμος 4624/2019

Ο ν. 4624/2019 «*Αρχή Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα, μέτρα εφαρμογής του Κανονισμού (ΕΕ) 2016/679 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 27^{ης} Απριλίου 2016 για την προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και ενσωμάτωση στην εθνική νομοθεσία της Οδηγίας (ΕΕ) 2016/680 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 27^{ης} Απριλίου 2016 και άλλες διατάξεις*», τέθηκε σε ισχύ την 29^η Αυγούστου 2019, ημέρα δημοσίευσης του στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως (ΦΕΚ 137/τ. Α'/28-8-2019).

Το νομοσχέδιο ετέθη εσπευσμένα για ψήφιση στην Ελληνική Βουλή, λόγω των αυξημένων κυρώσεων που είχε ανακοινώσει η Ευρωπαϊκή Επιτροπή στις 29 Ιουλίου

⁴⁶ Βλ. Ομάδα Εργασίας του άρθρου 29, ο.π. (Υποσημ. 40), σελ. 20

2019 για την Ελλάδα, δεδομένης της μη ενσωμάτωσης στην εθνική νομοθεσία της Οδηγίας 2016/680, το σχετικό πρόστιμο υπολογίζεται ότι θα ανερχόταν περίπου σε 3,8 εκ. ευρώ. Λόγω της χρονικής πίεσης και του επαπειλούμενου προστίμου η ψήφιση του πολύ σημαντικού νόμου για τα ατομικά δικαιώματα⁴⁷ έγινε με συνοπτικές διαδικασίες και ετέθη σε δημόσια διαβούλευση μόνο μιας εβδομάδας και επιπλέον, και εξαιρετικά σημαντικό, χωρίς την πρότερη γνώμη της ΑΠΔΠΧ η οποία θα κληθεί να τον εφαρμόσει.⁴⁸

Η ΑΠΔΠΧ δημοσίευσε στις 24 Ιανουαρίου 2020 την με αριθμό 1/2020 γνωμοδότηση της,⁴⁹ με την οποία εξέφρασε εκ των υστέρων γενικές παρατηρήσεις σε συγκεκριμένες διατάξεις του νόμου που θεωρεί ότι έρχονται σε αντίθεση με τον ΓΚΠΔ.⁵⁰

Ο ν. 4624/2019 αποτελείται από 5 κεφάλαια τα οποία αριθμούν συνολικά 87 άρθρα και αφορούν σε τρία θεματικά πεδία, στην Αρχή Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα, στον Γενικό Κανονισμό Προστασίας για τα Δεδομένα Προσωπικού Χαρακτήρα και στην ενσωμάτωση στην Εθνική Νομοθεσία της Οδηγίας 2016/680.

Ακολούθως θα γίνει μια συνοπτική αναφορά στα περιεχόμενα των 5 κεφαλαίων του νόμου.

3.1.1. Κεφάλαιο Α΄, Γενικές Διατάξεις

Αποτελείται από τα άρθρα 1-8 και ουσιαστικά εστιάζει στους δημόσιους φορείς. Ειδικότερα στο άρθρο 1 αναφέρεται στον σκοπό του νόμου, ήτοι «στην αντικατάσταση του νομοθετικού πλαισίου που ρυθμίζει την συγκρότηση και λειτουργία της Αρχής Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα, την λήψη μέτρων εφαρμογής του Κανονισμού (ΕΕ) 2016/679 και την ενσωμάτωση στην εθνική νομοθεσία της Οδηγίας 2016/680».

Στα άρθρα 2 και 3 αναφέρει το ουσιαστικό και εδαφικό πεδίο εφαρμογής του νόμου αντίστοιχα, στο άρθρο 4 παραθέτει τους ορισμούς του «δημόσιου φορέα», του «ιδιωτικού φορέα» και της «αρμόδιας εποπτικής αρχής». Στο άρθρο 5 αναφέρει ότι «η νομική βάση για την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα από δημόσιους φορείς είναι η εκπλήρωση καθήκοντος που εκτελείται για το δημόσιο

⁴⁷ Άρθρα 9Α και 19 παρ. 3 Ελληνικού Συντάγματος, 8 ΧΘΔΕΕ, 8 ΕΣΔΑ και 16 παρ. 1 ΣΛΕΕ

⁴⁸ Βλ. Κανέλλος Λ., ο.π. (Υποσημ. 2), σελ 222

⁴⁹ Βλ. https://www.dpa.gr/sites/default/files/2020-01/gnomodotisi%201_2020.pdf

⁵⁰ Βλ. Κανέλλος Λ., ο.π. (Υποσημ. 2), σελ 222

συμφέρον ή κατά την άσκηση δημόσιας εξουσίας που έχει ανατεθεί στον υπεύθυνο επεξεργασίας». Τα άρθρα 6 έως και 8 αφορούν στον υπεύθυνο προστασίας δεδομένων, τον ορισμό του, την θέση του και τα καθήκοντα του σε δημόσιους φορείς αντίστοιχα (βλ. υποκεφάλαιο 2.3.).⁵¹

3.1.2. Κεφάλαιο Β΄, Εποπτική Αρχή

Τα άρθρα 9 έως και 20 του νόμου αφορούν στην Αρχή Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα, και θα παρουσιαστούν εκτενώς στο επόμενο υποκεφάλαιο, επιγραμματικά αναφέρονται: οι αρμοδιότητες και λειτουργική ανεξαρτησία, τα καθήκοντα και η λειτουργία της Αρχής, τα κωλύματα- ασυμβίβαστα και οι υποχρεώσεις και τα δικαιώματα των μελών της Αρχής, η υποχρέωση σύνταξης έκθεσης δραστηριότητας, οι ερευνητικές και διορθωτικές εξουσίες της Αρχής, η γραμματεία της Αρχής, ο προϋπολογισμός και οικονομική διαχείριση της και η δικαστική προστασία κατά της Αρχής.⁵²

3.1.3. Κεφάλαιο Γ΄, Συμπληρωματικά μέτρα εφαρμογής του ΓΚΠΔ για την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα

Στα άρθρα 21 έως και 42 παρουσιάζονται συμπληρωματικά μέτρα για την εφαρμογή του ΓΚΠΔ στην χώρα. Οι διατάξεις αυτές αφορούν «στην συγκατάθεση ανηλίκου, στην επεξεργασία ειδικών κατηγοριών δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, στην επεξεργασία των γενετικών δεδομένων, στην επεξεργασία προσωπικών δεδομένων για άλλους σκοπούς από δημόσιους και ιδιωτικούς φορείς αντίστοιχα, στην διαβίβαση δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα από δημόσιους φορείς, στην επεξεργασία στο πλαίσιο των σχέσεων απασχόλησης, στην επεξεργασία με σκοπό την αρχειοθέτηση για δημόσιο συμφέρον, για σκοπούς επιστημονικής ή ιστορικής έρευνας ή συλλογής και τήρησης στατιστικών στοιχείων, στις πληροφορίες που παρέχονται όταν τα δεδομένα συλλέγονται από το υποκείμενο των δεδομένων ή από τρίτους αντίστοιχα, στα δικαιώματα των υποκειμένων, στις ποινικές και διοικητικές κυρώσεις, στην δικαστική προστασία κατά υπεύθυνου επεξεργασίας και εκτελούντα της επεξεργασία, στην εκπροσώπηση των υποκειμένων και την πρόσβαση του κοινού σε έγγραφα».⁵³

⁵¹ Βλ. ν. 4624/2019, ΦΕΚ 137/τ. Α΄/29-8-2019, άρθρα 1-8

⁵² Βλ. ν. 4624/2019, ΦΕΚ 137/τ. Α΄/29-8-2019, άρθρα 9-20

⁵³ Βλ. ν. 4624/2019, ΦΕΚ 137/τ. Α΄/29-8-2019, άρθρα 21-42

3.1.4. Κεφάλαιο Δ΄, Ενσωμάτωση στην εθνική νομοθεσία της Οδηγίας 2016/680

Οι διατάξεις του κεφαλαίου αυτού εφαρμόζονται «στην επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα από δημόσιες αρχές που είναι αρμόδιες για την πρόληψη, διερεύνηση, ανίχνευση ή δίωξη ποινικών αδικημάτων ή την εκτέλεση ποινικών κυρώσεων, περιλαμβανομένων της προστασίας από απειλές κατά της δημόσιας ασφάλειας και της αποτροπής τους».⁵⁴

Η Οδηγία 2016/680 παρότι προβλέπει αντίστοιχα δικαιώματα και υποχρεώσεις με τον ΓΚΠΔ έχει και αρκετές αποκλίσεις, δεδομένου ότι είναι προσαρμοσμένη στις ανάγκες των διωκτικών αρχών κατά την εξιχνίαση εγκλημάτων και την ποινική διαδικασία.⁵⁵

3.1.5. Κεφάλαιο Ε΄, Τελικές και μεταβατικές διατάξεις

Τα άρθρα 83 έως και 87 του νόμου αφορούν⁵⁶ στις τελικές και μεταβατικές διατάξεις, αναφέρονται μεταξύ άλλων στις διατάξεις του νόμου 2472/1997 «Προστασία του ατόμου από την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα», που διατηρούνται αλλά και αυτές που καταργούνται με τον παρόντα νόμο, και στην συνέχιση της ισχύς «έως ότου τροποποιηθούν, αντικατασταθούν ή ανακληθούν των συμβατών προς το εφαρμοστέο πριν από την 6-5-2016, διεθνών ή διμερών διεθνών συμφωνιών που αφορούν στην διαβίβαση δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα σε τρίτες χώρες».

3.2. Αρχή Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα (ΑΠΔΠΧ, Αρχή)

«Οι ανεξάρτητες αρχές διακρίνονται σε συνταγματικά και σε μη συνταγματικά καταχωρημένες, αποτελούν ιδιόμορφες διοικητικές αρχές και υπάγονται ιδιοτύπως στην εκτελεστική εξουσία, είναι ανεξάρτητες από την κυβέρνηση και γενικά από κάθε μορφής πολιτικής ή ιδιωτικής εξουσίας, η δράση τους υπόκειται σε κοινοβουλευτικό έλεγχο και οι εκτελεστές διοικητικές τους πράξεις σε πλήρη δικαστικό έλεγχο, εγγυώνται την εποπτεία, ρύθμιση, διαμεσολαβητικό έλεγχο της προστασίας α) θεμελιωδών δικαιωμάτων, β) τομέων της οικονομίας και γ) της δημόσιας διοίκησης, αναπτύσσουν γνωμοδοτικές και αποφασιστικές αρμοδιότητες στους προαναφερόμενους τομείς».⁵⁷

⁵⁴ Βλ. ν. 4624/2019, ΦΕΚ 137/τ. Α΄/29-8-2019, άρθρα 43-82

⁵⁵ Βλ. Α. Κανέλλος Α., ο.π. (Υποσημ. 2), σελ. 225

⁵⁶ Βλ. ν. 4624/2019, ΦΕΚ 137/τ. Α΄/29-8-2019, άρθρα 83-87

⁵⁷ Βλ. Τζέμος Β., *Οργανωτικό Διοικητικό Δίκαιο*, Νομική Βιβλιοθήκη, 2013, σελ. 117

Η ΑΠΔΠΧ είναι Συνταγματικά κατοχυρωμένη ανεξάρτητη αρχή⁵⁸, ως τέτοια δεν μπορεί να καταργηθεί ή να τροποποιηθεί με νόμο σε ότι αφορά στο συνταγματικά προσδιορισμένο θεσμικό της περιεχόμενο.⁵⁹

Η εποπτεία της εφαρμογής των διατάξεων του ΓΚΠΔ, του ν. 4624/2019 και των λοιπών ρυθμίσεων που αφορούν στην προστασία του ατόμου έναντι της επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα στην ελληνική επικράτεια, ασκείται από την ΑΠΔΠΧ.⁶⁰

Η Αρχή συστάθηκε με τις διατάξεις του κεφαλαίου Δ' του ν. 2472/1997 «Προστασία του ατόμου από την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα», ο οποίος καταργήθηκε με το άρθρο 84 του ν. 4624/2019, εκτός ορισμένων άρθρων που παρέμειναν σε ισχύ και αναφέρονται ρητά στο άρθρο 84.

3.2.1. Λειτουργική ανεξαρτησία της Αρχής

Η ανεξάρτητες αρχές εξ ορισμού έχουν, μεταξύ άλλων, λειτουργική ανεξαρτησία. Τα στοιχεία εκείνα που αποτυπώνουν την λειτουργική ανεξαρτησία της ΑΠΔΠΧ, όπως αναφέρονται στο άρθρο 11 του ν. 4624/2019, παρουσιάζονται ακολούθως:

1. Συγκροτείται από τον πρόεδρο και 6 μέλη με τους αντίστοιχους αναπληρωτές τους. Η θητεία του προέδρου και των μελών είναι εξαετής και δεν ανανεώνεται.
2. Τα υποψήφια μέλη πρέπει να έχουν την ελληνική ιθαγένεια. Ως τακτικά και Αναπληρωματικά μέλη επιλέγονται πρόσωπα εγνωσμένου κύρους, τα οποία διακρίνονται για την επαγγελματική τους εμπειρία σε τομείς που έχουν σχέση με την αποστολή της αρχής και το επιστημονική τους κατάρτιση.
3. Η επιλογή και ο διορισμός του προέδρου, των μελών και των αναπληρωτών τους πραγματοποιείται ως ορίζεται στο άρθρο 101Α του Συντάγματος.
4. Τα μέλη της Αρχής «είναι ανώτατοι κρατικοί λειτουργοί, δεν υπόκεινται σε ιεραρχικό ή διοικητικό έλεγχο, ασκούν τα καθήκοντα και τις εξουσίες τους χωρίς εξωτερικές επιρροές και δεν ζητούν ούτε λαμβάνουν οδηγίες από κανέναν».
5. Οποιαδήποτε επαγγελματική δραστηριότητα ή δημόσιο λειτούργημα του προέδρου και του αναπληρωτή προέδρου της Αρχής αναστέλλεται όσο διαρκεί η θητεία τους και απασχολούνται αποκλειστικά στην Αρχή.
6. «Τα μέλη της Αρχής δεν υπέχουν αστική ευθύνη έναντι οποιουδήποτε τρίτου για πράξεις ή παραλείψεις τους κατά την άσκηση των καθηκόντων τους παρά μόνο σε

⁵⁸ Άρθρο 9Α του Συντάγματος

⁵⁹ Βλ. Τζέμος Β., ο.π. (Υποσημ. 57), σελ. 118

⁶⁰ Βλ. ν. 4624/2019, ΦΕΚ 137/τ. Α'/29-8-2019, άρθρο 9

περιπτώσεις πράξεων ή παραλείψεων από δόλο ή βαριά αμέλεια προς το Ελληνικό Δημόσιο. Τα μέλη της Αρχής επίσης δεν διώκονται για την έκφραση γνώμης και για πράξη ή παράλειψη πράξης κατά την άσκηση των καθηκόντων τους, παρά μόνο αν ενέργησαν με δόλο ή βαριά αμέλεια». Η Αρχή δύναται να αναλάβει τη δαπάνη για τη δικαστική υπεράσπιση των μελών της, σε περίπτωση που διωχθούν για πράξεις ή παράλειψη πράξεων κατά την εκτέλεση των υπηρεσιακών τους καθηκόντων.⁶¹

3.2.2. Αρμοδιότητες της Αρχής

Οι αρμοδιότητες της Αρχής είναι συγκεκριμένες και παρουσιάζονται στο άρθρο 12 του ν. 4624/2019 και στο άρθρο 55 του ΓΚΠΔ και είναι οι εξής:

1. Συνεργάζεται με την Ευρωπαϊκή Επιτροπή και τις εποπτικές αρχές των κρατών – μελών της ΕΕ.

2. Εκπροσωπεί την Ελλάδα στο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο Προστασίας Δεδομένων και σε άλλα όργανα και επιτροπές που έχουν ως αντικείμενο την προστασία προσωπικών δεδομένων εφόσον προβλέπεται η συμμετοχή εθνικής εποπτικής αρχής.

3. Συνεργάζεται με τις εποπτικές αρχές άλλων χωρών και διεθνείς οργανισμούς «για την λήψη των κατάλληλων μέτρων για την ανάπτυξη μηχανισμών διεθνούς συνεργασίας για τη διευκόλυνση της αποτελεσματικής επιβολής της νομοθεσίας, την παροχή διεθνούς αμοιβαίας συνδρομής στην επιβολή της νομοθεσίας» και γενικότερα

για την εκπλήρωση των σκοπών του άρθρου 50 του ΓΚΠΔ.

4. Ασκει τις αντίστοιχες αρμοδιότητες και εξουσίες, κατά περίπτωση, όταν από την εθνική νομοθεσία, το Ευρωπαϊκό δίκαιο και από διεθνείς ή διακρατικές συμβάσεις προβλέπεται ανεξάρτητος έλεγχος ή εποπτεία.

5. Η Αρχή δεν έχει αρμοδιότητες που αφορούν στον έλεγχο πράξεων επεξεργασίας προσωπικών δεδομένων που διενεργούνται από τις δικαστικές και εισαγγελικές αρχές στο πλαίσιο της δικαστικής τους λειτουργίας καθώς επίσης και σε επεξεργασία διαβαθμισμένων δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που πραγματοποιείται για λόγους εθνικής ασφάλειας.⁶²

3.2.3. Καθήκοντα της Αρχής

«Η Αρχή είναι αρμόδια να εκτελεί τα καθήκοντά της (άρθρα 57 του ΓΚΠΔ και 13 του ν. 4624/2019) και να ασκεί τις εξουσίες που της ανατίθενται (άρθρα 58 του ΓΚΠΔ και 15 του ν. 4624/2019) στο έδαφός της (άρθρο 55 παρ. 1, αιτ. σκ. 122, 129 του ΓΚΠΔ»

⁶¹ Βλ. ν. 4624/2019, ΦΕΚ 137/τ. Α'/29-8-2019, άρθρο 11

⁶² Βλ. ν. 4624/2019, ΦΕΚ 137/τ. Α'/29-8-2019, άρθρο 10

άρθρο 9 του ν. 4624/2019) με πλήρη ανεξαρτησία (άρθρο 52, αιτ. σκ. 117-118, 121 του ΓΚΠΔ· άρθρο 11 του ν. 4624/2019).»⁶³ Ειδικότερα τα καθήκοντα της Αρχής είναι συνοπτικά τα ακόλουθα:

- «Παρακολουθεί και επιβάλλει την εφαρμογή του ΓΚΠΔ, του ν. 4624/2019 και άλλων ρυθμίσεων σχετικών με την προστασία του ατόμου από την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα».
- «Προωθεί την ευαισθητοποίηση και την κατανόηση του κοινού σε ό,τι αφορά στους κανόνες, τα δικαιώματα, τους κινδύνους κ.λπ., που σχετίζονται με την προστασία προσωπικών δεδομένων, όπως επίσης και των υπεύθυνων επεξεργασίας και εκτελούντων την επεξεργασία για τις υποχρεώσεις τους που απορρέουν από τον ΓΚΠΔ. Ιδιαίτερη προσοχή δίδεται στις δραστηριότητες που απευθύνονται σε παιδιά».
- «Συμβουλευεί την κυβέρνηση, το κοινοβούλιο, διάφορους οργανισμούς κ.λπ., για τα νομοθετικά και διοικητικά μέτρα που αφορούν στην προστασία των δικαιωμάτων και των ελευθεριών των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας και γνωμοδοτεί για κάθε ρύθμιση που πρόκειται να περιληφθεί σε νόμο ή κανονιστική πράξη και αφορά σε επεξεργασία δεδομένων».
- «Εκδίδει οδηγίες και απευθύνει συστάσεις για τα θέματα που αφορούν στην προστασία δεδομένων, με την επιφύλαξη του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου Προστασίας Δεδομένων (ΕΣΠΔ)»⁶⁴. Παρέχει στα υποκείμενα των δεδομένων κατόπιν σχετικής αίτησης τους πληροφορίες σχετικά με την άσκηση των δικαιωμάτων τους.
- «Χειρίζεται τις καταγγελίες για παράβαση των διατάξεων του ΓΚΠΔ που υποβάλλονται από υποκείμενο των δεδομένων ή από φορέα ή από ένωση ή από οργάνωση».
- «Διενεργεί έρευνες ή ελέγχους σχετικά με την εφαρμογή του ΓΚΠΔ και της λοιπής νομοθεσίας», αυτεπαγγέλτως ή κατόπιν καταγγελίας ή και βάση πληροφοριών από άλλη δημόσια αρχή.
- «Καταρτίζει και διατηρεί κατάλογο σε σχέση με την απαίτηση για διενέργεια εκτίμησης αντικτύπου σχετικά με την προστασία δεδομένων προσωπικού

⁶³ <https://www.dpa.gr/el/arxi/armodiotites>

⁶⁴ Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο Προστασίας Δεδομένων (ΕΣΠΔ) είναι ένας ανεξάρτητος ευρωπαϊκός οργανισμός, ο οποίος συμβάλλει στη συνεκτική εφαρμογή των κανόνων προστασίας δεδομένων σε ολόκληρη την Ευρωπαϊκή Ένωση και προάγει τη συνεργασία μεταξύ των αρχών προστασίας δεδομένων της ΕΕ.

χαρακτήρα βάση άρθρο 35 παρ. 4 του ΓΚΠΔ και παρέχει συμβουλές σχετικά με το άρθρο 36 παρ. 2 που αφορά στην προηγούμενη διαβούλευση».

- «Ενθαρρύνει την κατάρτιση κωδικών δεοντολογίας σύμφωνα με το άρθρο 40 παρ. 1 του ΓΚΠΔ και διατυπώνει γνώμη, εγκρίνει κώδικες δεοντολογίας που παρέχουν επαρκείς εγγυήσεις, σύμφωνα με το άρθρο 40 παρ 5 του ΓΚΠΔ».
- «Ενθαρρύνει την θέσπιση μηχανισμών πιστοποίησης προστασίας δεδομένων και σφραγίδων και σημάτων προστασίας των δεδομένων δυνάμει του άρθρου 42 παρ. 1 του ΓΚΠΔ και εγκρίνει τα κριτήρια πιστοποίησης δυνάμει του άρθρου 42 παρ. 5. Επίσης κατά περίπτωση διενεργεί περιοδική επανεξέταση των πιστοποιήσεων που εκδίδονται».
- «Σχεδιάζει και δημοσιεύει απαιτήσεις διαπίστευσης φορέα για την παρακολούθηση κωδικών δεοντολογίας και φορέα πιστοποίησης».
- «Συνεργάζεται με άλλες εποπτικές αρχές και παρέχει αμοιβαία συνδρομή σε αυτές ώστε να διασφαλιστεί η συνεκτικότερη εφαρμογή του ΓΚΠΔ στην ΕΕ και συμβάλει στις δραστηριότητες του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου Προστασίας Δεδομένων».⁶⁵

3.2.4. Εξουσίες της Αρχής

Η Αρχή διαθέτει ερευνητικές, διορθωτικές, αδειοδοτικές και συμβουλευτικές εξουσίες οι οποίες αποτυπώνονται στο άρθρο 58 του ΓΚΠΔ και στο άρθρο 15 του ν.4624/2019. Πιο συγκεκριμένα η Αρχή διαθέτει τις εξής εξουσίες:

Εξουσίες έρευνας

- «Να δίνει εντολή στον υπεύθυνο επεξεργασίας, τον εκτελούντα την επεξεργασία και τους εκπροσώπους τους να παράσχουν κάθε πληροφορία που απαιτείται για την εκτέλεση των καθηκόντων της».
- «Να διεξάγει έρευνες με την μορφή ελέγχων για την προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα».
- «Να προβαίνει σε επανεξέταση των πιστοποιήσεων που εκδίδονται» δυνάμει του άρθρου 42 παρ. 7 του ΓΚΠΔ.
- Σε περίπτωση εικαζόμενης παράβασης του ΓΚΠΔ «να ειδοποιεί τον υπεύθυνο επεξεργασίας ή τον εκτελούντα την επεξεργασία».

⁶⁵ <https://www.dpa.gr/el/arxi/armodiotites> & ν. 4624/2019, ο.π., αρθ. 13 & ΓΚΠΔ αρθ.57

- «Να αποκτά, προκειμένου για την εκτέλεση των καθηκόντων της, πρόσβαση από τον υπεύθυνο επεξεργασίας ή τον εκτελούντα της επεξεργασία, σε όλες τις πληροφορίες και όλα τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα».
- «Να έχει πρόσβαση στις εγκαταστάσεις, συμπεριλαμβανομένων κάθε εξοπλισμού και μέσου επεξεργασίας δεδομένων του υπεύθυνου επεξεργασίας και του εκτελούντα την επεξεργασία».⁶⁶

Διορθωτικές Εξουσίες

- Να προειδοποιεί το υπεύθυνο επεξεργασίας ή τον εκτελούντα την επεξεργασία ότι υπάρχει πιθανότητα σκοπούμενες πράξεις επεξεργασίας να παραβαίνουν τις διατάξεις του ΓΚΠΔ.
- Να επιπλήττει τον υπεύθυνο επεξεργασίας ή τον εκτελούντα την επεξεργασία όταν πράξεις επεξεργασίας έχουν παραβεί τον ΓΚΠΔ.
- Να δίνει εντολή στον υπεύθυνο επεξεργασίας ή τον εκτελούντα την επεξεργασία προκειμένου για την συμμόρφωση του προς τα αιτήματα των υποκειμένων των δεδομένων για την άσκηση των δικαιωμάτων τους σύμφωνα με τον ΓΚΠΔ.
- Να δίνει εντολή στον υπεύθυνο επεξεργασίας ή τον εκτελούντα την επεξεργασία ώστε οι πράξεις επεξεργασίας να είναι σύμφωνες με τις διατάξεις του ΓΚΠΔ, με συγκεκριμένο τρόπο και εντός ορισμένης προθεσμίας αν αυτό κριθεί απαραίτητο.
- Να δίνει εντολή στον υπεύθυνο επεξεργασίας να ενημερώνει το υποκείμενο των δεδομένων για την παραβίαση των προσωπικών δεδομένων.
- Να επιβάλλει οριστικό ή προσωρινό περιορισμό, περιλαμβανομένης και της διακοπής της επεξεργασίας.
- Να δίνει εντολή διαγραφής ή διόρθωσης δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα ή περιορισμού της επεξεργασίας και εντολή κοινοποίησης των ενεργειών αυτών σε αποδέκτες στους οποίους τα δεδομένα κοινοποιήθηκαν.
- «Να αποσύρει την πιστοποίηση ή να διατάξει τον οργανισμό πιστοποίησης να αποσύρει το εκδοθέν πιστοποιητικό ή να μην εκδώσει πιστοποίηση εφόσον οι απαιτήσεις πιστοποίησης δεν πληρούνται ή δεν πληρούνται πλέον».

⁶⁶ Βλ. άρθρο 58 παρ. 1 Κανονισμού (ΕΕ) 2016/679

- Να επιβάλλει διοικητικό πρόστιμο δυνάμει του άρθρου 83 του ΓΚΠΔ, επιπλέον ή των μέτρων που προβλέπονται στο άρθρο 58 παρ. 2 του ΓΚΠΔ , αναλόγως την κάθε περίπτωση.
- Να δίνει εντολή για αναστολή κυκλοφορίας δεδομένων σε αποδέκτη σε τρίτη χώρα ή σε διεθνή οργανισμό.⁶⁷

Αδειοδοτικές και Συμβουλευτικές Εξουσίες

- Να παρέχει συμβουλές στον υπεύθυνο επεξεργασίας σύμφωνα με την διαδικασία προηγούμενης διαβούλευσης, στην περίπτωση που η εκτίμηση αντικτύπου υποδεικνύει ότι η επεξεργασία προσωπικών δεδομένων θα προκαλούσε μεγάλο κίνδυνο.
- Να παρέχει κατόπιν αίτησης ή με δική της πρωτοβουλία γνώμες προς το κοινοβούλιο, την κυβέρνηση, προς άλλους οργανισμούς και προς το κοινό, για κάθε θέμα που αφορά στην προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα.
- Να εγκρίνει αν αυτό απαιτείται την επεξεργασία που αναφέρεται στο άρθρο 36 παρ. 5 του ΓΚΠΔ.
- Να εκδίδει γνώμες για σχέδια κωδίκων δεοντολογίας.
- Να παρέχει διαπίστευση σε φορείς πιστοποίησης σύμφωνα με το άρθρο 33 του ΓΚΠΔ.
- Να εκδίδει πιστοποιητικά και να εγκρίνει κριτήρια πιστοποίησης σύμφωνα με το άρθρο 42 παρ. 5.
- Να εγκρίνει τυποποιημένες ρήτρες προστασίας δεδομένων, να επιτρέπει συμβατικές ρήτρες.
- Να επιτρέπει διοικητικές ρυθμίσεις που αναφέρονται στο άρθρο 46 παρ. 3.β.
- Να εγκρίνει δεσμευτικούς εταιρικούς κανόνες δυνάμει του άρθρου 47.⁶⁸

3.3. Διαδικασία Ενσωμάτωσης του ΓΚΠΔ στους Δημόσιους Φορείς

Προκειμένου για την ενσωμάτωση του ΓΚΠΔ στους δημόσιους φορείς θα πρέπει καταρχάς να κατανοηθούν οι βασικές έννοιες της προστασίας προσωπικών

⁶⁷ Βλ. άρθρο 58 παρ. 2 Κανονισμού (ΕΕ) 2016/679

⁶⁸ Βλ. άρθρο 58 παρ. 3 Κανονισμού (ΕΕ) 2016/679

δεδομένων, της ασφάλειας των πληροφοριών, του απορρήτου και της ιδιωτικότητας.⁶⁹

Ο υπεύθυνος επεξεργασίας κάθε φορέα του δημοσίου είναι αυτός που καλείται να υιοθετήσει και να εφαρμόσει μέτρα και πολιτικές προκειμένου να διασφαλιστεί η συμμόρφωση με τους κανόνες του ΓΚΠΔ.⁷⁰

Προκειμένου να προετοιμαστεί και να ενσωματώσει τον Κανονισμό ένας δημόσιος φορέας πρέπει να γίνουν μια σειρά από ενέργειες,⁷¹ όπως:

1. Ενημέρωση και εκπαίδευση του προσωπικού στις υποχρεώσεις που εισάγει ο ΓΚΠΔ και ευαισθητοποίηση του ως προς την σημαντικότητα της προστασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, τα οποία ο κάθε ένας διαχειρίζεται από την θέση που κατέχει.

2. Ορισμός υπεύθυνου προστασίας δεδομένων στον φορέα, σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στα άρθρα 38 έως 39 το ΓΚΠΔ.

3. Προσδιορισμός ανά κατηγορία:

- Υποκείμενων δεδομένων, όπως εργαζόμενοι, επισκέπτες, δικαιούχοι παροχών κ.λπ.
- Είδους δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, όπως ονοματεπώνυμο, ΑΦΜ, ΑΜΚΑ κ.λπ.
- Επεξεργασίας δεδομένων, όπως συλλογή, φύλαξη, καταχώρηση, διαφύλαξη κ.λπ.
- Πηγής συλλογής, όπως απευθείας από το υποκείμενο των δεδομένων, από τρίτους κ.λπ.

4. Προσδιορισμός όλων των εμπλεκόμενων στην επεξεργασία προσώπων, βάσει του άρθρου 4 του ΓΚΠΔ, ήτοι ο εκτελών την επεξεργασία, ο αποδέκτης, ο τρίτος, αν υπάρχουν. Σημειώνεται ότι το προσωπικό του φορέα που υπό την εποπτεία του υπεύθυνου επεξεργασίας ή του εκτελούντα την επεξεργασία, επεξεργάζεται δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα δεν θεωρούνται τρίτοι.

5. Προσδιορισμός του σκοπού της επεξεργασίας, για παράδειγμα σκοπός παροχής υπηρεσιών, μισθοδοσίας, σκοπός διενέργειας επιστημονικής έρευνας κ.λπ.

6. Προσδιορισμός της νομικής βάσης της επεξεργασίας, όπως αυτές προβλέπονται

⁶⁹ Βλ. Κανέλλος Λ., ο.π. (Υποσημ. 2), σελ. 58

⁷⁰ Βλ. Μήτρου Λ., ο.π. (Υποσημ. 5), σελ 118

⁷¹ Πηγή: παράρτημα Β στην Διαταγή Φ.454/463280/Σ.21/3-2-20/ ΓΕΕΘΑ/Δνση Νομικής Υποστήριξης/Γραφείο Προστασίας Προσωπικών Δεδομένων

στο άρθρο 6 του ΓΚΠΔ για τα απλά δεδομένα και στα άρθρα 9 και 10 για τα δεδομένα ειδικών κατηγοριών.

7. Προσδιορισμός του χρόνου τήρησης των δεδομένων. Πρέπει να εξετάζεται το ενδεχόμενο ύπαρξης τυχόν διατάξεων που προβλέπουν συγκεκριμένο χρόνος τήρησης, σε διαφορετική περίπτωση η τήρηση να περιορίζεται στο ελάχιστο αναγκαίο διάστημα σε σχέση με τον σκοπό της επεξεργασίας.

8. Προσδιορισμός όλων των ειδικότερων ενεργειών που είναι απαραίτητες για την διασφάλιση συμμόρφωσης των δημόσιων φορέων με τον ΓΚΠΔ, όπως τήρηση αρχείων δραστηριοτήτων επεξεργασίας, διασφάλιση τήρησης διαδικασιών για την εκπλήρωση των δικαιωμάτων των υποκειμένων των δεδομένων, διενέργεια μελέτης αντικτύπου αν κριθεί απαραίτητη, λήψη οργανωτικών και τεχνικών μέτρων για την ασφάλεια της επεξεργασίας και την διασφάλιση του απορρήτου κ.λπ.

9. Έλεγχος και διασφάλιση ότι τηρούνται σωρευτικά όλες οι θεμελιώδης αρχές του άρθρου 5 του ΓΚΠΔ οι οποίες παρουσιάστηκαν στο κεφάλαιο 1 της παρούσης.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4

Τα Υποκείμενα Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα στο Μετοχικό Ταμείο Στρατού (ΜΤΣ, Ταμείο)

4.1. Παρουσίαση του Μετοχικού Ταμείου Στρατού

Το Μετοχικό Ταμείο Στρατού του κατά Γην Στρατού ιδρύθηκε το 1867 και μετονομάστηκε σε Μετοχικό Ταμείο Στρατού με το άρθρο 1 του ΠΔ της 15/1/1935,⁷² είναι Νομικό Πρόσωπο Δημοσίου Δικαίου (ΝΠΔΔ) εποπτευόμενο από τον Υπουργό Εθνικής Άμυνας δια του Γενικού Επιτελείου Στρατού (ΓΕΣ) και λειτουργικά ασκεί δέσμια αρμοδιότητα, εφόσον υποχρεούται αφού διαπιστώσει ότι πληρούνται οι προβλεπόμενες από τους κανόνες δικαίου πραγματικές και νομικές υποχρεώσεις να εκδώσει ατομικές διοικητικές πράξεις.⁷³

Το ΜΤΣ διοικείται από δμελές Διοικητικό Συμβούλιο (ΔΣ/ΜΤΣ) ο πρόεδρος και τα μέλη του οποίου ορίζονται από τον Υπουργό Εθνικής Άμυνας με Ζετή Θητεία, έχει διοικητική και δημοσιονομική αυτοτέλεια, η διάρθρωσή του και οι αρμοδιότητες του ορίζονται στο ΠΔ 60/92 όπως τροποποιήθηκε και ισχύει.

⁷² Βλ. Κανονισμό Εσωτερικής Υπηρεσίας Μετοχικού Ταμείου Στρατού, ΜΤΣ, 1997, σελ. 1

⁷³ Βλ. Τζέμος Β., ο.π. (Υποσημ. 57), σελ. 30

Το ΔΣ/ΜΤΣ ασκεί την διοίκηση του Ταμείου, εποπτεύει και ελέγχει την λειτουργία του σε όλα τα επίπεδα, είναι υπεύθυνο για την πιστή εφαρμογή των νόμων που διέπουν την λειτουργία του και για την ακριβή εκτέλεση των υποχρεώσεων του έναντι του Υπουργού Εθνικής Άμυνας.

Τα μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου πλην του Προέδρου δεν επεμβαίνουν στην εσωτερική υπηρεσία του ΜΤΣ, εκτός ειδικών περιπτώσεων και μόνο εφόσον έχει εκδοθεί σχετική απόφαση από το Διοικητικό Συμβούλιο.

Ο Γενικός Διευθυντής είναι το ανώτερο εκτελεστικό όργανο του ΜΤΣ, είναι προϊστάμενος όλων των υπηρεσιών του ταμείου, είναι όργανο του Διοικητικού Συμβουλίου και του Προέδρου και εκτελεστής των αποφάσεων του. Είναι υπεύθυνος για την τήρηση της νομοθεσίας του Ταμείου, μελετά και εισηγείται στο ΔΣ/ΜΤΣ κάθε υπόθεση που απαιτεί την γνωμάτευση ή την απόφαση του, εκπροσωπεί το ΜΤΣ ενώπιον κάθε αρχής και δικαστηρίων.

Εποπτεύει την λειτουργία όλων των οργανικών μονάδων του Ταμείου, επιμελείται την τήρηση της νομοθεσίας από όλο το προσωπικό του ταμείου, υπογράφει τις συμβάσεις, συμφωνητικά και πάσης φύσεως διοικητικές πράξεις που άπτονται του σκοπού του ΜΤΣ και της ανάληψης υποχρεώσεων του Ταμείου.

Στον Γενικό Διευθυντή του ΜΤΣ δια του Αναπληρωτή Γενικού Διευθυντή υπάγονται οι Διευθύνσεις: Επιθεώρησης και Προγραμματισμού, Οικονομικών Υπηρεσιών, Περιουσίας, Παροχών, και Πληροφορικής και τα Αυτοτελή Τμήματα: Διοικητικού, Τεχνικού, Γραμματείας ΔΣ και Νομικής Υπηρεσίας.

4.2. Παροχές του Μετοχικού Ταμείου Στρατού

Κατά την ίδρυση του ΜΤΣ σκοπός του ήταν *«η αύξηση των συντάξεων που χορηγούσε το δημόσιο, η αύξηση αυτή είχε την μορφή κάποιου επιπλέον βοηθήματος, είτε με μορφή μερίσματος είτε με άλλη μορφή (προϊκοδότηση, υποτροφία)»*.⁷⁴

Ο σκοπός του Ταμείου έως και σήμερα παραμένει ο ίδιος. Οι παροχές του ΜΤΣ στους υπηρετούντες και τους απόστρατους του Στρατού Ξηράς (Σ.Ξ.) και της Ελληνικής Αστυνομίας (ΕΛ.ΑΣ.) είναι οι εξής⁷⁵:

1. Χορήγηση μερίσματος στους εξερχόμενους από τον στρατό Ξηράς και την ελληνική αστυνομία μερισματούχους⁷⁶ του Ταμείου, στις ορφανικές οικογένειες τους

⁷⁴ Βλ. *Ιστορία του Μετοχικού Ταμείου Στρατού*, Τυπογρ. Ελλ. Στρατού, Αθήνα 2000, σελ 25

⁷⁵ Βλ. Κανονισμό Εσωτερικής Υπηρεσίας Μετοχικού Ταμείου Στρατού, ΜΤΣ, 1997, σελ. 1

⁷⁶ Μερισματούχοι του ΜΤΣ είναι όλοι οι μέτοχοι μετά την αποστράτευση τους

καθώς και στις οικογένειες των μετόχων του.⁷⁷ Το μέρος καταβάλλεται στους δικαιούχους μηνιαία την προτελευταία εργάσιμη ημέρα του μήνα, το οποίο αφορά στον επόμενο μήνα.

2. Χορήγηση εφ' άπαξ χρηματικού βοηθήματος στις ορφανικές οικογένειες (Βοήθημα Θανάτου) των μετόχων και των μερισματούχων του.

3. Βοήθημα Οικογενειακής ή Επαγγελματικής Αυτοτέλειας (ΒΟΕΑ) στα τέκνα των μετόχων και των μερισματούχων στις εξής περιπτώσεις⁷⁸:

- Με την συμπλήρωση του 25^{ου} έτους της ηλικίας.
- Λόγω τέλεσης γάμου.
- Για σοβαρούς, αποδεδειγμένους λόγους υγείας.

Επιπλέον θα πρέπει να αναφερθεί ότι το ΜΤΣ είναι διαχειριστής δύο κληροδοτημάτων. Στο ένα κληροδοτήμα δικαιούχοι είναι για κάθε έτος κατόπιν κλήρωσης, δέκα αριστεύσαντα τέκνα αξιωματικών στρατού εν ενεργεία και απόστρατων, αποφοιτήσαντες της Γ' τάξης δημόσιου Λυκείου το προηγούμενο σχολικό έτος και δέκα τέκνα αξιωματικών και υπαξιωματικών του στρατού, εν ενεργεία και απόστρατων, που έλαβαν ΒΟΕΑ κατά το προηγούμενο έτος. Στο δεύτερο κληροδοτήμα οι δικαιούχοι αναδεικνύονται κάθε δεύτερο έτος και αφορούν σε υπερήλικες πάσχοντες γέροντες απόστρατους του στρατού ξηράς.

Ακολούθως θα παρουσιαστεί ενδεικτικά η διαδικασία απόδοσης του ΒΟΕΑ στα τέκνα των μετόχων και μερισματούχων του Ταμείου, αντίστοιχη διαδικασία, με μικρές τροποποιήσεις στα δεδομένα που συλλέγονται και στα απαιτούμενα δικαιολογητικά, ακολουθείται και για τις λοιπές παροχές συμπεριλαμβανομένων και των χορηγιών από τα Κληροδοτήματα.

Τα τέκνα των μετόχων και μερισματούχων του Ταμείου, όπως προαναφέρθηκε, δικαιούνται χορήγηση Βοηθήματος Οικογενειακής και Επαγγελματικής Αυτοτέλειας (ΒΟΕΑ), με την συμπλήρωση του 25ου έτους της ηλικίας τους, σύμφωνα με τις διατάξεις του Ν.1329/1983 και της υπ' αριθμ.Φ.951.1/120/ 875101/Σ.5291/17 Αυγ 2010 (ΦΕΚ Β' 1357/1-9-2010).

Το ΜΤΣ στα πλαίσια της υποχρέωσης του δυνάμει του σκοπού λειτουργίας και με την ιδιότητα του ως υπεύθυνος επεξεργασίας, συλλέγει και επεξεργάζεται

⁷⁷Μέτοχοι του ΜΤΣ είναι όλοι οι εν ενεργεία υπηρετούντες στον Στρατό Ξηράς και στην Ελληνική Αστυνομία (πρώην Χωροφυλακή)

⁷⁸ <https://mts.army.gr/el/voithima-oikog.-epagg.-aytoteleias>

δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα των δικαιούχων, προκειμένου για τον υπολογισμό και την απόδοση των δικαιούμενων ποσών.

Με την συμπλήρωση του 25ου έτους της ηλικίας του το δικαιούχο τέκνο αποστέλλει αίτηση στο Ταμείο, με την οποία ζητά την χορήγηση του δικαιούμενου ΒΟΕΑ και ταυτόχρονα παρέχει προσωπικά δεδομένα απαραίτητα για την ολοκλήρωση των διαδικασιών από το Ταμείο.

Τα προσωπικά δεδομένα που συλλέγονται μέσω των αιτήσεων των δικαιούχων είναι:

- Ονοματεπώνυμο
- Ημερομηνία γέννησης
- ΑΦΜ
- ΑΜΚΑ
- Ονοματεπώνυμο γονέα (μετόχου ή μερισματούχου, στρατιωτικού ή αστυνομικού)
- Αρ. Μητρώου γονέα (με τον οποίο έχει καταχωρηθεί στο αρχείο του ΜΤΣ κατά την είσοδο του στο Σ.Ξ. ή την ΕΛ.ΑΣ.)
- Διεύθυνση κατοικίας (οδός, αριθμός, περιοχή, πόλη)
- Τηλέφωνο (σταθερό και κινητό)
- Ηλεκτρονική διεύθυνση (e-mail)

Επιπλέον στην αίτηση του επισυνάπτει απαραίτητα δικαιολογητικά όπως αντίγραφο λογαριασμού τραπεζής, αντίγραφο Αστυνομικού Δελτίου Ταυτότητας κ.λπ.

Μέσω της αίτησης του το υποκείμενο των δεδομένων δίνει την συγκατάθεση του στο ΜΤΣ, το οποίο είναι υπεύθυνος επεξεργασίας των εν λόγω δεδομένων, να τα επεξεργαστεί για τον σκοπό της απόδοσης σε αυτό του ΒΟΕΑ που δικαιούται.

Το ΜΤΣ μέσω του προσωπικού των τμημάτων που εμπλέκονται στις διαδικασίες εξέτασης της αίτησης, επεξεργασίας της, και καταβολής της παροχής, θα επεξεργαστεί τα δεδομένα τηρώντας όλους τους κανόνες που απορρέουν από το ΓΚΠΔ.

Με την ολοκλήρωση των διαδικασιών από το ΜΤΣ (υπεύθυνος επεξεργασίας), οι οποίες ολοκληρώνονται σε μηνιαία βάση για όλα τα δικαιούμενα τέκνα που συμπληρώνουν το 25ο έτος της ηλικίας τους εντός του τρέχοντος μηνός, οι καταστάσεις πληρωμών θα σταλούν, μέσω κρυπτογραφημένου καναλιού μεταφοράς

στην ΔΙΑΣ (βλέπε υποσημείωση 123), η οποία λειτουργεί ως εκτελούσα την επεξεργασία, προκειμένου για την μεταφορά του δικαιούμενου χρηματικού ποσού, από τον τραπεζικό λογαριασμό του ΜΤΣ στον τραπεζικό λογαριασμό που έχει υποδείξει το κάθε δικαιούχο τέκνο-υποκείμενο δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα.

Επισημαίνεται ότι, στις αιτήσεις που υποβάλουν οι δικαιούχοι των παροχών υπάρχει αναφορά συγκατάθεσης για την επεξεργασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που υποβάλουν μέσω αυτής, για τους σκοπούς της αίτησης καθώς επίσης υπάρχει στο σώμα του προτύπου της αίτησης ευκρινής αναφορά που παραπέμπει το υποκείμενο των προσωπικών δεδομένων στην ιστοσελίδα του Ταμείου,⁷⁹ όπου μπορεί να δει την πολιτική προστασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα του ΜΤΣ.⁸⁰

4.3. Τα Υποκείμενα Δεδομένων του ΜΤΣ και τα δικαιώματά τους

Υποκείμενο των δεδομένων είναι κάθε φυσικό πρόσωπο εν ζωή, η ταυτότητα του οποίου μπορεί να αναγνωριστεί άμεσα ή έμμεσα, μέσω οποιουδήποτε αναγνωριστικού στοιχείου (προσωπικά δεδομένα) που μπορεί να το ταυτοποιήσει, μόνο του ή σε συνδυασμό με άλλα, τέτοια στοιχεία είναι το ονοματεπώνυμο, η ηλικία, ο ΑΜΚΑ κ.λπ.⁸¹

Όπως αναφέρεται στην αιτιολογική σκέψη 27, ο ΓΚΠΔ «δεν εφαρμόζεται στα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα θανόντων, παρέχει όμως στα κράτη – μέλη την δυνατότητα να προβλέπουν κανόνες για την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα θανόντων».

Τα υποκείμενα των οποίων τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα συλλέγει και επεξεργάζεται το ΜΤΣ ανήκουν στις εξής κατηγορίες:

- Οι μέτοχοι και οι μερισματούχοι του ταμείου και τα μέλη των οικογενειών τους, οι οποίοι αποτελούν τον μεγαλύτερο όγκο των υποκειμένων προσωπικών δεδομένων του ΜΤΣ, και αφορούν περίπου σε 82.000 μετόχους και 61.000 μερισματούχους.
- Το προσωπικό του Ταμείου, το οποίο αποτελείται από μόνιμους υπαλλήλους, στρατιωτικό προσωπικό και αποσπασμένους αστυνομικούς.
- Οι συνταξιούχοι μόνιμοι υπάλληλοι του ΜΤΣ και του Νοσηλευτικού Ιδρύματος ΜΤΣ (NIMΤΣ).

⁷⁹ <https://mts.army.gr/el/aitiseis-horigisis-voithimatos-oikogeneiakis-epaggelmatikis-aytoteleias>

⁸⁰ https://mts.army.gr/sites/mts.army.gr/files/dhlwsh_aporrhtoy.pdf

⁸¹ Βλ. Κανέλλος Λ., ο.π. (Υποσημ. 2), σελ. 16

- Οι προμηθευτές και όσοι παρέχουν τεχνικές, συμβουλευτικές ή άλλες υπηρεσίες στο ΜΤΣ (π.χ. δικηγόροι, τεχνικός τηλεφωνικού κέντρου κ.λπ.).
- Οι μισθωτές των ακινήτων του ΜΤΣ και όλοι όσοι λαμβάνουν μέρος σε διαγωνισμούς για την εκμίσθωση των ακινήτων.

Τα δικαιώματα των υποκειμένων των δεδομένων όπως παρουσιάζονται στα άρθρα 12 έως 23 του ΓΚΠΔ, είναι τα εξής:

1. **Δικαίωμα ενημέρωσης.** «ο υπεύθυνος επεξεργασίας πρέπει να λαμβάνει όλα τα μέσα προκειμένου να παρέχει στο υποκείμενο των δεδομένων όλες τις πληροφορίες σχετικά με την επεξεργασία των προσωπικών δεδομένων του σε συνοπτική, διαφανή, κατανοητή και εύκολα προσβάσιμη μορφή. Οι πληροφορίες πρέπει να διατίθενται γραπτώς ή με άλλα μέσα μεταξύ αυτών και ηλεκτρονικά. Σε περίπτωση που το υποκείμενο των δεδομένων ζητήσει πληροφορίες προφορικά αυτό μπορεί να γίνει με την προϋπόθεση ότι η ταυτότητα του υποκειμένου έχει επιβεβαιωθεί με άλλα μέσα».⁸²

«Όταν τα δεδομένα συλλέγονται από το υποκείμενο των δεδομένων η ενημέρωση για την επεξεργασία των δεδομένων που θα ακολουθήσει πραγματοποιείται την στιγμή που λαμβάνονται τα δεδομένα, στην αντίθετη περίπτωση που τα δεδομένα συλλέγονται από τρίτους, η ενημέρωση των υποκειμένων των δεδομένων σχετικά με την επεξεργασία πρέπει να πραγματοποιηθεί εντός ευλόγου χρόνου και πάντως το αργότερο εντός μηνός από την συλλογή».

Οι πληροφορίες που πρέπει να κοινοποιούνται στο υποκείμενο των δεδομένων παρουσιάζονται στα άρθρα 13 και 14 του Κανονισμού και μεταξύ άλλων είναι η ταυτότητα του υπεύθυνου επεξεργασίας, τα στοιχεία επικοινωνίας του υπεύθυνου επεξεργασίας και του υπεύθυνου προστασίας δεδομένων, ο σκοπός και η νομική βάση της επεξεργασίας, οι αποδέκτες των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, το χρονικό διάστημα αποθήκευσης των δεδομένων κ.λπ. τόσο στην περίπτωση των δεδομένων που έχουν συλλεχθεί από το υποκείμενο όσο και των δεδομένων που έχουν συλλεχθεί από τρίτους.

Επιπλέον πληροφορίες πέραν των προαναφερόμενων που πρέπει να γνωστοποιούνται στο υποκείμενο «όταν τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα έχουν συλλεχθεί από τρίτους, μεταξύ άλλων είναι, οι σχετικές κατηγορίες προσωπικών δεδομένων, η περίπτωση διαβίβασης των δεδομένων σε τρίτη χώρα, η ύπαρξη

⁸² Βλ. άρθρο 12 Κανονισμού (ΕΕ) 2016/679

δικαιώματος υποβολής αιτήματος στον υπεύθυνο επεξεργασίας για πρόσβαση, διόρθωση, διαγραφή των προσωπικών δεδομένων, το δικαίωμα καταγγελίας στην εποπτική αρχή, η πηγή από όπου συλλέχθηκαν τα δεδομένα, η ύπαρξη αυτοματοποιημένης λήψης αποφάσεων κ.λπ.». ⁸³

2. **Δικαίωμα πρόσβασης**, αποτυπώνεται στο άρθρο 15 του Κανονισμού και αφορά σε δύο επίπεδα, το πρώτο επίπεδο αφορά σε επιβεβαίωση που παρέχει ο υπεύθυνος επεξεργασίας στο υποκείμενο των δεδομένων για το κατά πόσο τα προσωπικά του δεδομένα υφίστανται επεξεργασία ή όχι, σε δεύτερο επίπεδο και εφόσον επιβεβαιωθεί ότι «τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα υφίστανται επεξεργασία από τον υπεύθυνο επεξεργασίας, το δικαίωμα πρόσβασης του υποκειμένου στα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα που το αφορούν και σε πληροφορίες όπως, τους σκοπούς της επεξεργασίας, τις σχετικές κατηγορίες δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα κ.λπ.». ⁸⁴

Επιπλέον στην παρ. 3 του άρθρου 15 αποτυπώνεται η υποχρέωση του υπεύθυνου επεξεργασίας να παρέχει αντίγραφο των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που υποβάλλονται σε επεξεργασία, είτε δωρεάν είτε με επιβολή εύλογου διοικητικού τέλους. Την περίπτωση που το υποκείμενο των δεδομένων υποβάλει το αίτημα ηλεκτρονικά αντίστοιχα η ενημέρωση παρέχεται ηλεκτρονικά. ⁸⁵

3. **Δικαίωμα διόρθωσης**, σύμφωνα με το άρθρο 16 του Κανονισμού «το υποκείμενο των δεδομένων έχει το δικαίωμα να ζητήσει από τον υπεύθυνο επεξεργασίας την διόρθωση ανακριβών δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που το αφορούν, καθώς επίσης και την συμπλήρωση ελλιπών δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, έχοντας υπόψη τους σκοπούς της επεξεργασίας».

Σε αυτές τις περιπτώσεις το υποκείμενο των δεδομένων πρέπει να προσκομίσει στον υπεύθυνο επεξεργασίας τα απαραίτητα έγγραφα που αποδεικνύουν ότι τα στοιχεία είναι αναληθή. ⁸⁶

4. **Δικαίωμα διαγραφής (δικαίωμα στην λήθη)**, «το υποκείμενο των δεδομένων έχει το δικαίωμα να ζητήσει από τον υπεύθυνο επεξεργασίας την διαγραφή δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που το αφορούν» εφόσον ισχύει ένας λόγος από αυτούς που αναφέρονται στο άρθρο 17 του Κανονισμού, όπως για παράδειγμα «αν τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα δεν είναι απαραίτητα σε σχέση με τους σκοπούς

⁸³ Βλ. άρθρα 13 και 14 Κανονισμού (ΕΕ) 2016/679

⁸⁴ Βλ. Πλατής Ε., *Προσωπικά Δεδομένα-Προστασία GDPR*, Παπαδόπουλος, 2018, σελ. 56

⁸⁵ Βλ. Κανέλλος Α., ο.π. (Υποσημ. 2), σελ. 151

⁸⁶ Βλ. Πλατής Ε., ο.π. (Υποσημ. 84), σελ. 58

για τους οποίους συλλέχθηκαν, αν το υποκείμενο των δεδομένων ανακαλεί την συγκατάθεση του στην οποία βασιζόταν η επεξεργασία και δεν υπάρχει άλλη νομική βάση για την επεξεργασία, αν τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα επιβλήθηκαν σε επεξεργασία παράνομα κ.λπ.».

Στην περίπτωση που ο υπεύθυνος επεξεργασίας έχει δημοσιοποιήσει τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα που πρέπει να διαγραφούν, «λαμβάνει όλα τα εύλογα μέτρα, συμπεριλαμβανομένων των τεχνικών μέτρων για να ενημερωθούν οι υπεύθυνοι επεξεργασίας που επεξεργάζονται τα δεδομένα ότι το υποκείμενο των δεδομένων ζήτησε την διαγραφή τους».

Στην παράγραφο 3 του άρθρου 17 αποτυπώνονται οι περιπτώσεις στις οποίες τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα δε δύναται να διαγραφούν. Ειδικότερα το δικαίωμα διαγραφής δύναται να περιοριστεί στην περίπτωση που «η επεξεργασία των δεδομένων είναι απαραίτητη για την άσκηση του δικαιώματος ελευθερίας της έκφρασης⁸⁷ και του δικαιώματος στην ενημέρωση, για την τήρηση νομικής υποχρέωσης του υπεύθυνου επεξεργασίας που επιβάλλει την επεξεργασία ή για την εκπλήρωση καθήκοντος που εκτελείται προς το δημόσιο συμφέρον, για λόγους δημόσιου συμφέροντος στον τομέα της δημόσιας υγείας, για σκοπούς αρχειοθέτησης προς το δημόσιο συμφέρον, για σκοπούς επιστημονικής ή ιστορικής έρευνας η για στατιστικούς σκοπούς και για τη θεμελίωση, άσκηση ή υποστήριξη νομικών αξιώσεων».

5. Δικαίωμα περιορισμού της επεξεργασίας, «ο υπεύθυνος επεξεργασίας είναι υποχρεωμένος να περιορίσει την επεξεργασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα του υποκειμένου όταν αυτό το ζητήσει, όταν συντρέχει ένας από τους λόγους που αναφέρονται στο άρθρο 18 του Κανονισμού».

Οι λόγοι που επιτρέπουν τον περιορισμό της επεξεργασίας σύμφωνα με το άρθρο 18 είναι, α) η ακρίβεια των δεδομένων να αμφισβητείται από το υποκείμενο των δεδομένων, β) η επεξεργασία των δεδομένων είναι παράνομη αλλά το υποκείμενο των δεδομένων δεν επιθυμεί να διαγραφούν αλλά να περιοριστεί η χρήση τους, γ) ο υπεύθυνος επεξεργασίας δεν χρειάζεται πλέον τα δεδομένα για τους σκοπούς της επεξεργασίας αλλά τα δεδομένα αυτά απαιτούνται από το υποκείμενο για την άσκηση, την θεμελίωση και την υποστήριξη νομικών αξιώσεων και δ) το

⁸⁷ Βλ. άρθρο Βενέρη Α., *Το δικαίωμα εναντίωσης στην επεξεργασία των δεδομένων Προσωπικού χαρακτήρα και ο περιορισμός των «επιτακτικών και νόμιμων λόγων»*, Εφημερίδα Διοικητικού Δικαίου, τεύχος 6/2019

υποκείμενο έχει αντιρρήσεις για την επεξεργασία σύμφωνα με το άρθρο 21 παρ. 1» το οποίο θα παρουσιαστεί στην συνέχεια.

Αν η επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα έχει περιοριστεί δυνάμει των ανωτέρω λόγων τα δεδομένα αυτά εκτός από την αποθήκευση υφίστανται επεξεργασία, «α) μόνο με την συγκατάθεση του υποκείμενου των δεδομένων, β) για την θεμελίωση, άσκηση ή υποστήριξη νομικών αξιώσεων, γ) για την προστασία δικαιωμάτων άλλου φυσικού ή νομικού προσώπου και δ) για λόγους σημαντικού δημόσιου συμφέροντος της Ένωσης ή κράτους-μέλους».

Τέλος το υποκείμενο των δεδομένων το οποίο έχει εξασφαλίσει τον περιορισμό της επεξεργασίας των προσωπικών του δεδομένων ενημερώνεται από τον υπεύθυνο επεξεργασίας πριν από την άρση του περιορισμού επεξεργασίας.

6. Δικαίωμα στη φορητότητα των δεδομένων, «αποτελεί καινοτομία του Κανονισμού και συνίσταται σε δύο βασικές πτυχές, στο δικαίωμα του υποκείμενου να λαμβάνει τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα που το αφορούν και τα οποία έχει παράσχει σε υπεύθυνο επεξεργασίας και το δικαίωμα το υποκείμενο να διαβιβάζει τα δεδομένα του σε άλλο υπεύθυνο επεξεργασίας».⁸⁸

Παρότι το δικαίωμα αυτό είχε σχεδιαστεί ως ένα δικαίωμα διαδικτύου τελικώς εφαρμόζεται και σε κάθε υπεύθυνο επεξεργασίας που επεξεργάζεται δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα με ηλεκτρονικά μέσα, υπό το πρίσμα αυτό γίνεται δεκτό ότι εφαρμόζεται και στην περίπτωση των παροχών υπηρεσιών υπολογιστικού νέφους.⁸⁹

Η φορητότητα είναι εφικτή στις περιπτώσεις εκείνες όπου η επεξεργασία των δεδομένων πραγματοποιείται κατόπιν συγκατάθεσης του φυσικού προσώπου και διενεργείται με αυτοματοποιημένα μέσα.⁹⁰

7. Δικαίωμα εναντίωσης, «το υποκείμενο έχει δικαίωμα να εναντιωθεί ανά πάσα στιγμή στην επεξεργασία προσωπικών δεδομένων που το αφορούν, για λόγους που σχετίζονται με την ιδιαίτερη κατάστασή του. Στην περίπτωση που ασκηθεί τέτοιο δικαίωμα ο υπεύθυνο επεξεργασίας δεν επιτρέπεται να υποβάλλει αυτά τα δεδομένα σε επεξεργασία εκτός αν καταδείξει επιτακτικούς και νόμιμους λόγους για την επεξεργασία, οι οποίοι υπερισχύουν των συμφερόντων, των δικαιωμάτων και των

⁸⁸ Βλ. Μήτρου Λ., ο.π. (Υποσημ. 5), σελ 136

⁸⁹ Βλ. Μήτρου Λ., ο.π. (Υποσημ. 5), σελ. 137

⁹⁰ Βλ. Ιγγλεζάκης Ι., ο.π. (Υποσημ. 45), σελ. 102

ελευθεριών του υποκειμένου η είναι αναγκαίοι για την θεμελίωση, άσκηση ή υποστήριξη νομικών αξιώσεων».⁹¹

Επισημαίνεται ότι, οι «επιτακτικοί και νόμιμοι» λόγοι που προαναφέρθηκαν καθορίζονται από τον υπεύθυνο επεξεργασίας κατά την διενέργεια της επεξεργασίας και βασίζονται στον σκοπό της επεξεργασίας και όχι κατά την άσκηση του δικαιώματος στην εναντίωση από το υποκείμενο.⁹²

Στην περίπτωση που «τα δεδομένα επεξεργάζονται για σκοπούς απευθείας εμπορικής προώθησης, το υποκείμενο των δεδομένων μπορεί να αντιταχθεί οποτεδήποτε στην επεξεργασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που αφορούν στην συγκεκριμένη εμπορική προώθηση, περιλαμβανομένης της κατάρτισης προφίλ αν σχετίζεται με την απευθείας εμπορική προώθηση».⁹³

8. Δικαίωμα μη αυτοματοποιημένης λήψης αποφάσεων, ένα ιδιότυπο δικαίωμα εναντίωσης που αναγνωρίζεται στα υποκείμενα των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα. Ένα φυσικό πρόσωπο δικαιούται να μην υπόκειται σε απόφαση που λαμβάνεται με επεξεργασία που πραγματοποιείται αποκλειστικά με αυτοματοποιημένα μέσα, η οποία παράγει έννομα αποτελέσματα που το αφορούν ή το επηρεάζουν σημαντικά.⁹⁴

Τα ως άνω δεν ισχύουν σύμφωνα με το άρθρο 22 παρ. 2 του Κανονισμού όταν «η απόφαση, α) είναι αναγκαία για την σύναψη ή εκτέλεση σύμβασης μεταξύ του υποκειμένου των δεδομένων και του υπεύθυνου επεξεργασίας, β) επιτρέπεται από το δίκαιο της Ένωσης ή κράτους-μέλους στο οποίο υπόκειται ο υπεύθυνος επεξεργασίας και το οποίο προβλέπει κατάλληλα μέτρα για την προστασία των δικαιωμάτων, των ελευθεριών και των έννομων συμφερόντων του υποκειμένου και γ) βασίζεται σε ρητή συγκατάθεση του υποκειμένου».⁹⁵

4.4. Τα δικαιώματα καταγγελίας και προσφυγής και οι προβλεπόμενες κυρώσεις

Τα προβλήματα που δημιουργούνται με την μη συμμόρφωση με τις διατάξεις του Κανονισμού επιχειρείται να λυθούν με το δικαίωμα καταγγελίας των υποκειμένων των δεδομένων στην ΑΠΔΠΧ αλλά και με το δικαίωμα δικαστικής προσφυγής και

⁹¹ Βλ. Κανέλλος Α., ο.π. (Υποσημ. 2), σελ. 156

⁹² Βλ. άρθρο Βενέρη Α., ο.π. (Υποσημ. 87)

⁹³ Βλ. άρθρο 21 παρ. 2 Κανονισμού (ΕΕ) 2016/679

⁹⁴ Βλ. Μήτρου Α., ο.π. (Υποσημ. 5), σελ. 128

⁹⁵ Βλ. άρθρο 22 παρ. 2 Κανονισμού (ΕΕ) 2016/679

αποζημίωσης όπως και με την καθιέρωση αυστηρών προστίμων για τους υπεύθυνους επεξεργασίας.⁹⁶

Τα άρθρα 77 έως 84 του Κανονισμού, όπως αναφέρθηκε και στο πρώτο κεφάλαιο, αφορούν στο δικαίωμα προσφυγής των υποκειμένων δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα στις εποπτικές αρχές, στο δικαίωμα αποζημίωσης και στους γενικούς όρους επιβολής διοικητικών προστίμων και στοχεύουν στην επιβολή των διατάξεων του Κανονισμού.⁹⁷

Σύμφωνα με το άρθρο 80 παρ. 1 του Κανονισμού «το υποκείμενο των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα έχει την δυνατότητα να αναθέσει σε μη κερδοσκοπικό φορέα, οργάνωση ή ένωση που έχει συσταθεί δεόντως σύμφωνα με το δίκαιο κράτους μέλους, διαθέτει καταστατικούς σκοπούς που είναι γενικού συμφέροντος και δραστηριοποιείται στον τομέα της προστασίας των δικαιωμάτων και των ελευθεριών των υποκειμένων των δεδομένων σε σχέση με την προστασία των δεδομένων τους προσωπικού χαρακτήρα, να υποβάλει την καταγγελία για λογαριασμό του και να ασκήσει τα δικαιώματα που αναφέρονται στα άρθρα 77, 78 και 79 για λογαριασμό του και να ασκήσει το δικαίωμα αποζημίωσης που αναφέρεται στο άρθρο 82 εξ ονόματος του, εφόσον προβλέπεται από το δίκαιο του κράτους-μέλους».

Στην ελληνική έννομη τάξη σύμφωνα με το άρθρο 41 παρ. 1, του ν. 2624/2019 προβλέπεται η προαναφερθείσα δυνατότητα εκπροσώπησης του υποκειμένου των δεδομένων μόνο για την περίπτωση καταγγελίας στην ΑΠΔΠΧ, όταν το υποκείμενο θεωρεί ότι παραβιάζονται οι διατάξεις του ΓΚΠΔ ή του κεφαλαίου Γ' του ν. 2624/2019 (στο περιεχόμενο του οποίου έγινε αναφορά στο υποκεφάλαιο 3.1.3.) κατά την επεξεργασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που το αφορά⁹⁸ και να ασκήσει στο όνομα του τα δικαιώματα πραγματικής προσφυγής⁹⁹ και δικαστικής προστασίας¹⁰⁰ κατά της εποπτικής αρχής. Το συγκεκριμένο άρθρο δεν επιτρέπει στους φορείς εκπροσώπησης να ασκήσουν

⁹⁶ Βλ. άρθρο Κίτσου Π. και Παππά Π., *Οι νέες προκλήσεις της ψηφιακής αγοράς. Ο Γενικός Κανονισμός 2016/679/ΕΕ περί προστασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα intra portas*, Εφημερίδα Διοικητικού Δικαίου, Τεύχος 2/2018

⁹⁷ Βλ. Κόμνιος Κ., *Γενικός κανονισμός για την προστασία δεδομένων - Προσφυγές, Ευθύνη, Κυρώσεις*, Σάκκουλας, Αθήνα-Θεσσαλονίκη, 2020, σελ. 3

⁹⁸ Βλ. Κόμνιος Κ., ο.π. (Υποσημ. 97), σελ. 9

⁹⁹ Βλ. άρθρο 78 Κανονισμού (ΕΕ) 2016/679

¹⁰⁰ Βλ. άρθρο 20 ν. 4624/2019, ΦΕΚ 137/τ. Α'/28-8-2019

πραγματική δικαστική προσφυγή κατά υπεύθυνου επεξεργασίας ή εκτελούντος την επεξεργασία όπως αυτή προβλέπεται στο άρθρο 79 του Κανονισμού.¹⁰¹

4.4.1. Δικαίωμα υποβολής καταγγελίας

Σύμφωνα με το άρθρο 77 του Κανονισμού κάθε υποκείμενο προσωπικών δεδομένων, τα οποία επεξεργάζεται το ΜΤΣ, έχει το δικαίωμα να υποβάλει καταγγελία στην ΑΠΔΠΧ, εφόσον θεωρεί ότι η επεξεργασία των προσωπικών του δεδομένων παραβαίνει τις διατάξεις του ΓΚΠΔ, με την επιφύλαξη τυχών άλλων διοικητικών ή δικαστικών προσφυγών¹⁰². Η επεξεργασία θα πρέπει να αφορά στο καταγγέλλον υποκείμενο δεδομένων και δεν είναι απαραίτητο να έχει λάβει χώρα, αρκεί η θεωρητική εικασία και επίκληση της επεξεργασίας.¹⁰³

Οι προϋποθέσεις παραδεκτού της καταγγελίας είναι: α) το υποκείμενο των δεδομένων να επικαλείται επεξεργασία δεδομένων κατά την έννοια του άρθρου 4.1 και 4.2 του Κανονισμού, τα δεδομένα θα πρέπει να αφορούν το ίδιο το υποκείμενο και όχι τρίτο¹⁰⁴ ενώ το δικαίωμα καταγγελίας ενεργοποιείται και από την παραβίαση των δικαιωμάτων του υποκειμένου,¹⁰⁵ όπως αυτά παρουσιάστηκαν στο υποκεφάλαιο 4.3. της παρούσης και β) το υποκείμενο θα πρέπει να θεωρεί και να επικαλείται ότι η επεξεργασία των δεδομένων που το αφορά παραβαίνει τις διατάξεις του ΓΚΠΔ.¹⁰⁶

Δεδομένου ότι το άρθρο 77 του ΓΚΠΔ δεν προβλέπει την τήρηση συγκεκριμένου τύπου για την υποβολή της καταγγελίας, αυτή θα μπορούσε να υποβληθεί με κάθε δυνατή μορφή, ακόμη και προφορικά, με πρωτοκόλληση του αιτήματος και δίχως την προϋπόθεση παράστασης δικηγόρου.¹⁰⁷

Η ΑΠΔΠΧ υποχρεούται να εξετάσει και να ενημερώσει τον καταγγέλλοντα για την πρόοδο και την έκβαση της καταγγελίας του εντός εύλογου χρονικού διαστήματος και πάντως εντός 3 μηνών¹⁰⁸ από την υποβολή της, καθώς και για την δυνατότητα που έχει το υποκείμενο για άσκηση δικαστικής προσφυγής σύμφωνα με το άρθρο 78 του Κανονισμού.¹⁰⁹

Η ΑΠΔΠΧ δύναται βάση του άρθρου 57 παρ. 4 να αρνηθεί να απαντήσει στο αίτημα του καταγγέλλοντος, αν αυτό είναι προδήλως αβάσιμο ή υπερβολικό και

¹⁰¹ Βλ. Κόμνιος Κ., ο.π. (Υποσημ. 97), σελ. 9

¹⁰² Βλ. άρθρο 77 παρ. 1 Κανονισμού (ΕΕ) 2016/679

¹⁰³ Βλ. Κόμνιος Κ., ο.π. (Υποσημ. 97), σελ. 7

¹⁰⁴ Βλ. Κόμνιος Κ., ο.π. (Υποσημ. 97), σελ. 11

¹⁰⁵ Βλ. αιτιολογική σκέψη 141 ΓΚΠΔ

¹⁰⁶ Βλ. Κόμνιος Κ., ο.π. (Υποσημ. 97), σελ. 12

¹⁰⁷ Βλ. Κόμνιος Κ., ο.π. (Υποσημ. 97), σελ. 13

¹⁰⁸ Βλ. Κόμνιος Κ., ο.π. (Υποσημ. 97), σελ. 17

¹⁰⁹ Βλ. άρθρο 77 παρ. 2 Κανονισμού (ΕΕ) 2016/679

ιδιαίτερος αν επαναλαμβάνεται συχνά, και να μην εξετάσει την καταγγελία του υποκειμένου των δεδομένων, ή να επιβάλει ένα εύλογο τέλος.

Σε ότι αφορά τον επαναλαμβανόμενο χαρακτήρα της καταγγελίας, ως τέτοιος νοείται η υποβολή εκ νέου από το υποκείμενο των δεδομένων καταγγελίας που έχει ήδη εξεταστεί, ή ελαφρώς τροποποιημένης, ή όταν το υποκείμενο εμμένει αδικαιολόγητα στην επανεξέταση της καταγγελίας του, και όχι η υποβολή περισσότερων καταγγελιών από το ίδιο υποκείμενο που αφορούν σε περισσότερες παράνομες επεξεργασίες των προσωπικών δεδομένων του.¹¹⁰

Τέλος σύμφωνα με το άρθρο 78 παρ. 2 του Κανονισμού «αν η ΑΠΔΧ δεν εξετάσει την καταγγελία ή δεν ενημερώσει το υποκείμενο των δεδομένων εντός 3 μηνών για την πρόοδο ή την έκβαση της καταγγελίας του, τότε το υποκείμενο των δεδομένων έχει την δυνατότητα πραγματικής δικαστικής προσφυγής κατά της Αρχής».

4.4.2. Δικαίωμα πραγματικής δικαστικής προσφυγής

Το δικαίωμα πραγματικής δικαστικής προσφυγής του υποκειμένου δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα αφορά στην προσφυγή κατά α) της εποπτικής αρχής και β) του υπεύθυνου επεξεργασίας και του εκτελούντα την επεξεργασία.

1. Το δικαίωμα πραγματικής δικαστικής προσφυγής **κατά εποπτικής αρχής** (της ΑΠΔΠΧ για τα υποκείμενα προσωπικών δεδομένων του ΜΤΣ), το οποίο παρουσιάζεται στο άρθρο 78 του Κανονισμού, αφορά σε δύο διαδικασίες, α) το δικαίωμα κάθε φυσικού (ή νομικού προσώπου) «κατά νομικά δεσμευτικής απόφασης της εποπτικής αρχής που το αφορά, με την επιφύλαξη κάθε άλλης διοικητικής ή μη δικαστικής προσφυγής» (άρθρο 78 παρ. 1) και β) το δικαίωμα πραγματικής δικαστικής προσφυγής κάθε υποκειμένου προσωπικών δεδομένων όταν η εποπτική αρχή δεν εξετάσει την καταγγελία του ή δεν το ενημερώσει για την έκβαση ή την πρόοδο της εντός τριών μηνών, με την επιφύλαξη κάθε άλλης διοικητικής ή μη δικαστικής προσφυγής (άρθρο 78 παρ. 2).

Η δικαστική προστασία κατά της ΑΠΔΠΧ ρυθμίζεται με το άρθρο 20 του ν. 4624/2019, σύμφωνα με αυτό για την προσβολή ατομικών διοικητικών πράξεων και κανονιστικών αποφάσεων της Αρχής, συμπεριλαμβανομένων των αποφάσεων με τις οποίες επιβάλλονται κυρώσεις, αρμόδιο ορίζεται το Συμβούλιο της Επικρατείας. Η δε παράλειψη οφειλόμενης ενέργειας, η οποία συνίσταται στις περιπτώσεις μη εξέτασης

¹¹⁰ Βλ. Κόμνιος Κ., ο.π. (Υποσημ. 97), σελ. 23

καταγγελίας και μη ενημέρωσης του υποκειμένου για την έκβαση ή την πρόοδο της καταγγελίας του, προσβάλλονται με αίτηση ακύρωσης.¹¹¹

Σύμφωνα με το άρθρο 80 παρ. 1 (σε συνδυασμό με το άρθρο 41 του ν. 4624/2019) το υποκείμενο των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, ως φυσικό πρόσωπο, «έχει την δυνατότητα να αναθέσει σε μη κερδοσκοπικό φορέα, οργάνωση ή ένωση που έχει συσταθεί δεόντως σύμφωνα με το δίκαιο κράτους μέλους, διαθέτει καταστατικούς σκοπούς που είναι γενικού συμφέροντος και δραστηριοποιείται στον τομέα της προστασίας των δικαιωμάτων και των ελευθεριών των υποκειμένων των δεδομένων σε σχέση με την προστασία των δεδομένων τους προσωπικού χαρακτήρα να ασκήσει την δικαστική προσφυγή κατά της εποπτικής αρχής» (αντίστοιχη δυνατότητα δεν προβλέπεται για τα νομικά πρόσωπα που έχουν δικαίωμα πραγματικής δικαστικής προσφυγής κατά της εποπτικής αρχής).

2. Το δικαίωμα πραγματικής δικαστικής προσφυγής **κατά υπεύθυνου επεξεργασίας ή εκτελούντα την επεξεργασία**, σύμφωνα με το άρθρο 79 του Κανονισμού «και με την επιφύλαξη κάθε διαθέσιμης διοικητικής ή μη δικαστικής προσφυγής, συμπεριλαμβανομένου και του δικαιώματος υποβολής καταγγελίας στην εποπτική αρχή» (της ΑΠΔΠΧ για τα υποκείμενα προσωπικών δεδομένων του ΜΤΣ), όπως παρουσιάστηκε ανωτέρω, κάθε υποκείμενο «εφόσον θεωρεί ότι τα δικαιώματα του που απορρέουν από τον ΓΚΠΔ παραβιάστηκαν ως αποτέλεσμα επεξεργασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που το αφορούν κατά παράβαση του Κανονισμού, έχει την δυνατότητα δικαστικής προσφυγής κατά του υπεύθυνου επεξεργασίας και του εκτελούντα την επεξεργασία».

Η ως άνω διαδικασία κατά του υπεύθυνου επεξεργασίας ή του εκτελούντα την επεξεργασία για τα υποκείμενα προσωπικών δεδομένων του ΜΤΣ κινείται ενώπιον των δικαστηρίων της Ελλάδας και μόνο, σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 79 παρ. 2, δεδομένου ότι το ΜΤΣ είναι δημόσια αρχή¹¹² η οποία ενεργεί κατά την άσκηση των δημόσιων εξουσιών της.

Όπως απορρέει από την παρ. 1 του άρθρου 79 του Κανονισμού, το υποκείμενο των δεδομένων δεν είναι απαραίτητο να προσκομίσει συγκεκριμένες αποδείξεις ότι τα προσωπικά δεδομένα που το αφορούν έχουν επεξεργαστεί κατά παράβαση της νομοθεσίας για την προστασία προσωπικών δεδομένων. Σε κάθε περίπτωση όμως το

¹¹¹ Βλ. Κόμνιος Κ., ο.π. (Υποσημ. 97), σελ. 29

¹¹² Βλ. άρθρο 4.α., ν. 4624/2019, Φ ΕΚ 137/τ. Α'/28-8-2019

υποκείμενο θα πρέπει να επικαλείται συγκεκριμένη παραβίαση δικαιώματος του και να αναφέρει ποια δεδομένα του έχουν υποστεί επεξεργασία και με ποιον τρόπο.¹¹³

Στις περιπτώσεις περισσότερων από κοινού υπεύθυνους επεξεργασίας το υποκείμενο των δεδομένων έχει την δυνατότητα να προσφύγει έναντι όλων και κατά του καθενός από τους υπεύθυνους επεξεργασίας.¹¹⁴ Ομοίως το υποκείμενο έχει την δυνατότητα να προσφύγει κατά υπεύθυνου επεξεργασίας και εκτελούντα την επεξεργασία ταυτόχρονα ή κατά ενός από αυτούς.¹¹⁵

4.4.3. Προβλεπόμενες Κυρώσεις

Ο Κανονισμός προκειμένου για την συμμόρφωση με τους κανόνες προστασίας των προσωπικών δεδομένων εντάσσει τις κυρώσεις σε ένα πλέγμα κανόνων στους οποίους συμπεριλαμβάνονται και οι διαρθρωτικές εξουσίες των ανεξάρτητων αρχών (οι οποίες αναφέρθηκαν στο υποκεφάλαιο 3.2.4.). Οι κυρώσεις προβλέπεται να επιβάλλονται επιπρόσθετα ή αντί των κατάλληλων μέτρων που επιβάλλονται από την εποπτική αρχή. Το άρθρο 84 του Κανονισμού περιλαμβάνει αναλυτική περιγραφή των διοικητικών προστίμων ενώ σε ότι αφορά τις λοιπές κυρώσεις παραπέμπει στην εθνική ρύθμιση.¹¹⁶

Σύμφωνα με το άρθρο 82 του Κανονισμού, «κάθε πρόσωπο δικαιούται αποζημίωση από τον υπεύθυνο επεξεργασίας ή τον εκτελούντα την επεξεργασία στην περίπτωση που υπέστη υλική ή μη υλική ζημιά από την παραβίαση των ρυθμίσεων του ΓΚΠΔ. Κάθε υπεύθυνος επεξεργασίας είναι υπεύθυνος για την ζημιά που προκάλεσε η επεξεργασία που πραγματοποίησε, ο δε εκτελών την επεξεργασία είναι υπεύθυνος για την ζημιά που προκλήθηκε από την επεξεργασία μόνο εφόσον δεν ανταποκρίθηκε στις υποχρεώσεις του Κανονισμού που αφορούν τους εκτελούντες την επεξεργασία ή στην περίπτωση που δεν ακολούθησε τις νόμιμες εντολές που είχε από τον υπεύθυνο επεξεργασίας».

Οι γενικοί όροι για την επιβολή **διοικητικών προστίμων** παρουσιάζονται στο άρθρο 83 του Κανονισμού και εξειδικεύονται για το ελληνικό δημόσιο με το άρθρο 39 παρ. 2 του ν. 4624/2019, σύμφωνα με αυτό η ΑΠΔΠΧ μεριμνά για την επιβολή διοικητικών προστίμων έναντι παραβιάσεων του Κανονισμού για κάθε μεμονωμένη περίπτωση, αποτελεσματικά, αναλογικά και αποτρεπτικά, λαμβάνοντας υπόψη τα ακόλουθα:

¹¹³ Βλ. Κόμνιος Κ., ο.π. (Υποσημ. 97), σελ. 54-55

¹¹⁴ Βλ. άρθρο 26 παρ. 3 Κανονισμού (ΕΕ) 2016/679

¹¹⁵ Βλ. Κόμνιος Κ., ο.π. (Υποσημ. 97), σελ. 57

¹¹⁶ Βλ. Μήτρου Λ., ο.π. (Υποσημ. 5), σελ. 173

- Τη φύση, τη βαρύτητα, τη διάρκεια της παράβασης, την έκταση ή το σκοπό της επεξεργασίας καθώς και τον αριθμό των υποκειμένων των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που έθιξε η παράβαση και το μέγεθος της ζημιάς που αυτά υπέστησαν.
- Οποιαδήποτε ενέργεια του δημόσιου φορέα για τον μετριασμό της ζημιάς που υπέστησαν τα υποκείμενα των δεδομένων.
- Τυχόν προηγούμενες παραβάσεις του δημόσιου φορέα.
- Οι θιγόμενες από την παράβαση κατηγορίες προσωπικών δεδομένων.
- Ο τρόπος με τον οποίο η Αρχή πληροφορήθηκε την παράβαση, ιδιαιτέρως αν ο φορέας κοινοποίησε την παράβαση.
- Εάν έχουν ήδη διαταχθεί σε βάρος του δημόσιου φορέα, για την ίδια παράβαση, τα μέτρα που αναφέρονται στο άρθρο 58 παρ. 1 του ΓΚΠΔ, ο βαθμός συμμόρφωσης του με αυτά.

Ακολούθως στην παρ. 4 του άρθρου 84 παρουσιάζεται το ύψος των διοικητικών προστίμων ανάλογα με την παράβαση. Στην ελληνική έννομη τάξη και ειδικά για τους φορείς του δημόσιου τομέα το ύψος των διοικητικών προστίμων καθορίζεται στο άρθρο 39 του ν. 4624/2019 ως εξής: «η ΑΠΔΠΧ με ειδικά αιτιολογημένη απόφαση της και αφού προηγουμένως καλέσει σε ακρόαση τα εμπλεκόμενα μέρη, για παροχή εξηγήσεων, μπορεί να επιβάλλει στους δημόσιους φορείς υπό την ιδιότητα τους ως υπεύθυνων επεξεργασίας για τις παραβάσεις: α) για παραβάσεις της περίπτωσης α της παραγράφου 4 του άρθρου 83 του ΓΚΠΔ, εκτός των άρθρων 8, 27, 29, 42, 43 του ΓΚΠΔ, β) για παραβάσεις των παραγράφων 5 και 6 του άρθρου 83 του ΓΚΠΔ, εκτός των άρθρων 17, 20, 47, 90 και 91 του ΓΚΠΔ, γ) για παραβάσεις των άρθρων 5, 6, 7, 22, 24, 26, 27 (πλην της παραγράφου 7 αυτού), 28 έως 31, και των άρθρων 32 παράγραφος 1 περίπτωση α', 33 έως και 35 του παρόντος, διοικητικό πρόστιμο έως δέκα εκατομμύρια (10.000.000) ευρώ».¹¹⁷

Στο άρθρο 38 του ν. 4624/2019 προβλέπονται **ποινικές κυρώσεις**, δυνάμει του άρθρου 84 παρ. 2 του ΓΚΠΔ «με το οποίο παρέχεται η ευχέρεια στα κράτη μέλη να θεσπίσουν άλλες κυρώσεις για παραβάσεις του Κανονισμού που δεν αποτελούν αντικείμενο διοικητικών προστίμων».

Σύμφωνα με το άρθρο 38 του νόμου:

¹¹⁷ Βλ. ν. 4624/2019, ΦΕΚ 137/τ. Α'/28-8-201, άρθρο 39 παρ. 1

1. «Όποιος χωρίς δικαίωμα α) επεμβαίνει σε σύστημα αρχειοθέτησης δεδομένων, λαμβάνει γνώση αυτών, β) τα αντιγράφει, αφαιρεί, αλλοιώνει, βλάπτει, συλλέγει, καταχωρεί, οργανώνει, διαρθρώνει, αποθηκεύει, προσαρμόζει, μεταβάλλει, ανακτά, αναζητεί πληροφορίες, συσχετίζει, συνδυάζει, περιορίζει, διαγράφει, καταστρέφει, τιμωρείται με φυλάκιση μέχρι ενός έτους, εάν η πράξη δεν τιμωρείται βαρύτερα με άλλη διάταξη».

2. «Όποιος χρησιμοποιεί, μεταδίδει, διαδίδει κοινολογεί με διαβίβαση, διαθέτει, ανακοινώνει ή καθιστά προσιτά σε μη δικαιούμενα πρόσωπα προσωπικά δεδομένα τα οποία απέκτησε σύμφωνα με τα προαναφερθέντα στο 1.α. ή επιτρέπει σε μη δικαιούμενα πρόσωπα να λάβουν γνώση των δεδομένων αυτών, τιμωρείται με φυλάκιση, εάν η πράξη δεν τιμωρείται βαρύτερα με άλλη διάταξη».

3. «Αν η προηγούμενη περίπτωση αφορά σε δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα ειδικών κατηγοριών ή δεδομένα που αφορούν ποινικές καταδίκες και αδικήματα ή τα σχετικά με αυτά μέτρα ασφαλείας, ο υπαίτιος τιμωρείται με φυλάκιση τουλάχιστον ενός έτους και χρηματικό πρόστιμο έως 100.000 ευρώ, εάν η πράξη δεν τιμωρείται βαρύτερα με άλλη διάταξη».

4. «Στην περίπτωση που ο υπαίτιος των ανωτέρω είχε σκοπό να προσπορίσει για τον εαυτό του ή άλλον παράνομο περιουσιακό όφελος ή να προκαλέσει περιουσιακή ζημιά σε άλλον, και το συνολικό όφελος ή η ζημιά ξεπερνά τις 120.000 ευρώ, τιμωρείται με φυλάκιση μέχρι 10 ετών».

5. «Αν από τις περιπτώσεις από τις ανωτέρω 1 έως 3 παραγράφους προκλήθηκε κίνδυνος για την ελεύθερη λειτουργία του δημοκρατικού πολιτεύματος ή για την εθνική ασφάλεια, επιβάλλεται κάθειρξη και χρηματική ποινή έως 300.000 ευρώ».

6. Αρμόδιο για τα κακουργήματα που προβλέπονται στο άρθρο 38 είναι το Τριμελές Εφετείο Κακουργημάτων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5

Ζητήματα Εφαρμογής του ΓΚΠΔ στο Μετοχικό Ταμείο Στρατού

Το Μετοχικό Ταμείο Στρατού συλλέγει και επεξεργάζεται δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα διαφόρων κατηγοριών υποκειμένων, των μετόχων και μερισματούχων και των οικογενειών τους, του προσωπικού (μονίμων υπάλληλων, στρατιωτικού και αστυνομικού προσωπικού), των συνταξιούχων του ΜΤΣ και του ΝΙΜΤΣ, τους προμηθευτές και συνεργάτες και τους μισθωτές της ακίνητης περιουσίας του.

Ο κύριος όγκος των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που συλλέγει και επεξεργάζεται το ΜΤΣ αφορά στους μετόχους και μερισματούχους του Ταμείου, οι οποίοι αριθμούν συνολικά περίπου 143.000 στρατιωτικούς και αστυνομικούς, εν ενεργεία και εν αποστρατεία, και σε αυτά τα δεδομένα θα εστιάσει το παρόν κεφάλαιο.

5.1. Τα Προσωπικά Δεδομένα των Μετόχων και Μερισματούχων του ΜΤΣ

Ως δεδομένο προσωπικού χαρακτήρα νοείται «κάθε πληροφορία που αφορά ταυτοποιημένο ή ταυτοποιήσιμο φυσικό πρόσωπο εν ζωή, μέσω της οποίας μπορεί να εξακριβωθεί η ταυτότητα του».¹¹⁸ Τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα διακρίνονται σε απλά δεδομένα (ονοματεπώνυμο, πατρώνυμο, ηλικία, διεύθυνση κ.λπ.) και σε δεδομένα ειδικών κατηγοριών.

Τα δεδομένα ειδικών κατηγοριών (ευαίσθητα δεδομένα) τα οποία σύμφωνα με το άρθρο 9 του Κανονισμού απαγορεύεται να υποστούν επεξεργασία είναι¹¹⁹:

- Φυλετική ή εθνοτική καταγωγή.
- Πολιτικά φρονήματα.
- Θρησκευτικές ή πολιτικές πεποιθήσεις.
- Συμμετοχή σε συνδικαλιστική οργάνωση.
- Δεδομένα υγείας.
- Γενετικά δεδομένα.
- Βιομετρικά δεδομένα.
- Σεξουαλική ζωή και γενετήσιος προσανατολισμός.
- Ποινικές καταδίκες και αδικήματα.

Η ως άνω απαγόρευση αίρεται σε συγκεκριμένες περιπτώσεις οι οποίες παρουσιάζονται στην παρ. 2 του άρθρου 9 του Κανονισμού και είναι οι ακόλουθες.¹²⁰

- Ρητή συγκατάθεση του υποκειμένου των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα (η οποία ανακαλείται οποτεδήποτε).
- Εκτέλεση υποχρεώσεων και άσκηση δικαιωμάτων εργατικού δικαίου και κοινωνικής προστασίας.

¹¹⁸ Βλ. Κανέλλος Λ., ο.π. (Υποσημ. 2), σελ. 16

¹¹⁹ Βλ. Κανέλλος Λ., ο.π. (Υποσημ. 2), σελ. 29-30

¹²⁰ Βλ. Κανέλλος Λ., ο.π. (Υποσημ. 2), σελ. 31-32

- Προστασία ζωτικών συμφερόντων του υποκειμένου δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα.
- Επεξεργασία δεδομένων μελών ιδρύματος, οργάνωσης ή σωματείου (πολιτικού, θρησκευτικού κ.λπ.).
- Επεξεργασία δεδομένων που δημοσιοποίησε το ίδιο το υποκείμενο.
- Επεξεργασία για θεμελίωση ή άσκηση νομικών αξιώσεων ενώπιον δικαστηρίων που ενεργούν υπό τη δικαιοδοτική τους αρμοδιότητα.
- Επεξεργασία για λόγους ουσιαστικού δημόσιου συμφέροντος.
- Προληπτική ή επαγγελματική ιατρική εκτίμηση ικανότητας προς εργασία του εργαζομένου.
- Προστασία της δημόσιας υγείας για λόγους δημοσίου συμφέροντος.
- Επεξεργασία για σκοπούς αρχειοθέτησης προς το δημόσιο συμφέρον.

Το ΜΤΣ συλλέγει και επεξεργάζεται πληθώρα δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, απευθείας από τα ίδια τα υποκείμενα (μετόχους και μερισματούχους), κατά κύριο λόγο απλά δεδομένα όπως, ονοματεπώνυμο, πατρώνυμο, ημερομηνία γέννησης, ΑΦΜ, ΑΔΤ, προσωπική κατάσταση, διεύθυνση, στοιχεία επικοινωνίας (τηλέφωνο, ηλεκτρονική διεύθυνση αλληλογραφίας), αριθμό λογαριασμού τραπεζής, στοιχεία κρατήσεων, οφειλών, μερισμάτων, δανείων, κ.λπ. Επιπλέον επεξεργάζεται και συγκεκριμένα δεδομένα ειδικών κατηγοριών, τα οποία κυρίως αφορούν στην υγεία των υποκειμένων και των μελών των οικογενειών τους, όπως το ποσοστό αναπηρίας στις περιπτώσεις που υφίσταται, αποφάσεις υγειονομικών υπηρεσιών, ιατρικές γνωματεύσεις κ.λπ.

Ο κύκλος ζωής των δεδομένων ξεκινά με την συλλογή τους και ολοκληρώνεται με την καταστροφή τους, όταν αυτά πλέον δεν εξυπηρετούν το σκοπό για τον οποίο συλλέχτηκαν και αποθηκεύθηκαν, σε ότι αφορά τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα των μετόχων και μερισματούχων του ΜΤΣ το χρονικό σημείο που κλείνει ο κύκλος ζωής των δεδομένων δεν είναι ευδιάκριτο και αυτό διότι αρχικά θα μπορούσε να θεωρηθεί ότι με τον θάνατο του υποκειμένου παύει να υφίσταται ο λόγος διατήρησης των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που το αφορούν, στην πραγματικότητα όμως αυτό δεν ισχύει, διότι στην πλειοψηφία των περιπτώσεων υπάρχουν συνεχιστές (η σύζυγος ή τα τέκνα) που δικαιούνται τις παροχές (μέρισμα, βοήθημα θανάτου, ΒΟΕΑ κ.λπ.) μετά τον θάνατο του υποκειμένου, κατά συνέπεια τα προσωπικά δεδομένα των

θανόντων πρέπει να διατηρούνται και να προστατεύονται για απροσδιόριστο χρονικό διάστημα που δεν μπορεί να οριστεί με ακρίβεια εκ των προτέρων.

Η προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα θανόντων που αφορούν σε σκοπούς δημοσίων φορέων όπως το ΜΤΣ, αφορά μια ειδική συνθήκη για την οποία ενδεχομένως ο εθνικός νομοθέτης θα πρέπει να μεριμνήσει, δεδομένου ότι σύμφωνα με τον Κανονισμό τα προσωπικά δεδομένα θανόντων εξαιρούνται από την εφαρμογή του, όπως είδαμε στην περίπτωση των θανόντων υποκειμένων του ΜΤΣ πρέπει να διατηρούνται και να προστατεύονται, δεδομένου ότι συνδέονται άρρηκτα με τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα των οικογενειών των θανόντων οι οποίοι ως συνεχιστές λαμβάνουν τις παροχές του Ταμείου.

5.2. Η Νομική Βάση επεξεργασίας των δεδομένων στο ΜΤΣ

Η νομιμότητα της επεξεργασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα παρουσιάζεται στο άρθρο 6 του Κανονισμού και επιτυγχάνεται όταν ισχύει τουλάχιστον μια από τις ακόλουθες προϋποθέσεις:

- Συγκατάθεση του υποκειμένου για την επεξεργασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα για έναν οι περισσότερους σκοπούς.
- Τα δεδομένα να είναι απαραίτητα για την εκτέλεση σύμβασης στην οποία το υποκείμενο είναι συμβαλλόμενο μέρος ή κατά το προσυμβατικό στάδιο.
- Η επεξεργασία είναι απαραίτητη για την συμμόρφωση του υπεύθυνου επεξεργασίας με έννομη υποχρέωση του.
- Η επεξεργασία είναι απαραίτητη για την διαφύλαξη ζωτικών συμφερόντων του υποκειμένου ή άλλου φυσικού προσώπου.
- Η επεξεργασία είναι απαραίτητη προκειμένου ο υπεύθυνος επεξεργασίας να εκπληρώσει καθήκοντα που εκτελεί για το δημόσιο συμφέρον ή κατά την άσκηση δημόσιας εξουσίας που του έχει ανατεθεί.
- Η επεξεργασία είναι απαραίτητη για την άσκηση έννομου συμφέροντος του υπεύθυνου επεξεργασίας ή τρίτου εκτός των περιπτώσεων που υπερिशύουν το συμφέρον ή τα θεμελιώδη δικαιώματα και οι ελευθερίες το υποκειμένου ιδιαίτερος όταν πρόκειται για παιδί.

Στο άρθρο 5 του ν. 4624/2019 αναφέρεται ότι, «νομική βάση επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα στους δημόσιους φορείς είναι η επεξεργασία να πραγματοποιείται για την εκπλήρωση καθήκοντος που εκτελείται προς το δημόσιο

συμφέρον ή κατά την άσκηση δημόσιας εξουσίας που έχει ανατεθεί στον υπεύθυνο επεξεργασίας». ¹²¹

Εν συνεχεία στο άρθρο 24 του ν. 4624/2019 παρουσιάζονται οι περιπτώσεις κατά τις οποίες επιτρέπεται η επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα από δημόσιους φορείς για διαφορετικό σκοπό από αυτόν για τον οποίο έχουν συλλεχθεί, όταν η επεξεργασία είναι αναγκαία για την εκπλήρωση των καθηκόντων που τους έχουν ανατεθεί και εφόσον:¹²²

- Υπάρχουν βάσιμες ενδείξεις ότι οι πληροφορίες που παρέχονται από το υποκείμενο των δεδομένων είναι εσφαλμένες και πρέπει να ελεγχθούν .
- Η επεξεργασία είναι αναγκαία για την αποτροπή κινδύνων για την δημόσια ασφάλεια, την εθνική άμυνα ή για την διασφάλιση φορολογικών και τελωνειακών εσόδων.
- Η επεξεργασία είναι αναγκαία για την δίωξη ποινικών αδικημάτων.
- Με την επεξεργασία πρόκειται να αποτραπεί σοβαρή βλάβη στα δικαιώματα άλλου προσώπου.
- Η επεξεργασία είναι απαραίτητη για την παραγωγή των επίσημων στατιστικών.

Στην περίπτωση των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα των μετόχων και μερισματούχων του ΜΤΣ η νομική βάση επεξεργασίας είναι η οριζόμενη στο άρθρο 5 του ν. 4624/2019, προκειμένου για την άσκηση των υποχρεώσεων και δικαιωμάτων του Ταμείου όπως αυτά προκύπτουν από τη σχετική νομοθεσία. Σκοπός του ΜΤΣ όπως αναφέρθηκε αναλυτικά στο κεφάλαιο 4.2. του παρόντος είναι οι οικονομικές παροχές στους υπηρετούντες (μέτοχοι) και τους απόστρατους (μερισματούχοι) του Στρατού Ξηράς (Σ.Ξ.) και της Ελληνικής Αστυνομίας (ΕΛ.ΑΣ.) και των οικογενειών τους, για την εκπλήρωση του καθήκοντος αυτού συλλέγονται και επεξεργάζονται τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα των μετόχων και των μερισματούχων.

Επιπλέον στα πλαίσια των χορηγιών από τα κληροδοτήματα υπέρ ΜΤΣ που αναφέρθηκαν στο κεφάλαιο 4.2., οι οποίες εκφεύγουν του κύριου σκοπού του Ταμείου, επεξεργάζονται δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα τα οποία συλλέγονται απευθείας από τα υποκείμενα για τον σκοπό της χορηγίας, σε αυτή την περίπτωση η γράφουσα θεωρεί ότι η νομική βάση είναι πέραν του σκοπού της επεξεργασίας και η ρητή συγκατάθεση του υποκειμένου, ιδιαιτέρως στην χορηγία που αφορά σε

¹²¹ Βλ. ν. 4624/2019, ΦΕΚ 137/τ. Α'/28-8-2019, άρθρο 5

¹²² Βλ. ν. 4624/2019, ΦΕΚ 137/τ. Α'/28-8-2019, άρθρο 24

πάσχοντες γέροντες απόστρατους του στρατού ξηράς, οι οποίοι προσκομίζουν έγγραφα που αφορούν στην οικονομική και περιουσιακή τους κατάσταση και σε ειδική κατηγορία δεδομένων που έχουν να κάνουν με την κατάσταση της υγείας τους.

5.3. Υπεύθυνος επεξεργασίας, εκτελούντες την επεξεργασία και υπεύθυνος προστασίας δεδομένων στο ΜΤΣ

Ο ΓΚΠΔ έχει προβλέψει διακριτούς ρόλους του υπεύθυνου επεξεργασίας και του εκτελούντα την επεξεργασία και επιπλέον έχει ενισχύσει το ρόλο του υπεύθυνου προστασίας δεδομένων, ο ορισμός του οποίου είναι πλέον υποχρεωτικός στους δημόσιους φορείς (βλέπε κεφάλαιο 2).

Υπεύθυνος Επεξεργασίας

Το ΜΤΣ ως υπεύθυνος επεξεργασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα των μετόχων και μερισματούχων του, καθορίζει τα προσωπικά δεδομένα που θα συλλεχθούν και θα υποστούν επεξεργασία, τον τρόπο και τον χρόνο που θα συλλεχθούν, και τον σκοπό για τον οποίο θα συλλεχθούν, θα αποθηκευθούν και θα επεξεργασθούν.

Όπως αναλυτικά παρουσιάστηκε στο κεφάλαιο 2.1. ως υπεύθυνος επεξεργασίας το ΜΤΣ είναι αυτό που πρέπει να λάβει τα κατάλληλα τεχνικά και οργανωτικά μέτρα ώστε να διασφαλίζει, και να έχει την δυνατότητα να αποδείξει, ότι η επεξεργασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα των μετόχων και μερισματούχων του διενεργείται σύμφωνα με τα οριζόμενα στον ΓΚΠΔ, για τον σκοπό λειτουργίας του ΜΤΣ, και διασφαλίζοντας την τήρηση των αρχών της προστασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα όπως αυτές παρουσιάστηκαν στο κεφάλαιο 1.4. και σεβόμενο τα δικαιώματα των υποκειμένων των δεδομένων όπως αυτά παρουσιάστηκαν στο κεφάλαιο 4.3.

Το ΜΤΣ προωθεί στο ΝΙΜΤΣ τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα των ενεργών μερισματούχων στους οποίους γίνεται κράτηση εισφορών για υγειονομική περίθαλψη, προκειμένου να είναι ενημερωμένο το σύστημα του νοσοκομείου για τα στοιχεία των δικαιούχων νοσηλείας και λοιπών ιατρικών παροχών. Το ΝΙΜΤΣ επεξεργάζεται τα δεδομένα που έχει συλλέξει το ΜΤΣ για σκοπό διαφορετικό, αυτόν της παροχής υγειονομικής περίθαλψης, κατά συνέπεια εφόσον ο σκοπός είναι διαφορετικός το ΝΙΜΤΣ καθίσταται επίσης υπεύθυνος επεξεργασίας δεδομένων και

υποχρεούται σε συμμόρφωση με τον ΓΚΠΔ, σε ότι αφορά τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα τα οποία περιήλθαν στην κατοχή του μέσω του ΜΤΣ.¹²³

Εκτελούντες την Επεξεργασία

Κατά κύριο λόγο τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα των μετόχων και μερισματούχων τα επεξεργάζεται το προσωπικό του ΜΤΣ, αρχικά τα συλλέγει, τα καταχωρεί στο πληροφοριακό σύστημα και τοποθετεί τα έγγραφα που περιέχουν κάθε είδους δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα στον αντίστοιχο έγχαρτο φάκελο που διατηρείται στο αρχείο του Ταμείου. Εν συνεχεία τα αρμόδια τμήματα επεξεργάζονται, στο μέρος που τους αναλογεί, τα δεδομένα που έχουν καταχωρηθεί προκειμένου για τον υπολογισμό των παροχών, την σύνταξη καταστάσεων πληρωμών, τον έλεγχο των καταστάσεων και την πληρωμή των δικαιούχων.

Για την ολοκλήρωση των διαδικασιών και την πληρωμή των παροχών στους δικαιούχους είναι απαραίτητη η συνδρομή άλλων φορέων που διαθέτουν τα τεχνικά μέσα για να επεξεργαστούν τα δεδομένα για λογαριασμό του ΜΤΣ. Οι φορείς αυτοί αποτελούν τους εκτελούντες την επεξεργασία για λογαριασμό του ΜΤΣ.

Εκτελών την επεξεργασία για λογαριασμό του ΜΤΣ είναι Ανώνυμη Εταιρεία μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα «Ηλεκτρονική Διακυβέρνηση Κοινωνικής Ασφάλισης» (Η.ΔΙ.Κ.Α. Α.Ε.), η οποία ιδρύθηκε με το ν. 3607/2007, «λειτουργεί χάριν του δημοσίου συμφέροντος κατά τις διατάξεις του ιδιωτικού δικαίου, σύμφωνα με τους κανόνες της ιδιωτικής οικονομίας».¹²⁴ Στην Η.ΔΙ.Κ.Α. Α.Ε. αποστέλλονται κάθε μήνα οι καταστάσεις πληρωμών των μερισμάτων, τις οποίες επεξεργάζεται και εν συνεχεία επιστρέφει επικαιροποιημένες στο ΜΤΣ αφού έχει υπολογίσει τις κρατήσεις και τους φόρους που αναλογούν στα ποσά του μερίσματος, για κάθε έναν δικαιούχο.

Εκτελών την επεξεργασία για λογαριασμό του ΜΤΣ είναι επίσης η εταιρία Διατραπεζικά Συστήματα Α.Ε. (ΔΙΑΣ) η οποία αποτελεί τον Εθνικό Φορέα Εκκαθάρισης Διατραπεζικών Πληρωμών, η λειτουργία της οποίας ξεκίνησε το 1989. Διατραπεζικές πληρωμές διακινούνται και εκκαθαρίζονται ηλεκτρονικά μέσω του Συστήματος Πληρωμών ΔΙΑΣ.¹²⁵ Στην ΔΙΑΣ αποστέλλονται οι καταστάσεις πληρωμών όλων των παροχών (μερισμάτων, ΒΟΕΑ, ΒΘ κ.λπ.) που περιέχουν τα προσωπικά στοιχεία των δικαιούχων, τους τραπεζικούς τους λογαριασμούς και τα

¹²³ Πληροφορίες που παρασχέθηκαν από τον επί σειρά ετών Προϊστάμενο της Διεύθυνσης Παροχών του ΜΤΣ, κ. Σκούρα Γ.

¹²⁴ <https://www.idika.gr/etaireia/profil>

¹²⁵ <https://www.dias.com.gr/el/i-etaireia/>

ποσά που τους αναλογούν, προκειμένου να γίνουν οι αντίστοιχες μεταφορές από τον τραπεζικό λογαριασμό του ΜΤΣ στους τραπεζικούς λογαριασμούς των δικαιούχων.

Υπεύθυνος Προστασίας Δεδομένων

Στα πλαίσια της υποχρέωσης του για ορισμό υπεύθυνου προστασίας δεδομένων το ΜΤΣ όρισε Μόνιμη Υπάλληλο στην θέση αυτή, η οποία παρακολούθησε σεμινάρια και ημερίδες στο ΕΚΔΔΑ, μελέτησε τον ΓΚΠΔ και τη σχετική νομοθεσία, προκειμένου να είναι σε θέση να ανταποκριθεί στα θέματα που αφορούν στην προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα στο ΜΤΣ και να εκτελέσει τα καθήκοντα της όπως αυτά περιγράφονται στο άρθρο 39 του Κανονισμού.

Τα στοιχεία της υπεύθυνης προστασίας δεδομένων κοινοποιήθηκαν σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στην ΑΠΔΠΧ προκειμένου να υπάρχει άμεση επικοινωνία και ενημέρωση, όταν κριθεί απαραίτητο. Όλο το προσωπικό του Ταμείου ενημερώθηκε εγγράφως για τον ορισμό της υπεύθυνης προστασίας δεδομένων και σχετικό πεδίο δημιουργήθηκε στην ιστοσελίδα του Ταμείου για την πληροφόρηση των υποκειμένων των δεδομένων για τον τρόπο επικοινωνίας με την υπεύθυνη προστασίας των δεδομένων τους.¹²⁶

5.4. Οι πιθανοί κίνδυνοι των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα στο ΜΤΣ

Με την έναρξη της συζήτησης που αφορούσε στην αναθεώρηση του νομικού πλαισίου προστασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, η οποία οδήγησε στον Γενικό Κανονισμό για την Προστασία Δεδομένων, ήταν εμφανής η αντίληψη για την ανάγκη να καταστεί ο βαθμός κινδύνου κατά την επεξεργασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα ως βασικό κριτήριο προσδιορισμού της έκτασης των σχετικών υποχρεώσεων. Η αντίληψη αυτή επικράτησε με αποτέλεσμα η κλίμακα κινδύνου να είναι αυτή που θα καθορίζει την υπαγωγή στις διάφορες υποχρεώσεις που απορρέουν από τον Κανονισμό.¹²⁷

Το κριτήριο του κινδύνου για τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα είναι αποφασιστικό για διάφορες ενέργειες από τον υπεύθυνο επεξεργασίας και αυτό εντοπίζεται σε διάφορα άρθρα του Κανονισμού, όπως:

1. Στο άρθρο 25, που αφορά στην προστασία των δεδομένων ήδη από το σχεδιασμό και εξ ορισμού, στην παρ. 1 μεταξύ άλλων αναφέρεται ότι «λαμβάνοντας υπόψη και τους κινδύνους διαφορετικής πιθανότητας επέλευσης και σοβαρότητας για τα

¹²⁶ <https://mts.army.gr/el/dpo>

¹²⁷ Βλ. Μήτρου Λ.. ο.π. (Υποσημ. 5), σελ. 96-97

δικαιώματα και τις ελευθερίες των φυσικών προσώπων από την επεξεργασία, ο υπεύθυνος επεξεργασίας εφαρμόζει κατά την στιγμή του καθορισμού των μέσων επεξεργασίας όσο και κατά την στιγμή της επεξεργασίας τα κατάλληλα οργανωτικά και τεχνικά μέτρα».

2. Στο άρθρο 30, που αφορά στα αρχεία δραστηριοτήτων επεξεργασίας, στην παρ. 5 αναφέρεται ότι, οι υποχρεώσεις που αναφέρονται στις παρ. 1 και 2 του ίδιου άρθρου «δεν ισχύουν για οργανισμούς ή επιχειρήσεις με λιγότερα από 250 άτομα προσωπικό εκτός αν η διενεργούμενη επεξεργασία ενδέχεται να προκαλέσει κίνδυνο για τα δικαιώματα και τις ελευθερίες του υποκειμένου των δεδομένων».

3. Στο άρθρο 32, που αφορά στην ασφάλεια της επεξεργασίας, αναφέρεται μεταξύ άλλων ότι «λαμβάνοντας υπόψη και τους κινδύνους διαφορετικής πιθανότητας επέλευσης και σοβαρότητας για τα δικαιώματα και τις ελευθερίες των φυσικών προσώπων από την επεξεργασία, ο υπεύθυνος επεξεργασίας και ο εκτελών την επεξεργασία λαμβάνουν τα κατάλληλα τεχνικά και οργανωτικά μέτρα προκειμένου να διασφαλίζεται το κατάλληλο επίπεδο ασφάλειας έναντι των κινδύνων».

4. Στο άρθρο 33 αναφέρεται ότι «ο υπεύθυνος επεξεργασίας δεν γνωστοποιεί στην εποπτική αρχή την παραβίαση δεδομένων αν αυτή δεν ενδέχεται να προκαλέσει κίνδυνο για τα δικαιώματα και τις ελευθερίες των φυσικών προσώπων».

5. Στο άρθρο 34 αναφέρεται ότι ο υπεύθυνος επεξεργασίας υποχρεούται να ανακοινώσει στο υποκείμενο των δεδομένων την παραβίαση εάν αυτή ενδέχεται να θέσει σε υψηλό κίνδυνο τα δικαιώματα και τις ελευθερίες των φυσικών προσώπων.

6. Στο άρθρο 35, που αφορά στην εκτίμηση αντικτύπου σχετικά με την προστασία δεδομένων, αναφέρεται ότι, «όταν ένα είδος επεξεργασίας ενδέχεται να επιφέρει υψηλό κίνδυνο για τα δικαιώματα και τις ελευθερίες των φυσικών προσώπων, ο υπεύθυνος επεξεργασίας διενεργεί, πριν από την επεξεργασία, εκτίμηση των επιπτώσεων των σχεδιαζόμενων πράξεων επεξεργασίας στην προστασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα».

Κατόπιν των ανωτέρω προκύπτουν ερωτήματα όπως, ποιο είναι το κριτήριο του κινδύνου, ποιος και με ποια διαδικασία νομιμοποιείται να προσδιορίσει την φύση του κινδύνου και τέλος είναι ελεγκτός αυτός ο προσδιορισμός και πως.¹²⁸

Η αιτιολογική σκέψη 75 του Κανονισμού παραθέτει έναν κατάλογο κινδύνων, «ποικίλης πιθανότητας και σοβαρότητας, οι οποίοι είναι δυνατόν να προκύπτουν από

¹²⁸ Βλ. Μήτρου Λ., ο.π. (Υποσημ. 5), σελ. 97

την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα η οποία θα μπορούσε να οδηγήσει σε: σωματική, υλική ή μη υλική βλάβη, ιδίως όταν η επεξεργασία μπορεί να οδηγήσει σε διακρίσεις, κατάχρηση ή υποκλοπή ταυτότητας, οικονομική απώλεια, βλάβη φήμης, απώλεια της εμπιστευτικότητας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, παράνομη άρση της ψευδωνυμοποίησης ή οποιοδήποτε άλλο οικονομικό ή κοινωνικό μειονέκτημα».

Τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα των μετόχων και μερισματούχων του ΜΤΣ διατηρούνται ηλεκτρονικά στο πληροφοριακό σύστημα που είναι εγκατεστημένο και λειτουργεί στην έδρα του ταμείου, υπό μορφή καρτέλας για κάθε έναν εξ αυτών, μέσω του πληροφοριακού συστήματος λαμβάνουν χώρα όλες οι επεξεργασίες προκειμένου για την παροχή του μερίσματος και των λοιπών παροχών.

Πρωτογενώς τα δεδομένα συλλέγονται σε έγχαρτη μορφή και σε κάθε μέτοχο και μερισματούχο αντιστοιχεί σχετικός φάκελος που φυλάσσεται στον χώρο του αρχείου του ΜΤΣ και διακινείται στα τμήματα προκειμένου για την επεξεργασία των δεδομένων όταν αυτό είναι απαραίτητο.

Μεγάλος κίνδυνος για τα δεδομένα που διατηρεί το ΜΤΣ είναι η παραβίαση ασφαλείας, η οποία ενδεχομένως να οδηγήσει σε τυχαία ή παράνομη καταστροφή, σε απώλεια, αλλοίωση και την χωρίς άδεια κοινολόγηση ή προσπέλαση των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα των μετόχων και μερισματούχων του Ταμείου που υποβλήθηκαν σε επεξεργασία μέσω του πληροφοριακού συστήματος.

Επιπλέον κίνδυνο αποτελεί η ενδεχόμενη καταστροφή έγχαρτων φακέλων μετόχων και μερισματούχων, οι οποίοι είναι απαραίτητοι για τον υπολογισμό των οικονομικών παροχών και φυλάσσονται στον χώρο του αρχείου, στο υπόγειο του κτηρίου που στεγάζεται το ΜΤΣ. Έως την ολοκλήρωση της ψηφιοποίησης του εν λόγω αρχείου, η οποία έχει ήδη εκκινήσει, ελλοχεύει ο κίνδυνος καταστροφής των φακέλων από αιτίες όπως πυρκαγιά ή πλημμύρα.

Οι πιο πάνω κίνδυνοι θα οδηγήσουν καταρχάς σε οικονομική απώλεια για τα υποκείμενα των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που επεξεργάζεται το ΜΤΣ, εφόσον με την καταστροφή, την απώλεια ή την αλλοίωση των δεδομένων δεν θα υπάρχει δυνατότητα υπολογισμού των παροχών ώστε να αποδοθούν εγκαίρως στους δικαιούχους. Επιπλέον μια χωρίς άδεια κοινολόγηση θα επιφέρει παραβίαση των δικαιωμάτων και των ελευθεριών των υποκειμένων των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, ιδιαιτέρως έχοντας υπόψη ότι η επεξεργασία που λαμβάνει χώρα από το

ΜΤΣ περιλαμβάνει μεγάλο όγκο δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, στα οποία συγκαταλέγονται και δεδομένα ειδικών κατηγοριών (π.χ. δεδομένα υγείας).

Προκειμένου για την όσο το δυνατόν ασφαλή διακίνηση των δεδομένων, προς και από τους εκτελούντες την επεξεργασία για λογαριασμό του ΜΤΣ, χρησιμοποιείται είτε κρυπτογράφηση με κλειδί είτε η αποστολή γίνεται μέσω καναλιού μεταφοράς το οποίο είναι κρυπτογραφημένο.

5.5. Τα βήματα για την ενσωμάτωση του ΓΚΠΔ στο ΜΤΣ

Το πρώτο βήμα για την ενσωμάτωση του ΓΚΠΔ στο ΜΤΣ έγινε με τον ορισμό της υπεύθυνης προστασίας δεδομένων και την κοινοποίηση των στοιχείων της στην ΑΠΔΠΧ και στο σύνολο του προσωπικού του Ταμείου, καθώς επίσης και με την κοινοποίηση των στοιχείων επικοινωνίας (τηλέφωνο και ηλεκτρονική διεύθυνση) στα υποκείμενα των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που επεξεργάζεται το ΜΤΣ. Κατόπιν αυτού ακολουθεί μια σειρά από βήματα προκειμένου για την λειτουργία του Ταμείου σύμφωνα με τους κανόνες για την προστασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα όπως αυτή καθορίζονται στο ΓΚΠΣ, τα οποία παρουσιάζονται ακολούθως:

1. Εκπαίδευση του προσωπικού, το προσωπικό του ταμείου που εμπλέκεται στην συλλογή και επεξεργασία των δεδομένων πληροφορείται για τις νομοθετικές μεταβολές που εισήγαγε ο Κανονισμός σε συνδυασμό με το νόμο 4624/2019, επιλέγεται με την συνδρομή και της υπεύθυνης προστασίας δεδομένων ο τρόπος εκπαίδευσης και οι κατάλληλοι εκπαιδευτές που θα αναλάβουν την πληροφόρηση του προσωπικού σε ότι αφορά την προστασία των δεδομένων και επίσης προβλέπεται η επικαιροποίηση των πληροφοριών σε οποιαδήποτε μεταβολή της σχετικής νομοθεσίας.
2. Τήρηση των αρχών νόμιμης επεξεργασίας και σεβασμός των δικαιωμάτων των υποκειμένων, όπως αναφέρθηκαν στα κεφάλαια 1.4. και 4.3. αντίστοιχα.
3. Αξιολόγηση των κινδύνων για τα δεδομένα που συλλέγει και επεξεργάζεται και διαμόρφωση στρατηγικής αντιμετώπισης απειλών για τα δεδομένα, με τα κατάλληλα τεχνικά και οργανωτικά αντίμετρα.
4. Έλεγχος νομιμότητας, το Ταμείο εξασφαλίζει την ύπαρξη νομικής βάσης για την συλλογή και επεξεργασία των δεδομένων, η οποία όπως αναφέρθηκε ανωτέρω στο κεφάλαιο 5.2 είναι η οριζόμενη στο άρθρο 5 του ν. 4624/2019, και αφορά στην

νομιμοποίηση της επεξεργασίας προκειμένου για την άσκηση των υποχρεώσεων και δικαιωμάτων του Ταμείου όπως αυτά προκύπτουν από τη σχετική νομοθεσία.

5. Καταγραφή επεξεργασιών με σκοπό την καλύτερη αντίληψη των διεργασιών η οποία θα συμβάλει στη συμμόρφωση με τον Κανονισμό, κάθε οργανική μονάδα του Ταμείου δημιουργεί αρχείο επεξεργασιών, το οποίο περιλαμβάνει τα είδη δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που επεξεργάζεται, το σκοπό και τη νομική βάση της επεξεργασίας, τους όρους συλλογής, χρήσης και τήρησης των δεδομένων, τους αποδέκτες, τα άτομα από το προσωπικό που έχουν την άδεια να επεξεργάζονται τα δεδομένα.

6. Υιοθέτηση μεθόδων για την ανίχνευση, την καταγραφή και τη διερεύνηση περιστατικών παραβιάσεων δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και καθορισμό των διαδικασιών οι οποίες θα εκκινούν με τον εντοπισμό παραβίασης για την γνωστοποίηση αυτής στην ΑΠΔΠΧ και στα υποκείμενα όπου αυτό κρίνεται απαραίτητο.

7. Ενημέρωση των υποκειμένων των δεδομένων για τα δικαιώματα τους έναντι της επεξεργασίας και καθορισμός διαδικασιών για τη διαχείριση των αιτημάτων τους για την ικανοποίηση των δικαιωμάτων αυτών.

8. Μελέτη εκτίμησης ανικτύπου, και διαβούλευση με την ΑΠΔΠΧ αν από αυτή προκύψει υψηλός κίνδυνος για τα δεδομένα, σύμφωνα με το άρθρο 36 του Κανονισμού, η εκπόνηση της μελέτης αφορά σε 5 φάσεις ως ακολούθως:

- Φάση 1, η μελέτη ξεκινά με την ανάλυση των πράξεων επεξεργασίας οι οποίες είναι πιθανόν να προκαλέσουν αυξημένο κίνδυνο για τα υποκείμενα.
- Φάση 2, καθορίζει ανά οργανική μονάδα και είδος επεξεργασίας απλών και ειδικών κατηγοριών δεδομένων.
- Φάση 3 αφορά σε πιθανές ελλείψεις ασφάλειας και στον εντοπισμό των πηγών κινδύνου.
- Φάση 4 αφορά στην ανάλυση, στη βαθμολόγηση και στην καταγραφή δυνητικών αρνητικών συμβάντων και απειλών κατά την επεξεργασία των δεδομένων.
- Φάση 5 έχει την μορφή έκθεσης και συγκεντρώνει τους συγκεκριμένους κινδύνους που εντοπίστηκαν και τις απειλές για τα προσωπικά δεδομένα και προτείνει ένα κατάλογο μέτρων.¹²⁹

¹²⁹ Βλ. Κανέλλος Λ., ο.π. (Υποσημ. 2), σελ. 72

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Στόχος της εργασίας αυτής ήταν να δοθεί μια απλή και κατανοητή εικόνα του Γενικού Κανονισμού για την Προστασία Δεδομένων και να επισημανθούν τα σημαντικότερα σημεία που αφορούν στην αλληλεπίδραση του υπεύθυνου επεξεργασίας, που υποχρεούται να εξασφαλίσει την επεξεργασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα σύμφωνα με τους κανόνες για την προστασία τους, τόσο με τον εκτελούντα την επεξεργασία, ο οποίος καλείται διαθέτοντας τα μέσα για την επεξεργασία, να συνδράμει το έργο του υπεύθυνου επεξεργασίας, όσο και με τα υποκείμενα, τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα των οποίων επεξεργάζεται.

Η οπτική από την οποία προσεγγίστηκε το θέμα αφορά κατά κύριο λόγο στην δημόσια διοίκηση, με ιδιαίτερη αναφορά στο ΝΠΔΔ Μετοχικό Ταμείο Στρατού.

Βασικό συμπέρασμα που προκύπτει από την μελέτη που πραγματοποιήθηκε είναι ότι, με την θέση σε εφαρμογή του Κανονισμού (ΕΕ) 2016/279 ο υπεύθυνος επεξεργασίας, ο οποίος καθορίζει το σκοπό και τον τρόπο επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, φέρει την πλήρη ευθύνη για την τήρηση των αρχών για την προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και επιπλέον είναι αυτός που υποχρεούται να λάβει όλα τα μέτρα, όπως αυτά προκύπτουν από τον ΓΚΠΔ, για την προστασία των δεδομένων που συλλέγει και επεξεργάζεται.

Δεδομένου ότι, όπως χαρακτηριστικά αναφέρει ο κ. Δημήτριος Στράνης στην μονογραφία του «Το Δημόσιο Δίκαιο στο Εργατικό Δίκαιο του 21ου Αιώνα, Ιδιωτικό ή και Δημόσιο Δίκαιο;», *«τα ατομικά δικαιώματα ή ελευθερίες προβάλλονται κατ' αρχήν έναντι του κράτους»* το κράτος είναι αυτό που με την μορφή του υπεύθυνου επεξεργασίας κάθε φορέα, στην περίπτωση της εφαρμογής του ΓΚΠΔ που εξετάζουμε, θα εξασφαλίσει την διαφύλαξη του θεμελιώδους δικαιώματος κάθε προσώπου στην προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που το αφορούν στις συνδιαλλαγές του με την Δημόσια Διοίκηση.¹³⁰

Η σχέση του υπεύθυνου επεξεργασίας με τον εκτελούντα την επεξεργασία, ο οποίος επεξεργάζεται τα δεδομένα για λογαριασμό του, διέπεται από σύμβαση η οποία ρυθμίζει ρητά το αντικείμενο, τη φύση, το σκοπό και τη διάρκεια της επεξεργασίας.

Έγινε αναλυτική παρουσίαση σε ότι αφορά στον υπεύθυνο προστασίας δεδομένων, ο ορισμό του οποίου στους φορείς του δημόσιου τομέα είναι

¹³⁰ Βλ. Στράνης Δ., *Το Δημόσιο Δίκαιο στο Εργατικό Δίκαιο του 21ου Αιώνα, Ιδιωτικό ή και Δημόσιο Δίκαιο;*, εκδ. Σάκκουλα, Αθήνα – Θεσσαλονίκη, 2010, σελ. 207

υποχρεωτικός, ο ρόλος του είναι διαμεσολαβητικός ανάμεσα στον οργανισμό και την ΑΠΔΠΧ, συμβουλευτικός και γνωμοδοτικός σε ότι αφορά στα θέματα προστασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα εντός του οργανισμού και επίσης είναι αυτός που με τις ενέργειες του θα διαμορφώσει κουλτούρα προστασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα στον οργανισμό.

Η παρουσίαση των αρχών που διέπουν την προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα είναι σημαντικό κομμάτι της παρούσας μελέτης, δεδομένου ότι όλοι οι κανόνες για την προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα έλκονται από τις συγκεκριμένες αρχές.

Τα δικαιώματα των υποκειμένων, που παρουσιάστηκαν στο πλαίσιο της αναφοράς στα υποκείμενα προσωπικών δεδομένων του ΜΤΣ, είναι υψίστης σημαντικότητας και πρέπει να είναι απολύτως σεβαστά από τον υπεύθυνο επεξεργασίας, εξάλλου έγινε εκτενής αναφορά στις κυρώσεις που προβλέπονται τόσο για την μη συμμόρφωση του υπεύθυνου επεξεργασίας με το ΓΚΠΔ όσο και με την μη ικανοποίηση των δικαιωμάτων των υποκειμένων των δεδομένων.

Παρουσιάστηκε ο ν. 4624/2019, που ρυθμίζει συγκεκριμένα πεδία του Κανονισμού, με συνοπτική αναφορά στα κεφαλαία του, έτσι ώστε ο αναγνώστης να λάβει μια σφαιρική εικόνα του. Επιπλέον έγινε εκτενής αναφορά στην ΑΠΔΠΧ με ιδιαίτερη έμφαση στις αρμοδιότητες, τα καθήκοντα και τις εξουσίες της.

Η διαδικασία ενσωμάτωσης του ΓΚΠΔ στους δημόσιους φορείς είναι ένα επίσης σημαντικό μέρος της μελέτης, αποτυπώθηκαν τα βήματα για την ενσωμάτωση τόσο σε γενικό επίπεδο όσο και ειδικά σε ό,τι αφορά την ενσωμάτωση του στο ΜΤΣ.

Επιπλέον μέσω της περίπτωσης του ΜΤΣ παρουσιάστηκαν κίνδυνοι που απειλούν τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα και πως αυτοί επιδρούν στις ενέργειες του υπεύθυνου επεξεργασίας και προσδιορίζουν την έκταση των σχετικών υποχρεώσεων του.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Ιγγλεζάκης Ι., Ο γενικός κανονισμός προστασίας προσωπικών δεδομένων (Κανονισμός 2016/679), Εισαγωγή στο νέο νομικό πλαίσιο της προστασίας των προσωπικών δεδομένων, εκδ. Interactive Books, Θεσσαλονίκη, 2018

Κανέλλος Α., The GDPR Handbook για DPOs, Επιχειρήσεις & Οργανισμούς, εκδ. Νομική Βιβλιοθήκη, Αθήνα, 2020

Κόμνιος Κ., Γενικός κανονισμός για την προστασία δεδομένων - Προσφυγές, Ευθύνη, Κυρώσεις, εκδ. Σάκκουλας, Αθήνα-Θεσσαλονίκη, 2020

Μήτρου Α., Ο γενικός κανονισμός προστασίας προσωπικών δεδομένων νέο δίκαιο- νέες υποχρεώσεις-νέα δικαιώματα, εκδ. Σάκκουλας, Αθήνα-Θεσσαλονίκη, 2017

Πλατής Ε., Προσωπικά Δεδομένα-Προστασία GDPR, εκδ. Παπαδόπουλος, 2018

Στράνης Δ., Το Δημόσιο Δίκαιο στο Εργατικό Δίκαιο του 21ου Αιώνα, Ιδιωτικό ή και Δημόσιο Δίκαιο;, εκδ. Σάκκουλα, Αθήνα – Θεσσαλονίκη, 2010

Σύνταγμα της Ελλάδος 1975/1986/2001/2008/2019, εκδ. Σάκκουλα, Αθήνα-Θεσσαλονίκη, 2020

Σωτηρόπουλος Β., Υπεύθυνος Προστασίας Δεδομένων, εκδ. Σάκκουλας, Αθήνα-Θεσσαλονίκη, 2017

Τζέμος Β., Οργανωτικό Διοικητικό Δίκαιο, εκδ. Νομική Βιβλιοθήκη, 2013

Βενέρη Α., Το δικαίωμα εναντίωσης στην επεξεργασία των δεδομένων Προσωπικού χαρακτήρα και ο περιορισμός των «επιτακτικών και νόμιμων λόγων», Εφημερίδα Διοικητικού Δικαίου, Τεύχος 6, 2019

Κίτσου Π. και Παππά Π., Οι νέες προκλήσεις της ψηφιακής αγοράς. Ο Γενικός Κανονισμός 2016/679/ΕΕ περί προστασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα intra portas, Εφημερίδα Διοικητικού Δικαίου, Τεύχος 2, 2018

Μακρυλάκης Α., Η πρακτική εφαρμογή του νέου Γενικού Κανονισμού Προστασίας Δεδομένων (Γ.Κ.Π.Δ) στις διαδικασίες του Ανώτατου Συμβουλίου Επιλογής Προσωπικού (Α.Σ.Ε.Π.) Σκέψεις Επιστημόνων, Επιστημονικό Περιοδικό Δημόσιο Δίκαιο, Τεύχος 3-4, 2019

Σιαχάμη Δ., Ζητήματα εφαρμογής του Γενικού Κανονισμού Προστασίας Δεδομένων και του Εφαρμοστικού Νόμου 4624/2019 στο ΕΚΔΔΑ, Επιστημονικό Περιοδικό Δημόσιο Δίκαιο, Τεύχος 3-4, 2019

Κανονισμός (ΕΕ) 2016/279 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 27^{ης} Απριλίου 2016

Νόμος 4624/2019, ΦΕΚ 137/τ. Α'/29-8-2019

Ενοποιημένη Απόδοση της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση και της Συνθήκης για τη Λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Εγχειρίδιο σχετικά με την ευρωπαϊκή νομοθεσία για την προστασία των προσωπικών Δεδομένων, 2018

Ομάδα Εργασίας του άρθρου 29 Κατευθυντήριες γραμμές σχετικά με τους υπεύθυνους προστασίας δεδομένων, 16/EL WP 243 rev.01 (αναθ. 5 Απριλίου 2017)

Χάρτης Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης (2000/C 364/01)

Ευρωπαϊκή Σύμβαση Δικαιωμάτων του Ανθρώπου (ΕΣΔΑ)

ΕΣΔΔΑ, Υλικό Μαθήματος Α Ειδικής Φάσης Σπουδών: Προσωπικά Δεδομένα

Κανονισμός Εσωτερικής Υπηρεσίας Μετοχικού Ταμείου Στρατού, ΜΤΣ, 1997

Ιστορία του Μετοχικού Ταμείου Στρατού, Τυπογραφείο Ελληνικού Στρατού, Αθήνα 2000

Παράρτημα Β στην Διαταγή Φ.454/463280/Σ.21/3-2-20/ΓΕΕΘΑ/Δνση Νομικής Υποστήριξης/Γραφείο Προστασίας

https://www.dpa.gr/sites/default/files/2020-01/gnomodotisi%201_2020.pdf

<https://www.dpa.gr/el/arxi/armodiotites>

<https://mts.army.gr/el/voithima-oikog.-epagg.-aytoteleias>

<https://mts.army.gr/el/aitiseis-horigisis-voithimatos-oikogeneiakis-epaggelmatikis-aytoteleias>

https://mts.army.gr/sites/mts.army.gr/files/dhlwsh_aporrhtoy.pdf

<https://mts.army.gr/el/dpo>

<https://www.idika.gr/etaireia/profil>

<https://www.dias.com.gr/el/i-etaireia>